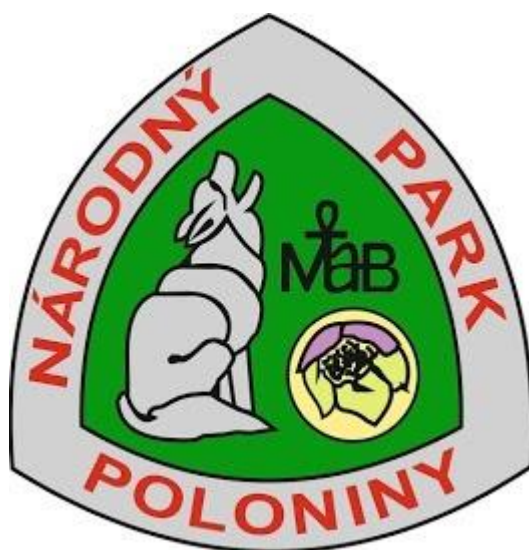

**SPRÁVA NÁRODNÉHO PARKU POLONINY
SO SÍDLOM V STAKČÍNE**

**VÝROČNÁ SPRÁVA
ROK 2022**

Stakčín, február 2023

Obsah

ZOZNAM POUŽITÝCH SKRATIEK	4
1. TEXTOVÁ ČASŤ	5
1.1. Identifikácia organizácie	5
1.2. Pôsobnosť a strednodobý výhľad	5
1.3. Rozpočet organizácie.....	5
1.4. Organizačné členenie a personálne otázky	7
2. CIELE A PREHLAD ICH PLNENIA	8
2.1. Konceptné a legislatívne úlohy	8
2.1.1 Zonácia národných parkov	8
2.1.2 Budovanie európskej sústavy chránených území NATURA 2000	12
2.1.3 Program rozvoja vidieka Slovenskej republiky	13
2.1.4 Spolupráca pri vypracovaní programov starostlivosti o lesy a iných lesníckych činnosti ..	14
2.1.5 Spracovanie a posudzovanie dokumentácie ochrany prírody	14
2.1.6 Legislatívne úlohy a iné konceptne úlohy	15
2.1.7 Transformácia Štátnej ochrany prírody SR	15
2.2. VÝKON ŠTÁTNEJ OCHRANY PRÍRODY	17
2.2.1 Príprava odborných podkladov pre konanie orgánov štátnej správy a pre iných žiadateľov	17
2.2.2 Posudzovanie vplyvov na životné prostredie	19
2.2.3 Revízie a kontroly osobitne chránených častí prírody a krajiny	19
2.2.4 Účast' v odborných komisiách.....	23
2.2.5 Výkon štátneho dozoru a strážnej služby, vedenie evidencie	23
2.2.6. Náhrada za obmedzenie bežného obhospodarovania	25
2.2.7 Rámcová smernica o vodách.....	26
2.3 Starostlivosť o osobitne chránené časti prírody a krajiny	27
2.3.1 Zabezpečenie ochrany prirodzeného druhového zloženia ekosystémov reguláciou výskytu nepôvodných druhov rastlín a živočíchov	27
2.3.2 Vykonávanie praktickej starostlivosti o nelesné biotopy a chránené druhy rastlín.....	27
2.3.3 Realizácia praktickej starostlivosti o chránené stromy	28
2.3.4 Realizácia praktickej starostlivosti o chránené živočíchy	28
2.3.5 Zabezpečenie starostlivosti o hendikepované živočíchy, prevádzka Chovnej stanice S-NP Poloniny.....	29
2.3.6. Označovanie chránených území a chránených stromov.....	30
2.3.7. Náhrada škôd spôsobených chránenými živočíchmi.....	31
2.3.8. Realizácia schválených programov starostlivosti.....	32
2.4 Výkon starostlivosti o lesné ekosystémy a poľovníctvo	32
2.4.1. Výkon činnosti odborného lesného hospodára, vedenie evidencie.....	32
2.4.2 Výkon inej lesníckej činnosti	35
2.4.3 Výkon činnosti strážnej služby (lesnej, poľovnej, rybárskej)	36
2.4.4 Lesnícka hospodárska činnosť.....	36
2.4.5 Iná hospodárska činnosť	38
2.4.6 Výkon práva poľovníctva	38
2.4.7 Prevádzka rybného hospodárstva	38
2.5 Monitoring, mapovanie a výskum	38
2.5.1 Mapovanie výskytu invázných a nepôvodných invázne sa správajúcich druhov	38
2.5.2 Mapovanie ohrozených a chránených druhov a biotopov.....	38
2.5.3 Geologický a geomorfologický prieskum významných anorganických javov a foriem.	40
2.5.4 Iné vedecko-výskumné aktivity	40
2.6 Výchova a vzdelávanie, edičná činnosť a propagácia.....	41

2.6.1	Náučné zariadenia v prírode – zabezpečenie činnosti.....	41
2.6.2	Výchovno-vzdelávacie aktivity pre rôzne cieľové skupiny	42
2.6.3	Konferencie, semináre, workshopy – vrátane prípravy podujatí a zhotovenie propagačných materiálov	43
2.6.4	Iné odborné vzdelávanie.....	43
2.6.5	Edičná činnosť.....	44
2.6.6	Propagácia	44
2.6.7	Propagácia biosférických rezervácií, medzinárodných dohovorov a iniciatív	46
2.6.8	Spolupráca s mimovládnyimi organizáciami, samosprávami, OOCR a inými subjektami ..	46
2.7	Reporting, informatika a dokumentácia	47
2.7.1	Komplexný informačný a monitorovací systém (KIMS).....	47
2.7.2	Tvorba a aktualizácia databáz a GIS vrstiev	47
2.7.3	Príprava podkladov pre výročne správy	48
2.7.4	Tvorba odborných materiálov v oblasti informatiky a Štátny zoznam chránených území	48
2.7.5	Zabezpečenie prevádzky, tvorba a údržba a aktualizácia hardwarového a softwarového vybavenia	48
2.8.	Investičné akcie, budovanie a údržba zariadení	48
2.8.1	Výstavba, rekonštrukcia a údržba objektov environmentálnej výchovy – náučné zariadenia	48
2.8.2	Oprava a údržba motorových vozidiel a modernizácia vozového parku	49
2.8.3	Rekonštrukcie a stavebná údržba objektov NP Poloniny.....	49
2.8.4	Investície do objektov NP Poloniny.....	51
2.9	Medzinárodná spolupráca.....	51
2.9.1	Plnenie úloh vyplývajúcich z členstva SR v Rade Európy – Realizácia opatrení vyplývajúcich z udelenia Európskeho diplomu pre NP Poloniny.....	51
2.9.2	Plnenie úloh vyplývajúcich z Dohovoru o ochrane svetového kultúrneho a prírodného dedičstva.....	52
2.9.3	Plnenie úloh vyplývajúcich z Karpatského dohovoru	52
2.9.4	Realizácia programov UNESCO – Program „Človek a biosféra“ činnosť	52
2.9.5	Bilaterálna spolupráca s organizáciami ochrany prírody a krajiny v susedných a ostatných krajinách	52
2.9.6	Plnenie úloh Komisie pre cezhraničnú spoluprácu	53
2.10	Príprava a realizácia projektov	53
2.10.1	Technická asistencia pre projekty	53
2.10.2	Realizácia ukončených projektov OP KŽP v rámci udržateľnosti: Karpatské bukové pralesy, PBOL pilot 2.....	53
2.10.3	Realizácia postprojektových aktivít ukončených projektov vyplývajúcich zo zmluvných záväzkov s donormi (nórsky projekt, švajčiarsky projekt)	54
2.10.4	Bukové lesy svetového dedičstva (BEECH POWER).....	54
2.10.5	OPKŽP – Monitoring 2	55
2.10.6	OPKŽP – Veľké šelmy.....	56
2.10.7	OPKŽP – PBOL2	57
2.10.8	OPKŽP – Realizácia vybraných aktivít Programu starostlivosti o NP Poloniny.....	57
2.10.9	Projekt APVV (BIO RESERVE)	58
2.10.10	Plán obnovy a odolnosti	59
2.11	Iné úlohy.....	60
2.11.1	Prevádzkový a ekonomický servis	60
2.11.2.	Správa pozemkov v chránených územiach, ktoré sú v správe NP Poloniny.....	60
2.11.3	Majetko - právne vysporiadanie pozemkov ako majetku štátu	61
2.11.4	Riadenie a menežment pracoviska	63

ZOZNAM POUŽITÝCH SKRATIEK

ASCHÚS – Asociácia strážcov chránených území Slovenska
BR – biosférická rezervácia
CNPA – Karpatská sústava chránených území
EK – Európska komisia
EÚ – Európska únia
EUROPARC Federation – medzinárodná organizácia združujúca Európske chránené územia
CHA – chránený areál
CHKO – chránená krajinná oblasť
CHVÚ – chránené vtáčie územie
CHÚ – chránené územie
INTERREG – program cezhraničnej spolupráce
INTERREG Stredná Európa - program cezhraničnej spolupráce v Strednej Európe
IUCN – Medzinárodná únia na ochranu prírody a prírodných zdrojov
LPM š.p. – Lesopoločnosť majetok Ulič, š. p.
MaB – program Človek a biosféra
MBR – medzinárodná biosférická rezervácia
MCHÚ – maloplošné chránené územie
MPaRV SR – Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky
MZVaEZ SR – Ministerstvo zahraničných vecí a Európskych záležitostí SR
MŽP SR – Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky
Natura 2000 – Európska sústava chránených území
NP – národný park
NPPO – Národný park Poloniny
NCH – náučný chodník
NPP – národná prírodná pamiatka
NPR – národná prírodná rezervácia
OCHČPaK – osobitne chránená časť prírody a krajiny
OP KŽP – Operačný program Kvalita životného prostredia
OZ – občianske združenie
PD – projektová dokumentácia
PO – program ochrany
PP – prírodná pamiatka
PR – prírodná rezervácia
PPA – Pôdohospodárska platobná agentúra
PR – prírodná rezervácia
PS – program starostlivosti
PZ – program záchrany
RO – riadiaci orgán
SAV – Slovenská akadémia vied
SAŽP – Slovenská agentúra životného prostredia
SIŽP – Slovenská inšpekcia životného prostredia
S-CHKO – správa chránenej krajinskej oblasti
S-NP - správa národného parku
S-NPPO – Správa Národného parku Poloniny
SV – slovenský výbor
SVP – Slovenský vodohospodársky podnik
ŠGÚDŠ – Štátny geologický ústav Dinonyza Štúra
ŠOP SR – Štátna ochrana prírody Slovenskej republiky (R ŠOP SR – Riaditeľstvo ŠOP SR)
ÚEV – územie Európskeho významu
UIS – Medzinárodná speleologická únia
UNPP – Užanský národný prírodný park
UNESCO – Organizácia Spojených národov pre vzdelávanie, vedu a kultúru

1. TEXTOVÁ ČASŤ

1.1. Identifikácia organizácie

Zriaďovateľ: Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky

Názov organizácie: Správa Národného parku Poloniny so sídlom v Stakčine

Štatutár: Ing. Miroslav Buraľ, riaditeľ

Sídlo organizácie: Stakčín, ul. Mieru 193

Logo organizácie: Dodatok č. 1 k Osvedčeniu Úradu priemyselného vlastníctva SR Banská Bystrica č. 249627 zo dňa 10.8.2022

IČO: 54435480

Forma hospodárenia: príspevková organizácia

Dátum vzniku: 31. marec 2022

Kontakt: tel.: + 421 577 62 44 24, email: poloniny@nppoloniny.sk

1.2. Pôsobnosť a strednodobý výhľad

S-NPPO so sídlom v Stakčine bola zriadená Zákonom č. 6/2022 zo 14. decembra 2021, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov, a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony, s účinnosťou od 31. marca 2022.

Predmet činnosti organizácie podrobnejšie upravuje Štatút S-NPPO so sídlom v Stakčine vydaný rozhodnutím ministra životného prostredia SR zo 17. marca 2022 č. 19/2022-1.11.1. Štatút S-NPPO stanovuje hranice územnej pôsobnosti organizácie na okres Snina, okrem časti spadajúcich do územnej pôsobnosti ŠOP SR Banská Bystrica (CHKO Vihorlat a CHKO Východné Karpaty).

S-NPPO je odborná organizácia ochrany prírody v priamom riadení MŽP SR zameraná na zabezpečovanie odbornej činnosti pre výkon štátnej ochrany prírody a krajiny podľa ustanovení zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 543/2002 Z. z.“).

K základným činnostiam S-NPPO patrí zabezpečovanie všeobecnej a osobitnej územnej ochrany prírody a krajiny, druhovej ochrany živočíchov, rastlín, nerastov a skamenelín, ochrany drevín a praktickej starostlivosti o osobitne chránené časti prírody a krajiny, tvorba dokumentácie ochrany prírody. Plní tiež úlohy v oblasti výchovy, vzdelávania, propagácie, edičnej činnosti a na úseku medzinárodnej spolupráce.

1.3. Rozpočet organizácie

Záväzné ukazovatele, t. j. bežný transfer poskytnutý zriaďovateľom, boli schválené vo výške 142 709,- EUR.

V priebehu roka 2022 sa zmenili záväzné ukazovatele určené zriaďovateľom na:

- Rozpočtové opatrenie č. 1/2022 zo dňa 8.6.2022, bežný transfer na dofinancovanie prevádzkových výdavkov + 40 000 EUR
- Rozpočtové opatrenie č. 2/2022 zo dňa 23.6.2022, bežný transfer na činnosť S-NPPO, vrátane IT výdavkov + 684 855,- EUR
- Rozpočtové opatrenie č. 3/2022 zo dňa 18.8.2022, bežný a kapitálový transfer určený na dofinancovanie IT výdavkov + 11 778,- EUR, v tom bežný transfer + 8 314,- EUR a kapitálový transfer + 3 464 EUR.
- Rozpočtové opatrenie č. 4/2022 zo dňa 2.11.2022, bežný transfer na odmeny v súlade s dodatkom č. 1 KZ +22 267,- EUR

- Rozpočtové opatrenie č. 5/2022 zo dňa 24.11.2022, bežný transfer na úhradu výdavkov súvisiacich s delimitáciou licenčných práv k IS WebLES a aplikácii ForeOdb. + 6 219,60 EUR
- Rozpočtové opatrenie č. 6/2022 zo dňa 6.12.2022, kapitálový transfer + 150 000 EUR.
- Rozpočtové opatrenie č. 7/2022 zo dňa 7.12.2022, bežný transfer určený na bežné výdavky, vrátane zvýšených výdavkov na energie + 269 057,- EUR.

Spolu za rok 2022 bolo navýšenie bežného transferu od zriaďovateľa o 1 030 712,60 EUR a kapitálového transferu o 153 464,- EUR.

K 31.12.2022 nám bol od zriaďovateľa poskytnutý príspevok spolu v sume 1 326 885,60 EUR, z toho bežný transfer vo výške 1 173 421,60 a kapitálový transfer 153 464,- EUR. Z tohto príspevku boli čerpané výdavky spolu vo výške 751 397,25 EUR, z toho 749 633,25 EUR na bežné výdavky a 1 764,- EUR na kapitálové výdavky.

Príjmy

K 31.12.2022 S-NPPO dosiahla nasledovné príjmy:

- príspevok od zriaďovateľa na bežné výdavky vo výške 1 173 421,60 EUR;
- príspevok od zriaďovateľa na kapitálové výdavky vo výške 153 464,00 EUR;
- z prenajatých budov, priestorov a objektov vo výške 2 330,56 EUR;
- z prenájmu pozemkov 838,84 EUR;
- za predaj výrobkov, tovarov a služieb 45 347,58 EUR;
- granty bežné (nadácia ČSOB) vo výške 5 000,- EUR;

Výdavky

K 31.12.2022 čerpala S-NPPO nasledovné výdavky:

Výdavky z bežného transferu zriaďovateľa spolu vo výške 749 633,25 EUR na:

položka 610 – mzdy, platy, služobné príjmy vo výške 436 433,33 EUR

položka 620 – poisťovné a príspevok do poisťovní vo výške 162 502,54 EUR

položka 631 – cestovné náhrady vo výške 11 440,24 EUR

položka 632 – energie, voda a komunikácie vo výške 18 903,70 EUR

položka 633 – materiál vo výške 25 678,19 EUR

položka 634 – dopravné vo výške 10 919,77 EUR

položka 635 – rutinná a štandardná údržba vo výške 3 387,56 EUR

položka 637 – služby vo výške 35 704,61 EUR

položka 642 – transfery jednotlivcom vo výške 25 678,32 EUR

Výdavky z kapitálového transferu zriaďovateľa spolu vo výške 1 764,- EUR na:

položka 713002 – nákup výpočtovej techniky vo výške 1 764,- EUR (multifunkčné zariadenie).

Výdavky z vlastných zdrojov (zdroj 46) spolu vo výške 120,65 EUR.

Výdavky z vlastných zdrojov – podnikateľská činnosť spolu vo výške 47 768,04 EUR.

1.4. Organizačné členenie a personálne otázky

S-NPPO sa v roku 2022 na úseku personálnej práce a odmeňovania zamestnancov riadila ustanoveniami zákona č. 552/2003 Z. z. o výkone práce vo verejnom záujme v znení neskorších predpisov, zákona č. 553/2003 Z. z. o odmeňovaní niektorých zamestnancov pri výkone práce vo verejnom záujme a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a zákona č. 311/2001 Z. z. Zákonníka práce v znení neskorších predpisov.

S-NPPO sa organizačne člení na odbory, oddelenia a ochranné obvody. Odbor sa môže členíť na oddelenia. Oddelenia a ochranné obvody sú spravidla začlenené do odboru.

S-NPPO tvoria odbory a oddelenia:

1. Kancelária riaditeľa
2. Odbor ochrany prírody a krajiny
3. Odbor starostlivosti o ekosystémy
4. Odbor vonkajších vzťahov
 - 4.1 Oddelenie cestovného ruchu, marketingu a envirovýchovy
 - 4.2 Oddelenie stráže prírody a podpory rekreácie
5. Odbor ekonomiky

Ochranné obvody sú územné vykonávacie jednotky v pôsobnosti S-NPPO. Ochranné obvody sa môžu členíť na ochranné úseky. Jedná sa o osobitné organizačné útvary, ktoré sú začlenené do Odboru starostlivosti o ekosystémy. Územné vymedzenie ochranných obvodov a ochranných úsekov určuje riaditeľ S-NPPO príkazom riaditeľa.

Organizácia S-NPPO má nasledovné pracoviská:

- a) riaditeľstvo S-NPPO so sídlom na Ul. mieru 193, 067 61 Stakčín,
- b) vysunuté pracovisko v Stakčíne (Ochranný obvod Havešová – Udava), Parková 292/1, 067 61 Stakčín,
- c) vysunuté pracovisko v Novej Sedlici (Ochranný obvod Stučica – Rožok), č. d. 174, 067 68 Nová Sedlica.

Limit počtu zamestnancov stanovený MŽP SR pre rok 2022: kmeňoví zamestnanci 42. K 01.04.2022 bol delimitačným protokolom zo ŠOP SR-Z/53/2022 delimitovaný počet zamestnancov 14 a delimitačným protokolom z LPM š. p. Ulič bol delimitovaný počet zamestnancov 23.

V priebehu roku 2022 pracovný pomer ukončili 3 pracovníci a nový pracovný pomer uzavrel 1 zamestnanec.

Priemerný evidenčný počet zamestnancov vo fyzických osobách za rok 2022 je 33.

Evidenčný počet zamestnancov vo fyzických osobách k 31.12.2022 je 33.

K 31.12.2022 bol stav nasledovný:

Počet zamestnancov S-NPPO

Celkom	Počet žien	Počet mužov
33	10	23

Počet zamestnancov v organizačných útvaroch

Riaditeľstvo Stakčín – Ulica mieru 193	Parková ul., Stakčín	Nová Sedlica
12	13	8

Vzdelanostná štruktúra

VŠ vzdelanie tretieho stupňa	VŠ vzdelanie druhého stupňa	VŠ vzdelanie prvého stupňa	Vyššie odborné vzdelanie	Úplné stredné vzdelanie	Stredné vzdelanie	Základné vzdelanie
1	12	0	0	15	5	0

Práva a povinnosti zamestnancov dohodnutých v pracovných zmluvách sa od 1.4.2022 do 31.12.2022 riadili 2 kolektívnymi zmluvami:

- pre delimitovaných zamestnancov zo ŠOP SR platila Kolektívna zmluva Slovenského odborového zväzu verejnej správy a kultúry, Odborový zväz pracovníkov baní, geológie a naftového priemyslu so sídlom v Spišskej Novej Vsi, v mene ktorého konal Ing. Marián Vaľo, predseda Podnikového výboru pri ŠOP SR a
- pre delimitovaných zamestnancov z LPM Ulič, š. p., platila Podniková kolektívna zmluva Základnej organizácie Odborového zväzu pracovníkov poľnohospodárstva na Slovensku LPM Ulič, š. p.

2. CIELE A PREHĽAD ICH PLNENIA

2.1. Koncepčné a legislatívne úlohy

2.1.1 Zonácia národných parkov

S-NPPO so sídlom v Stakčine pripravila v roku 2022 návrhy dvoch dokumentov, ktoré obstaralo Ministerstvo životného prostredia SR:

a) Projekt ochrany Národného parku Poloniny a jeho ochranného pásma (ďalej len „zámer“), ktorý je zverejnený na

<https://nppoloniny.sopsr.sk/projekt-ochrany/> alebo

<https://www.mediafire.com/file/55wchnd8f6iush2/Zonacia+NP+Poloniny.zip/file>

(zip súbor, kde sú všetky súbory spolu a formát máp A3 a B0)

a

b) návrh Programu starostlivosti o Národný park Poloniny a jeho ochranné pásmo na roky 2023 – 2032 (ďalej len „návrh programu starostlivosti“), ktorý je zverejnený na

<https://nppoloniny.sopsr.sk/program-starostlivosti/> alebo

https://www.mediafire.com/file/bk6ymfz3kxvqdd8/Program+starostlivosti+o+NP+Poloniny+na+roky+2023_2032.zip/file

(zip súbor, kde sú všetky súbory spolu a formát máp A3 a B0).

Keďže je väčší počet dotknutých vlastníkov pozemkov a ich pobyt nie je známy, bolo oznámenie doručené dňa 15. 12. 2022 verejnou vyhláškou Okresného úradu Prešov v sídle kraja podľa postupu v zmysle platných zákonov. Verejná vyhláška – Zámer vyhlásenia zón NPPO a zmeny jeho hraníc a ochranného pásma a návrh programu starostlivosti

Zonácia NPPO je súčasťou dokončenia procesu tzv. reformy národných parkov. Od 1. apríla 2022 sa správa štátnych pozemkov v 4. a 5. stupni ochrany s výmerou 8 331 ha v území

NPPO presunula na S-NPPO. Prechod správy ostatných pozemkov v území NP vo vlastníctve štátu v 3., 4. a 5. stupni ochrany je podmienený zonáciou. Schválená zonácia by tak ukončila prebiehajúci proces reformy.

Zonácia umožní jednotne spravovať štátne pozemky v území národného parku, a to z hľadiska logistiky najvhodnejšou organizáciou - správou národného parku. Týmto krokom sa zabezpečí výrazné systémové zlepšenie starostlivosti o našu prírodu – naše spoločné národné prírodné bohatstvo, tiež dedičstvo pre budúce generácie. Cieľom reformy je tiež rozvoj národných parkov a dosiahnutie vyššej úrovne kvality života obyvateľov v dotknutých regiónoch. Praktické skúsenosti zo zahraničia dokazujú, že národné parky s jednotnou správou, spravované organizáciou ochrany prírody, sú jednoznačným prínosom pre celé územie, vrátane miestneho obyvateľstva.

Zonácia rieši zároveň ochranu lesov, ktoré patria do svetového dedičstva UNESCO, a teda ochranu územia medzinárodného významu podľa §28b ods. 3 zákona č. 543/2002 o ochrane prírody a krajiny v aktuálnom znení.

Základné čísla zonácie:

Na základe zohľadnenia stavu biotopov, povahy prírodných hodnôt, cieľov ochrany a taktiež z dôvodu zabezpečenia celistvosti zón územia S-NPPO pripravila návrh zonácie, v rámci ktorého je:

- zvýšená celková výmera národného parku, a to z 29 805,05 ha na 30 548,94 ha (k navýšeniu došlo z dôvodu opravy chyby z minulosti, kedy nebola vo vyhlasovacom predpise NP do výpočtu výmery zahrnutá jedna väčšia parcela, i keď v mape a opise hranice NP uvedená bola, taktiež k výmere pribudlo územie PR Rydošová, k. ú. Osadné – pôvodne v kompetencii CHKO Východné Karpaty).
- znížená výmera ochranného pásma národného parku, a to z 10 973,28 ha na 10 755,45 ha.

Návrh zonácie vymedzuje:

- ZÓNA A – 5. stupeň ochrany (najvyšší) na 14 095,63 ha (46,14 %)
- ZÓNA B – 4. stupeň ochrany na 3 077,24 ha (10,07 %)
- ZÓNA C – 3. stupeň ochrany na 13 375,06 ha (43,79 %)
- ochranné pásmo s 2. stupňom na 10 755,45 ha, v území ktorého sa rozprestierajú obce (tak ako v súčasnosti), stav a režim fungovania sa nemení.

Princípy zonácie NPPO

1. Zvýšenie stupňa ochrany prírody je navrhované len na štátnych pozemkoch (jediná výnimka je uvedená v bode 2).

2. Na súkromných pozemkoch je navrhované zachovanie súčasného stavu (STATUS QUO). Celková výmera pozemkov v neštátnom vlastníctve, na ktorých dôjde k zvýšeniu stupňov ochrany prírody je 47 ha. V tejto súvislosti prebiehajú rokovania (niektoré sa už uskutočnili, ďalšie sú v štádiu príprav) o zhode s vlastníkmi (ide o 3 subjekty). Zvýšenie stupňa ochrany prírody bude zrealizované s ich súhlasom, so vzájomne dohodnutou kompenzáciou.

Sčasti sa zvýši stupeň ochrany prírody pri NPR Havešová (k. ú. Stakčinska Roztoka) a NPR Rožok (k. ú. Ulič a Uličské Krivé), kde je predmetom riešenia ochrana nárazníkovej zóny lokality svetového dedičstva UNESCO (vyplýva to z uznesenia vlády SR č 508/2019 zo 14.10.2019).

3. Zonácia zároveň rieši ochranu lesov, ktoré sú súčasťou jadrovej zóny lokality svetového dedičstva UNESCO, preto je navrhnuté pričlenenie územia PR Rydošová (v súčasnosti súčasť CHKO Východné Karpaty) k územiu národného parku. Zabezpečí sa tak zjednotenie spravovania lokality svetového dedičstva UNESCO v komponente Udava.

4. Zonácia zohľadňuje súčasnú energetickú krízu, preto je vyčlenená zóna umožňujúca zabezpečenie obyvateľov obcí v regióne NPPO palivovým drevom. Na zásobovanie palivovým

drevom budú slúžiť lesné pozemky v rámci zón B, C a v jeho ochrannom pásme s potencionálnou výmerou:

- v zóne B – 2 946,22 ha, z toho 2 602,98 ha v štátnom vlastníctve,
- v zóne C – 11 169,98 ha, z toho 509,05 ha v štátnom vlastníctve,
- v ochrannom pásme NP – 5 529,09 ha, z toho 2 286,31 ha v štátnom vlastníctve.

Od začiatku lesohospodárskej činnosti S-NPPO za obdobie troch mesiacov bolo obyvateľom v obciach NP Poloniny dodaných takmer 950 m³ palivového dreva, vrátane deputátneho dreva, čo predstavuje viac ako 100 domácností. V tejto činnosti naďalej pokračujeme, pokračovať budeme aj po schválení zonácie, na základe zoznamu záujemcov, ktorý evidujeme.

5. V území NPPO boli v rámci zonácie vymedzené lúky a pasienky, na ktorých bude prebiehať obhospodarovanie alebo manažment. Obhospodarovanie a manažment lúk a pasienkov s cieľom zabránenia zarastaniu lesom – odstraňovanie náletových drevín, kosenie, pasenie sú potrebné pre zachovanie vzácných lúčnych biotopov a rastlinných druhov, ktoré sú významným obohatením biodiverzity národného parku a vzhľadu krajiny. Prevažná väčšina lúk a pasienkov bola vylišená v navrhovanom 3. a 4. stupni ochrany prírody, kde je táto činnosť z hľadiska stupňa ochrany prírody možná. Niektoré lúky boli zahrnuté aj do 5. stupňa ochrany prírody v rámci zóny A, pretože ich praktické vylišovanie v teréne by bolo prácne a zbytočné, keďže ide o výmerovo malé pozemky (ostatné lesné plochy v lesných porastoch). Na týchto lúčkach bude podľa ich hodnoty a stavu zarastenia tiež umožnený manažment.

6. Vyhradujú sa lokality pre voľný pohyb a zber lesných plodov v 5. stupni ochrany v okolí obcí. Máme na zreteli, že mnohí hubári patria medzi najväčších milovníkov prírody a rešpektujeme, že miestni obyvatelia majú svoje obľúbené miesta, ktoré dlhodobo navštevujú.

7. Možnosti turistiky a pohybu turistov budú zachované. K zvýšeniu ochrany prírody z 2. stupňa, v ktorom je voľný pohyb turistov, na 3., resp. 4. stupeň ochrany prírody dôjde len na nepatrnej výmere 1,9506 ha (v rámci 47 ha spomínaných pri bode č. 2). Keďže ide o lokalitu situovanú mimo frekventovaných turistických trás, k výraznému obmedzeniu nedôjde.

MŽP SR pripravilo pre obce v národných parkoch dotačnú schému z Environmentálneho fondu pre Oblasť: Ochrana a starostlivosť o životné prostredie na území národných parkov, ktorá im má poskytnúť kompenzáciu, resp. finančnú podporu formou dotácie za lesy osobitného určenia: <https://envirofond.sk/ochrana-a-starostlivost-o-zivotne-prostredie-na-uzemi-narodnych-parkov-oblast-np/>

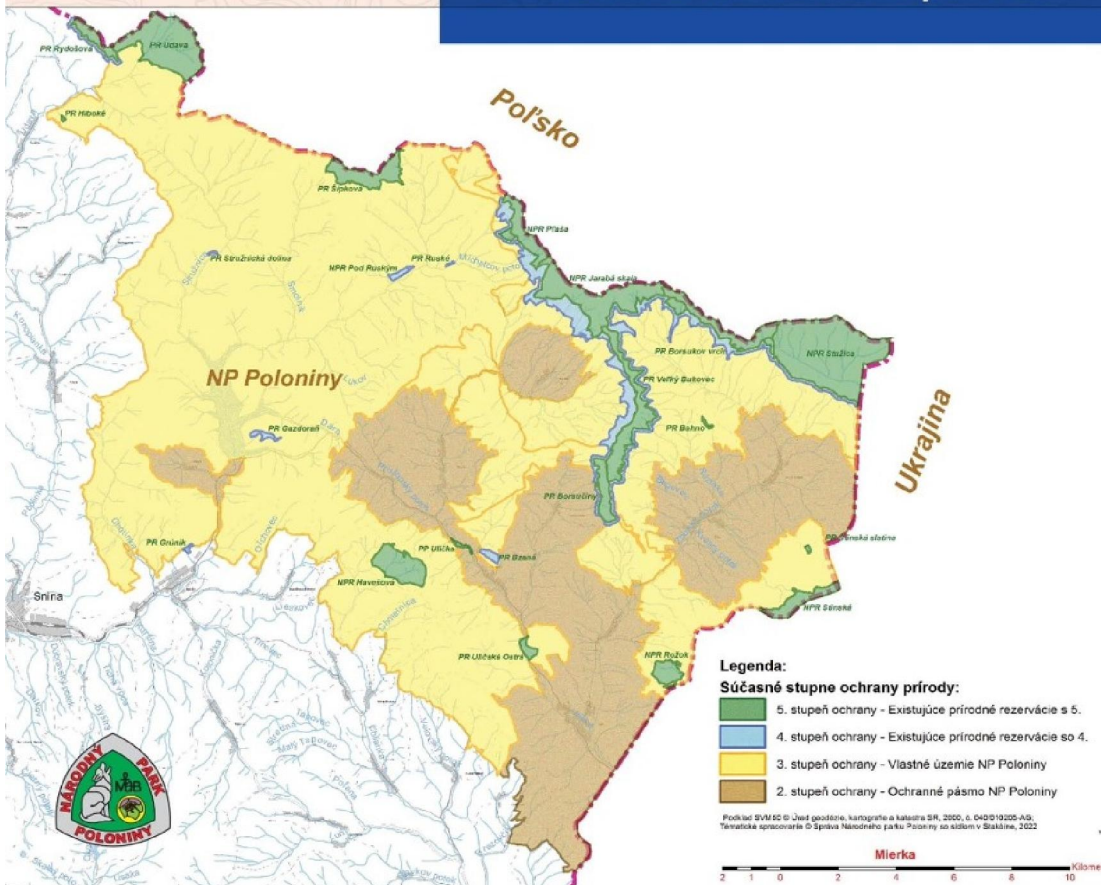
Za oprávnených žiadateľov sú považované všetky obce, ktoré prešli zmenou kategorizácie hospodárskych lesov na lesy osobitného určenia, teda majú v k. ú. vyhlásené lesy osobitného určenia. V rámci NPPO môže o podporu v súčasnosti žiadať 11 obcí: Hostovice, Kalná Roztoka, Nová Sedlica, Osadné, Runina, Ruský Potok, Stakčín, Stakčínska Roztoka, Ulič, Uličské Krivé a Zboj.

Návrh zonácie NPPO bol OÚ v Prešove doručený z MŽP SR dňa 13.12.2022. Následne OÚ v Prešove verejnou vyhláškou zo dňa 15. 12. 2022 oznámil vlastníkom, správcom, nájomcom dotknutých pozemkov a verejnosti združenej v občianskych združeniach:

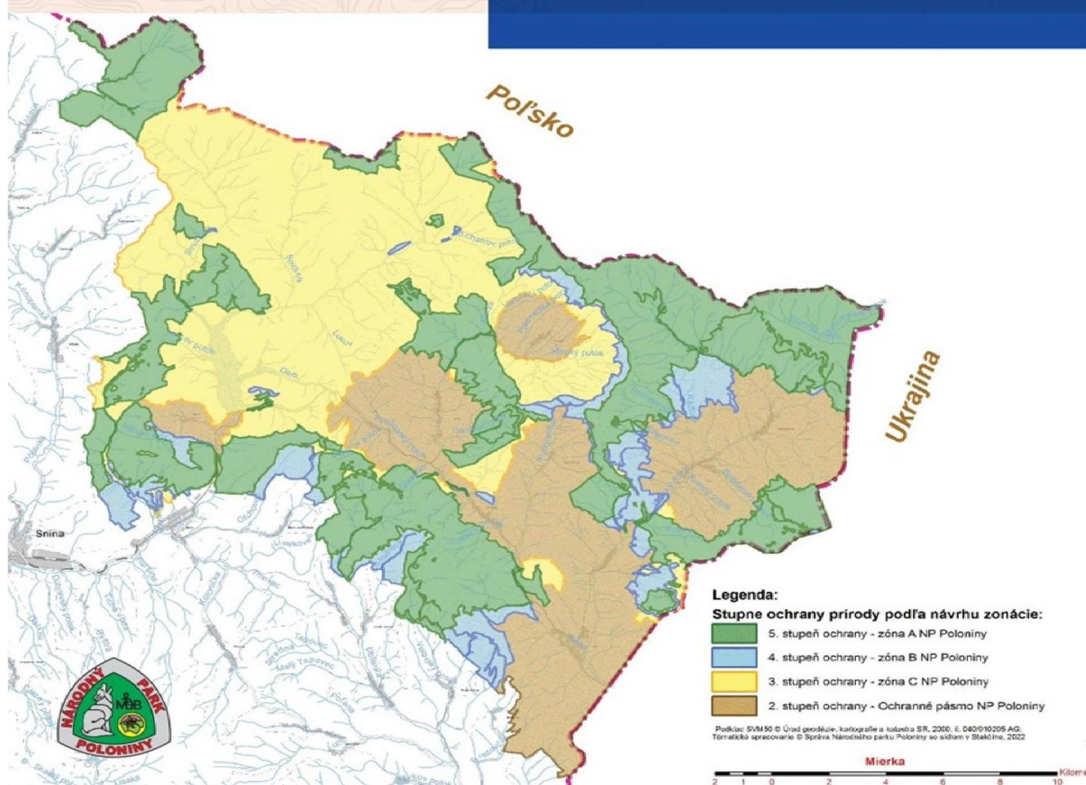
- zámer vyhlásiť zóny NPPO a zmeny jeho hranice a ochranného pásma podľa Projektu ochrany NP Poloniny a jeho ochranného pásma
a
- návrh Programu starostlivosti o NP Poloniny a jeho ochranného pásma na roky 2023-2032.

Dňa 15. 12. 2022 bola vyvesená na úradnej tabuli OÚ v Prešove verejná vyhláška, tá bola tiež zaslaná dotknutým obciam spolu so žiadosťou o jej vyvesenie na úradnej tabuli obce. Zároveň OÚ v Prešove požiadal o jej zverejnenie na Centrálny úradnej elektronickej tabuli.

Doteraz sa v najvyššom stupni ochrany nachádzalo 9 % územia národného parku.

Do A zóny sa dostane 46 % územia národného parku.

2.1.2 Budovanie európskej sústavy chránených území NATURA 2000

Takmer celé územie NPPO je súčasťou európskej sústavy chránených území Natura 2000. Sústavu Natura 2000 v NPPO tvoria 2 typy území: územia európskeho významu (SKUEV) a chránené vtáčie územia (SKCHVU).

V územnej pôsobnosti S-NPPO sa nachádza 6 území európskeho významu. Vo vlastnom území NPPO a jeho ochrannom pásme sa nachádzajú SKUEV0229 Bukovské vrchy, SKUEV0210 Stinská, SKUEV0234 Ulička a SKUEV4088 Lúky za Karcabou. V území voľnej krajiny v územnej pôsobnosti Správy NPPO sa nachádzajú SKUEV0063 Ublianka a SKUEV4089 Za Skorami.

Územie NPPO sa celou výmerou prekrýva s CHVÚ Bukovské vrchy (SKCHVU002) a do územia voľnej krajiny v územnej pôsobnosti zasahuje časť CHVÚ (SKCHVU011) Laborecká vrchovina

Výmera a stupeň ochrany v uvedených územiach európskeho významu je nasledovný:

- SKUEV0229 Bukovské vrchy s výmerou 29 230,778 ha a ustanoveným 3., 4. a 5. stupňom ochrany;
- SKUEV0210 Stinská s výmerou 1 526,545 ha a ustanoveným 3., 4. a 5. stupňom ochrany;
- SKUEV0234 Ulička s výmerou 102,886 ha a ustanoveným 2. a 5. stupňom ochrany;
- SKUEV4088 Lúky za Karcabou s výmerou 248,73 ha a ustanoveným 2. stupňom ochrany;
- SKUEV0063 Ublianka s výmerou 24,923 ha a ustanoveným 2. stupňom ochrany;
- SKUEV4089 Za Skorami s výmerou 7,04 ha a ustanoveným 2. stupňom ochrany;
- SKCHVU002 Bukovské vrchy s výmerou 40 932,42 ha, na území ktorého platí 2., 3., 4. a 5. stupeň ochrany;

SKUEV0229 Bukovské vrchy, SKUEV0210 Stinská, SKUEV0234 Ulička a SKUEV0063 Ublianka boli zaradené do výnosu Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky č. 3/2004-5.1 zo 14. júla 2004, ktorým sa vydáva národný zoznam území európskeho významu v znení neskorších predpisov a do rozhodnutia Komisie 2008/218/ES z 25. januára 2008, ktorým sa podľa smernice Rady 92/43/EHS z 21. mája 1992 o ochrane biotopov, voľne žijúcich živočíchov a rastlín prijíma prvý aktualizovaný zoznam lokalít európskeho významu v alpskom biogeografickom regióne. Toto rozhodnutie Komisie bolo ďalej aktualizované novšími rozhodnutiami. V súčasnosti je účinné vykonávacie rozhodnutie Komisie (EÚ) 2022/223 zo 16. februára 2022, ktorým sa prijíma pätnásta aktualizácia zoznamu lokalít s európskym významom v alpskom biogeografickom regióne.

SKUEV4088 Lúky za Karcabou a SKUEV4089 Za Skorami boli zaradené do tretieho doplnku národného zoznamu území európskeho významu, ktorý bol schválený uznesením vlády Slovenskej republiky č. 454 z 13. júla 2022, ktorý bude následne schvaľovať Európska komisia. CHVÚ Bukovské vrchy bolo vyhlásené vyhláškou MŽP SR č. 25/2008 Z. z., ktorou sa vyhlasuje CHVÚ Bukovské vrchy.

CHVÚ Laborecká vrchovina bolo vyhlásené vyhláškou MŽP SR č. 438/2009 Z. z., ktorou sa vyhlasuje CHVÚ Laborecká vrchovina.

Na základe požiadavky Riaditeľstva ŠOP SR Banská Bystrica S-NPPO spracovala návrh korekcií konsolidovaného znenia legislatívneho predpisu všetkých etáp území EÚV za územnú pôsobnosť S-NPPO. Návrh bol spracovaný vo forme GIS vrstiev a zaslaný na riaditeľstvo ŠOP SR.

S-NPPO v roku 2022 vypracúvala päť odborných podkladov za účelom zabezpečenia priaznivého stavu biotopov druhov vtákov EÚ významu a biotopov sťahovaných druhov vtákov – opatrenie na minimalizáciu navrhovaných úmyselných obnovných a výchovných ťažieb nad 50 rokov v CHVÚ Bukovské vrchy.

Tabuľka č. 1: Prehľad vydaných odborných podkladov za účelom zabezpečenia priaznivého stavu druhov vtákov v rámci PSoL Starina.Žiadateľ	Celkový počet JPRL	Počet JPRL s hniezdnou lokalita druhu	Hniezdna lokalita druhu	Hniezdne obdobie
LPM, š. p. Ulič	41	2	neznámy druh	
LPM, š. p. Ulič	41	1	<i>Buteo buteo</i>	1. 3. – 31. 7.
LPM, š. p. Ulič	41	2	pravdepodobne <i>Accipiter nisus</i>	1. 3. – 31. 7.
LPM, š. p. Ulič	41	1	<i>Dendrocopos leucotos</i> , <i>Ficedula parva</i> , <i>Picus canus</i>	1. 2. – 30. 6. 1. 5. – 15. 7. 1. 3. – 30. 6.
LPM, š. p. Ulič	41	1	<i>Dendrocopos leucotos</i>	1. 2. – 30. 6.
LPUaPS Ruské	10	1	neznámy druh	
LPUS PS Smolník	10	1	<i>Aquila pomarina</i>	15. 3. – 31. 8.
UaPZ PZ Veľká Poľana	16	2	pravdepodobne <i>Accipiter nisus</i>	15. 3. – 31. 7.
US PS Pčoliné	18	1	<i>Ficedula parva</i>	1. 5. – 15. 7.

2.1.3 Program rozvoja vidieka Slovenskej republiky

S-NPPO v roku 2022 vypracovala pre hospodáriace subjekty nasledovné odborné podklady k lesnícko - environmentálnym platbám:

- potvrdenia o výskyte hniezdných lokalít druhu vtákov v zmysle ustanovení § 48 ods. 3 písm. e Nariadenia vlády SR č. 75/2015 Z. z., ktorým sa ustanovujú pravidla poskytovania podpory v súvislosti s opatreniami programu rozvoja vidieka v počte - 2.

Tabuľka č. 2: Prehľad vydaných potvrdení o výskyte hniezdných

Žiadateľ	Počet JPRL	Hniezdna lokalita druhu	Hniezdne obdobie
UaPZ PZ Veľká Poľana	41	<i>Ficedula albicollis</i>	15. 4. – 15. 6.
UaPZ PZ Veľká Poľana	6	<i>Strix uralensis</i>	1. 2. – 15. 7.
UaPZ PZ Veľká Poľana	35	<i>Ficedula parva</i>	1. 5. – 15. 7.
UaPZ PZ Veľká Poľana	10	<i>Dendrocopos leucotos</i>	1. 2. – 30. 6.
UaPZ PZ Veľká Poľana	3	<i>Dryocopus martius</i>	1. 2. – 30. 6.
UaPZ PZ Veľká Poľana	3	<i>Picus canus</i>	1. 3. – 30. 6.
UaPZ PZ Veľká Poľana	1	<i>Pernis apivorus</i>	1. 3. – 30. 6.
UaPZ PZ Veľká Poľana	1	<i>Aquila pomarina</i>	15. 3. – 31. 8.
Ing. Miroslava Krul'ová	1	<i>Ficedula albicollis</i>	15. 4. – 15. 7.

2.1.4 Spolupráca pri vypracovaní programov starostlivosti o lesy a iných lesníckych činnosti

S-NPPO vypracovala odborné podklady, ktoré boli súčasťou Komplexného zisťovania stavu lesa v roku 2022.

Národné lesnícke centrum požiadalo o spoluprácu S-NPPO, ktorá spracovala podklady k vyhotoveniu PSoL na LHC Topoľa, Ulič a Zboj v tomto členení:

1. Návrhy na vyhlasovanie kategórie ochranných lesov

S-NPPO spracovala návrh JPRL podľa jednotlivých KPL, v ktorých navrhuje navýšenie výmery ochranných lesov, predovšetkým z dôvodu sklonu terénu a pre lesy s prevažujúcou funkciou ochrany pôdy a vody. Celkovo bol spracovaný návrh o výmere 632,19 ha, z toho na LHC Ulič a Topoľa o výmere 313,48 ha a na LHC Zboj o výmere 318,71 ha.

2. Modely hospodárenia

Predmetné LHC, pre ktoré bude v priebehu rokov 2022 a 2023 vyhotovený nový PSoL s platnosťou na roky 2024 – 2033, sú súčasťou vlastného územia NPPO, územia Natura 2000 a územia medzinárodného významu (Európsky diplom, UNESCO). Pri tvorbe modelov hospodárenia je nevyhnutné zohľadniť všetky medzinárodné dohovory a z nich vyplývajúce záväzky a legislatívu platnú pre dané územie. Rovnako je potrebné zohľadniť aj zonáciu NP, ktorú bude S-NPPO v priebehu rokov 2022 a 2023 vyhotovovať a postupovať do schvaľovacieho procesu. V súvislosti s tým S-NPPO požiadala v roku 2022 o vyhlásenie lesov osobitného určenia pre lesné porasty lokality svetového prírodného dedičstva UNESCO Staré bukové lesy a bukové pralesy Karpát a iných regiónov Európy. V súčasnej dobe sú vydané rozhodnutia OÚ Prešov pre štyri subjekty, ktorým boli vyhlásené lesy osobitného určenia: pre vlastnícky celok SL Bestry (283 ha), PS Ulič (14 ha), PS Uličské Krivé (2 ha) a lesy v správe S-NPPO o výmere 4 580 ha.

Pri spracovaní modelov hospodárenia v priebehu roka 2022 boli realizované 3 stretnutia s terénymi pracovníkmi NLC zamerané na spracovanie vhodných modelov hospodárenia, predovšetkým pre porasty, ktoré vyžadujú osobitný spôsob obhospodarovania (zóna B, zóna C).

3. Zdravotný stav drevín a porastov

Na základe výsledkov nášho terénneho monitoringu zameraného na zmeny stavu drevín a lesných porastov je možné konštatovať, že dochádza k výraznému zhoršeniu zdravotného stavu pri drevinách: jaseň štíhly, brest horský a jarabina vtáčia. Pri terénnom posúdení je nevyhnutné týmto drevinám venovať maximálnu pozornosť.

4. Prírastky LPF

S-NPPO sa v predchádzajúcom období vyjadrovala k zmene druhu kultúry PPF – LPF pre subjekt PS Runina na LHC Topoľa. Konkrétne údaje poskytne obhospodarovateľ lesa.

2.1.5 Spracovanie a posudzovanie dokumentácie ochrany prírody

S-NPPO vypracovala tzv. „Ďalšiu dokumentáciu ochrany prírody a krajiny“. Tá bola dňa 14. 9. 2022 schválená vedením MŽP SR pod názvom Ďalšia dokumentácia starostlivosti o biotopy, druhy EV a druhy vtákov v projektovom území v rámci sústavy Natura 2000 v územnej pôsobnosti S-NPPO na obdobie 2023 -2028, č. 11099/2022-6.1 52043/2022 pre účely realizácie projektov v rámci Operačného programu Kvalita životného prostredia.

Hlavným cieľom tejto dokumentácie je zlepšovanie stavu vybraných typov lesných a lúčnych biotopov EV v stanovenom projektovom území na štátnych pozemkoch, ktoré sú v správe S-NPPO so sídlom v Stakčíne.

Podľa uznesenia schváleného na Porade vedenia MŽP SR č. 60 z 9. júna 2022 je táto dokumentácia alternatívou dokumentácie ochrany prírody a krajiny v zmysle § 54 zákona č. 543/2002 o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov.

Táto dokumentácia je určená pre prípady, kedy nie je možné alebo nie je účelné vypracovať program starostlivosti, resp. program záchrany pre celé územie, ale v chránenom území je potrebné realizovať opatrenia pre druhy a biotopy európskeho významu na dosiahnutie ich priaznivého stavu a/alebo na zachovanie existujúceho stavu týchto biotopov a druhov európskeho významu. Rovnako je ďalšia dokumentácia určená aj pre prípady, ak sa vyžaduje, alebo je plánovaná aktualizácia schváleného programu starostlivosti alebo programu záchrany, avšak aj v čase do jej schválenia je potrebné realizovať opatrenia pre druhy a biotopy.

2.1.6 Legislatívne úlohy a iné koncepčne úlohy

V súvislosti s prípravou Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja Prešovského samosprávneho kraja na obdobie rokov 2021-2030 bola S-NPPO oslovená na zastúpenie do pracovnej skupiny pre výber projektových zámerov na schválenie v Rade partnerstva PSK (účasť na dvoch online stretnutiach).

S-NPPO sa v roku 2022 podieľala na tvorbe Integrovaného územného plánu pre okres Snina (jednotlivých dolín – Uličská, Ubl'anská, Cirošska, Pčolinská) zastrešeného Mestom Snina.

S-NPPO sa v roku 2022 podieľala na tvorbe a pripomienkovaní Destinačnej stratégie rozvoja cestovného ruchu v okrese Snina v NP Poloniny do roku 2030 zastrešenej Obcou Ulič.

2.1.7 Transformácia Štátnej ochrany prírody SR

Vláda Slovenskej republiky uznesením č. 41 z 19. januára 2022 schválila Postup pri delimitácii nehnuteľného majetku vo vlastníctve štátu v národných parkoch a súvisiaceho majetku. Uvedený materiál bol predložený na rokovanie vlády Slovenskej republiky v nadväznosti na zákon č. 6/2022 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov. Následne Vláda Slovenskej republiky navrhla zmenu a doplnenie vyššie uvedeného uznesenia vlády Slovenskej republiky k Postupu pri delimitácii nehnuteľného majetku vo vlastníctve štátu v národných parkoch a súvisiaceho majetku, uznesením č. 89 z 9. 2. 2022.

S-NPPO v rámci procesu transformácie národných parkov uzavrela so

- Štátnou ochranou prírody, Banská Bystrica:

Delimitačný protokol č. ŠOP SR-Z/53/2022 v súlade s ustanovením §104i ods. 1 zákona č. 6/2022 Z.z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny zo dňa 31. 3. 2022.

- Lesopoľnohospodárskym majetkom, š. p. Ulič:
- Protokol o prechode správy majetku, a s tým súvisiacich právach a povinnostiach na základe §104i ods. 9 zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a §51 Občianskeho zákonníka (ďalej len "protokol s LPM š. p.") dňa 31. 3. 2022
 - Dodatok č. 1 k protokolu s LPM š. p. zo dňa 26. 5. 2022
 - Dodatok č. 2 k protokolu s LPM š. p. zo dňa 07. 11. 2022
 - Zmluva o prevode správy majetku štátu č. 90/2022/LPM (ďalej len „zmluva LMP š. p.“ zo dňa 1. 4. 2022.
- LESY Slovenskej republiky, š. p. Banská Bystrica:

- Protokol o prechode správy majetku, a s tým súvisiacich právach a povinnostiach na základe §104i ods. 9 zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a § 51 Občianskeho zákonníka (ďalej len "protokol s LESY š. p.) dňa 31. 3. 2022.
- Dodatok č. 1 k protokolu s LESY š. p. zo dňa 7. 4. 2022.

V súvislosti so zmenou organizačnej štruktúry a vznikom novej organizácie s právnou subjektivitou vypracovala S-NPPO nový organizačný poriadok, pracovný poriadok, registratúrny poriadok a nové interné riadiace akty (smernice, príkazy riaditeľa, štatúty, PHÚ) nevyhnutné pre fungovanie novovzniknutej S-NPPO. Celkom bolo v roku 2022 vydaných 6 príkazov riaditeľa, 11 interných smerníc a 2 metodické pokyny.

Zároveň predložila podklady na zápis S-NPPO do obchodného registra a registráciu na daňovom úrade. Boli vypracované cenníky za prechodné ubytovanie v zariadeniach S-NPPO a ponukové cenníky listnatých a ihličnatých sortimentov surového dreva.

S-NPPO požiadala o vydanie určenia pre novovzniknutú organizáciu podľa §29 ods. 1 písm. c) a §40 ods. 1 zákona 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov. Nové určenie č. 7904/2022-6.3 platí pre S-NPPO do 31. 12. 2023. Toto určenie umožňuje S-NPPO realizovať činnosti nevyhnutné na zabezpečenie starostlivosti o chránené územia a ich ochranné pásma, rovnako vykonávať starostlivosť o chránené druhy, vybrané druhy živočíchov a ich biotopy bez povolení a súhlasov potrebných podľa zákona o OPAK.

So vznikom samostatnosti pribudli S-NPPO nové kompetencie a povinnosti. V súvislosti s transformáciou ŠOP SR pripravila začiatkom leta pre zástupcov MŽP SR a správ národných parkov odbornú exkurziu do vybraných národných parkov na území Poľska. Tejto exkurzie sa zúčastnili aj zamestnanci S-NPPO. Navštívené boli Ojcowski Park Narodowy, Gorczański Park Narodowy, Babiogorski Park Narodowy, Pieniński Park Narodowy a Tatrzanski Park Narodowy. Cieľom odbornej exkurzie bolo predstaviť fungujúce príklady dobrej praxe v oblasti manažmentu ochrany prírody veľkoplošných chránených území so zameraním na súžitie a modely harmonizácie záujmov v dotknutých územiach. Exkurzia ponúkla predstaviteľom slovenských národných parkov inšpiráciu na príkladoch udržateľného rozvoja, manažmentu parkov ako aj poučenie z chybných krokov.

V decembri 2022 sa uskutočnilo prvé zasadnutie Rady Národného parku Poloniny. Rada NP vznikla v súlade s rozhodnutím ministra životného prostredia Slovenskej republiky z 24. 6. 2022 č. 46/2022-1.11.1 o zriadení Rady Národného parku Poloniny a čl. 6 štatútu Správy Národného parku Poloniny so sídlom v Stakčíne. Rada NP prerokováva úlohy na úseku ochrany prírody a krajiny na území národného parku a jeho ochranného pásma, ako aj v ďalšom vymedzenom území v súlade so štatútom S-NP. Rada NP bola zriadená ako poradný, odborný, konzultačný a iniciačný orgán pre záležitosti S-NPPO v zmysle §65 b, ods. 4 zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny. Na prvom zasadnutí rada schválila štatút a limitovala počet jej členov na 21.

S-NPPO na základe uznesenia vlády SR č. 89/2022 z 9.2.2022 vyzvala obhospodarovateľa LPM Ulič, š. p. na území NP Poloniny k predloženiu plánu obnovnej ťažby na druhý polrok 2022 a na rok 2023 za účelom jeho posúdenia. V zmysle záverov zo 6. rokovania medzirezortnej komisie k prechodu pozemkov a iného nehnuteľného majetku vo vlastníctve štátu v národných parkoch a súvisiaceho majetku do správy správ národných parkov zo dňa 22. 3.2022 S-NPPO vyzvala doterajšieho obhospodarovateľa pozemkov vo vlastníckom celku LPM Ulič, š. p. a LESY SR š. p. OZ Vihorlat k predloženiu dát lesnej hospodárskej evidencie.

2.2. VÝKON ŠTÁTNEJ OCHRANY PRÍRODY

2.2.1 Príprava odborných podkladov pre konanie orgánov štátnej správy a pre iných žiadateľov

S-NPPO v rámci svojej činnosti spracováva odborné stanoviská a podklady pre rozhodovacie a inú činnosť štátnych orgánov ochrany prírody a krajiny a zúčastňuje sa na konaniach a poradách súvisiacich s činnosťou orgánov ochrany prírody, ako aj iných orgánov štátnej správy. Odborné stanoviská vypracúva na základe požiadaviek orgánov ochrany prírody podľa §65a ods. 2 písm. zc) zákona č. 543/2002 Z. z.), taktiež na základe požiadaviek právnických a fyzických osôb.

V roku 2022 vypracovala S-NPPO spolu 106 odborných stanovísk alebo vyjadrení pre konania orgánov štátnej správy a pre iných žiadateľov (nezarátané sú stanoviská z úlohy 02.02.). Z toho najviac bolo stanovísk z problematiky územného plánovania (17), lesného hospodárstva (15), ochrany drevín (14), druchovej ochrany živočíchov (6), pre orgány činné v trestnom konaní (5), územnej ochrany (4), poľnohospodárstva (1), druchovej ochrany (5), vodného hospodárstva (6), anorganického prírody (6) atď. Pri vykonávaní tejto činnosti sa zamestnanci S-NPPO zúčastnili vyše 50 rokovaní alebo obhliadok v teréne.

V rámci stavebnej činnosti a územného plánovania sa S-NPPO vyjadrila:

- k územným plánom 3 obcí (Kolbasov, zmeny a doplnky č. 1; Topoľa, zmeny a doplnky č. 1; Stakčinska Roztoka, zmeny a doplnky č. 1)
- k PHSR 2 obcí (Ulič - Integrovaná územná stratégia Uličskej doliny 2022-2030, Snina - Integrovaná územná stratégia Cirošskej doliny 2022-2030)
- k pozemkovým úpravám obcí Parihuzovce a Klenová
- k viacerým stavbám, ako Vyhliadková turistická veža Magurica v Snine, Drobné stavby v lesných ekosystémoch Nízkych Beskýd v Ostrožnici, Rekonštrukcia mosta č. M5186 (III/3888-001), v km 0,075, cez potok Pčolinka pred obcou Čukalovce, I/74 Ubl'a most 74-042, I/74 Snina – Kolonica, preložka cesty; dokumentácia na stavebné povolenie.

V rámci poľnohospodárskej činnosti sa správa vyjadrila k žiadosti LPM š.p. Ulič na súhlas na pasenie, napájanie, nocovanie a preháňanie hovädzieho dobytku, aplikáciu priemyselných a organických hnojív, pozemnú aplikáciu chemických látok na ochranu rastlín.

V rámci lesníckej činnosti S-NPPO spracovala stanoviská a žiadosti, ktoré sa týkali týchto okruhov činnosti:

a) Ťažbová činnosť – riešené boli žiadosti subjektov LPUS Snina a LPM š. p. Ulič na LHC Snina – schválenie plánu na obdobie od skončenia PSL do schválenie nového PSL na LHC Snina.

Plán obnovných ťažieb pre LPM š. p. na 1. polrok 2022 a na 2. polrok 2022

b) Komplexné zisťovanie stavu lesa – bližšie v kapitole 2.1.4.

c) Zápis obhospodarovateľa lesa na majetku v bývalej správe Lesov SR, LPM š. p. Ulič a ŠOP SR.

d) Registrácia ciachy – v rámci konania bolo OÚ Humenné, odbor lesného hospodárstva registrovaných 7 ciach.

e) Ustanovenie členov lesnej stráže – na základe žiadosti S-NPPO bolo 8 zamestnancov S-NPPO ustanovených za členov lesnej stráže.

f) Výberové konanie na služby v lesníctve – nad rámec povinných výberových konaní S-NPPO uskutočnila výberové konanie na realizáciu starostlivosti o lesné ekosystémy. Na základe výberového konania boli vybrané tri subjekty, ktoré v roku 2022 realizovali výchovu mladých lesných porastov .

g) Lesy osobitného určenia – v súlade s plánom obnovy PSoL na troch LHC Topoľa, Ulič a Zboj S-NPPO oslovila obhospodarovateľov lesa a na základe získaných súhlasov požiadala o vyhlásenie lesov osobitného určenia pre 4 subjekty.

h) Žiadosti o vyplatenie finančnej náhrady podľa §61e zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov.

V rámci vodohospodárskej činnosti boli spracované stanoviská k žiadostiam, ktoré sa týkali týchto okruhov činností:

- a) Hydrogeologické prieskumné práce pre overenie možností zabezpečenia vodárenských zdrojov pre obce a realizácie nových zdrojov podzemnej vody pre zásobovanie obyvateľov 12 obcí v územnej pôsobnosti Správy NPPO: Runina, Ladomírov, Dúbrava, Nová Sedlica, Hrabová Roztoka, Hostovice, Jalová, Ruský Potok, Čukalovce, Šmigovec, Ruská Volová a Michajlov (12 odborných stanovísk).
- b) Odborné stanoviská k plánovaným údržbám vodných tokov v územnej pôsobnosti S-NPPO realizovaných jeho správcom: Zbojský potok r.km 9,045 – 9,105, k. ú. Zboj; Cirocha r. km 20,640 – 20,740, k. ú. Snina; Pčolinka r. km. 0,245 – 0,290; Oľchovec r. km 5,100 – 5,250, k. ú. Stakčinska Roztoka (4 odborné stanoviská). V rámci vypracovania týchto stanovísk Správa NPPO hodnotila plánovanú údržbu vodných tokov z hľadiska záujmov ochrany prírody a krajiny na celkovej dĺžke 355 m. Predmetná údržba vodných tokov predstavuje najmä odstránenie nánosov, stabilizáciu brehov lomovým kameňom a výrub náletových drevín v prietóčnom profile. Pri posudzovaní týchto zásahov do koryta vodných tokov S-NPPO zvažila a navrhla riešenia, čo sa týka vhodnosti, resp. nevhodnosti vykonania plánovaných činností vo vzťahu k biotopovým požiadavkám rýb, obojživelníkov, cicavcov (najmä bobra vodného), či hniezdiacich druhov vtákov viazaných na riečne biotopy.
- c) Odborné stanovisko k vybudovaniu suchého poldra na Malom Tarnovskom potoku, k. ú. Snina ako protivodňová ochrana (1 odborné stanovisko) .
- d) Odborné stanovisko k posúdeniu projektu geologickej úlohy „Rekonštrukcia a budovanie monitorovacích objektov podzemnej vody (385 sond) – Prešovský kraj – I. časť“. Cieľom geologickej úlohy je realizácia 385 objektov štátnej hydrologickej siete podzemných vôd SHMÚ, z toho 1 merný objekt bol navrhnutý v územnej pôsobnosti S-NPPO (k. ú. Dlhé nad Cirochou) (1 odborné stanovisko).

V rámci spracovaných stanovísk na výrub krovín a drevín bolo rozsahom najnáročnejšie stanovisko - inventarizácia stromov pre zámer rozšírenia nového cintorína v meste Snina. Celkom bola zinventarizovaných 3247 ks drevín v celkovej spoločenskej hodnote 545 741,16 EUR.

V rámci prevádzky ciest vydala S-NPPO stanovisko na súhlas na použitie chemického posypového materiálu (SOLMAG) na zimnú údržbu ciest č. II/558, III/3884, III/3885, III/3886 v NPPO a v jeho ochrannom pásme v zimnej sezóne 2022-2023, 2023-2024, 2024-2025, 2025-2026, 2026-2027 a vyjadrila sa k Operačnému plánu zimnej služby ciest v správe SSC IVSC Košice v PSK a KSK v zimnom období 2022/2023.

V rámci organizovania športových podujatí súhlasila s organizovaním 12. ročníka 12. ročníka verejného športového podujatia 1000 Miles Adventure.

Na základe žiadostí rôznych subjektov S-NPPO vybavila spolu 5 žiadostí o informácie v zmysle zákona č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o slobode informácií) v znení neskorších predpisov.

2.2.2 Posudzovanie vplyvov na životné prostredie

Pracovníci S-NPPO spracovali spolu 1 stanovisko k správe o hodnotení činností a 6 stanovísk k oznámeniam o strategických dokumentoch. V rámci uvedeného sa zúčastňovali aj verejných prerokovaní a konzultácií k navrhovaným dokumentom a činnostiam.

Okrem toho sa zamestnanci S-NPPO vyjadrovali aj k takým zámerom, ktoré sa podľa uvedeného zákona neposudzovali, ale mohli by mať vplyv na územia sústavy Natura 2000. K takýmto zámerom sa vypracovali spolu 13 stanovísk spolu s hodnotiacimi formulármi pre účely vydania odborných stanovísk orgánmi ochrany prírody a krajiny podľa §28 zákona o ochrane prírody a krajiny.

Na základe žiadostí orgánov štátnej správy, samospráv alebo investorov S-NPPO spracovala spolu 33 tzv. deklarácií (vyhlásení orgánu zodpovedného za monitorovanie územia Natura 2000), z toho 32 bolo vydaných žiadateľom v rámci výzvy zameranej na podporu rozvojových projektov Plánu obnovy a odolnosti – Komponent 5 – Adaptácia na zmenu klímy, zameraných na transformáciu regiónov NP Poloniny a NP Muránska planina a 1 deklarácia bola vydaná pre Slovenský hydrometeorologický ústav pre pripravovaný projekt v rámci 25. výzvy Operačného programu Kvalita životného prostredia „Podpora a rozvoj chemických analýz kvality ovzdušia (POROCHEMA)“.

V rámci spracovania stanoviska pre zisťovacie konanie podľa §28 sa posudzovali projekty na Genofondový sad v k. ú. Ruské, Rekonštrukcia TS Ruské, Altánok pri hájenke v Ruskom, vyznačenie cyklotrasy Nová Sedlica – lesný sklad 17 a umiestnenie prenosných zariadení (cyklostojanov), vjazd vozidiel počas realizácie stavby Vyhliadková veža v Poloninách v k.ú. Zboj, Turistická infraštruktúra na lokalite Medová baba a tri projekty Dobudovanie cykloinfraštruktúry Poloniny trail (úsek Starina – bývalá obec Ruské, úsek Ulič – Uličské Krivé a úsek Stakčín), realizácia technických geologických prác (vrtné práce spojené s vystrojením vrtu, hydrodynamická skúška, terénne a režimové merania, vzorkovanie, analytické a geodetické práce) za účelom overenia možnosti zabezpečenia vodárenského zdroja pitnej vody pre obce Runina (60m vrt), Nová Sedlica (150m vrt), Ruský Potok (150m vrt), Jalová (150m vrt).

2.2.3 Revízie a kontroly osobitne chránených častí prírody a krajiny

Maloplošné chránené územia

K 31.12.2022 je stav MCHÚ v územnej pôsobnosti S-NPPO nasledujúci – 7 NPR, 16 PR a 1 PP.

Tabuľka č. 3: Prehľad maloplošných chránených území v územnej pôsobnosti S-NPPO:

Názov CHÚ	Kategória	Stupeň ochrany	Výmera (ha)	Vyhlasovací predpis	Číslo v štátnom zozname
Stuzica	NPR	5	761,49	Vyhláška Ministerstva životného prostredia SR č. 83/1993 z 23. marca 1993	687
Rožok	NPR	5	67,13	Rozhodnutie Komisie SNR pre školstvo a kultúru č. 26 zo dňa 28.6.1965 Úprava č. 7282/65-osv./10 z 15.7.1965	665
Havešová	NPR	5	171,32	Výnos Ministerstva kultúry SSR č. 1160/1988-32 z 30.6.1988	540

Názov CHÚ	Kategória	Stupeň ochrany	Výmera (ha)	Vyhlasovací predpis	Číslo v štátnom zozname
Jarabá skala	NPR	5	359,94	Vyhláška Ministerstva životného prostredia SR č. 83/1993 Z. z. o štátnych prírodných rezerváciách v znení neskorších predpisov	663
Pľaša	NPR	5	110,8	Výnos Ministerstva kultúry SSR č. 1160/1988-32 z 30.6.1988	639
Stinská	NPR	5	90,78	Úprava Ministerstva kultúry SSR č. 462/1986-32 z 31.1.1986	683
Pod Ruským	NPR	4	11,14	Výnos Ministerstva kultúry SSR č. 1160/1988-32 z 30.6.1988, 4. stupeň o. - Vyhláška KÚŽP v Prešove č. 5/2004 zo 14.5.2004 - účinnosť od 15.5.2004	645
Bahno	PR	5	2,78	Výnos Ministerstva kultúry SSR č. 1160/1988-32 z 30.6.1988	496
Borsučiny	PR	5	83,72	Vyhláška Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky č. 83/1993 Z.z. o štátnych prírodných rezerváciách v znení neskorších predpisov	851
Borsukov vrch	PR	5	146,79	Nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 6/2016 Z. z., ktorým sa vyhlasuje prírodná rezervácia Borsukov vrch	1233
Stinská slatina	PR	5	2,76	Výnos Ministerstva kultúry SSR č. 1160/1988-32 z 30.6.1988	684
Udava	PR	5	391,98	Úprava MK SSR č. 2960/1982-32 z 30.4.1982, vyhláška KÚŽP v Prešove č. 5/2005 z 25.4.2005 - účinnosť od 1.5.2005	699
Uličská Ostrá	PR	5	25,24	Vyhláška Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky č. 83/1993 Z. z. o štátnych prírodných rezerváciách v znení neskorších predpisov	868
Veľký Bukovec	PR	5 - zóna A (270,781 4 ha); 4 - zóna B (703,194 7 ha);	973,9761	Nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 334/2021 Z. z., ktorým sa vyhlasuje PR Veľký Bukovec a jej ochranné pásmo	-
Rydošová	PR	5 - zóna A (56,2711 ha) a 4 - zóna B (32,076 ha)	88,35 (18,57 – NP Poloniny a 69,78 – CHKO Východné Karpaty)	Nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 234/2020 Z. z., ktorým sa vyhlasuje prírodná rezervácia Rydošová	1253
Šipková	PR	5	156,32	Vyhláška Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky č. 83/1993 Z. z. o štátnych prírodných rezerváciách v znení neskorších predpisov	866
Bzaná	PR	4	15,46	Vyhláška Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky č. 83/1993 Z. z. o štátnych prírodných rezerváciách v znení neskorších predpisov, 4. stupeň ochrany Vyhláška KÚŽP v	852

Názov CHÚ	Kategória	Stupeň ochrany	Výmera (ha)	Vyhlasovací predpis	Číslo v štátnom zozname
				Prešove č. 5/2004 zo 14.5.2004 - účinnosť od 15.5.2004	
Gazdoráň	PR	4	17,3	Vyhláška Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky č. 83/1993 Z. z. o štátnych prírodných rezerváciách v znení neskorších predpisov, 4. stupeň ochrany Vyhláška KÚŽP v Prešove č. 5/2004 zo 14.5.2004 - účinnosť od 15.5.2004	855
Grúnik	PR	4	4,6	Úprava Ministerstva kultúry SSR č. 6169/1982-32 z 30.9.1982, 4. stupeň o. - Vyhláška KÚŽP v Prešove č. 5/2004 zo 14.5.2004 - účinnosť od 15.5.2004	557
Hlboké	PR	4	2,28	Výnos Ministerstva kultúry SSR č. 1160/1988-32 z 30.6.1988	544
Ruské	PR	4	1,46 ha	Výnos Ministerstva kultúry SSR č. 1160/1988-32 z 30.6.1988, 4. stupeň o. - Vyhláška KÚŽP v Prešove č. 5/2004 zo 14.5.2004 - účinnosť od 15.5.2004	666
Stružnická dolina	PR	3	2,24 ha	Úprava Ministerstva kultúry SSR č. 6171/1982-32 z 30.9.1982, 4. stupeň o. - Vyhláška KÚŽP v Prešove č. 5/2004 zo 14.5.2004 - účinnosť od 15.5.2004	686
Roztoky	PR	5	1,03ha	Výnos Ministerstva kultúry SSR č. 1161/1988-32 z 30.6.1988	664
Ulička	PP	5	7,25	Rozhodnutie Okresného úradu životného prostredia - oddelenia štátnej ochrany prírody v Humennom č. ŠOP 1/94-Bi z 22. marca 1994.	889

V roku 2022 sa uskutočnilo 6 okresných revízií (PR Grúnik, PR Stružnická dolina, NPR Rožok, PR Uličská Ostrá, NPR Pľaša, PR Borsukov vrch), na ktorých bolo prijatých nasledujúcich 6 opatrení:

NPR Rožok - po realizácii ďalších úsekov náučného chodníka s prepojením obcí Ulič a Uličské Krivé a čiastočným sprístupnením NPR Rožok a ich vyznačení zvolať miestnu pochôdzku za účelom oboznámenia sa s trasou a možnosťami pohybu. Prizvať všetky dotknuté subjekty, vrátane OHK PZ Ulič a OHK PZ Zboj, po realizácii ďalších úsekov náučného chodníka s prepojením obcí Ulič a Uličské Krivé a čiastočným sprístupnením NPR Rožok a ich vyznačení vypracovať nové mapové prílohy so zakreslením trás a zaslať ich všetkým zúčastneným.

PR Uličská Ostrá - v prípade vydania súhlasu na pokračovanie chodníka a po jeho realizácii spracovať zakreslenie do mapových podkladov a zaslanie všetkým dotknutým subjektom; posúdiť statiku stromov v PR v nadväznosti na štátnu cestu. Informáciu o výsledku zaslať OÚ Snina, OSŽP.

NPR Pľaša - zabezpečiť monitorovanie dodržiavania zákona a návštevného poriadku v rezervácii členmi dobrovoľnej stráže prírody a náhodnými kontrolami pracovníkov S-NPPO, najmä v úseku okrajov lúk a štátnej hranice SR-PR, ktoré tvoria severnú hranicu rezervácie.

PR Borsukov vrch - zabezpečiť monitorovanie dodržiavania zákona a návštevného poriadku v rezervácii členmi dobrovoľnej stráže prírody a náhodnými kontrolami pracovníkov S-NPPO, najmä v úseku okrajov lúk a štátnej hranice SR-PR, ktoré tvoria severnú hranicu rezervácie.

PR Stružnická dolina - zabezpečiť monitoring lieskových jelšín a prvosiienky bezbyľovej a trend (zväčšovanie plochy/úbytok, oprávnenosť – potreba zásahu – prebiecky, príp. potreba iného opatrenia). Zabezpečiť vyznačenie hraníc PR v teréne podľa opraveného zákresu, resp. prehodnotenia hraníc a výmery PR,

- zabezpečiť opravu zákresu hranice PR Stružnická dolina v katastri nehnuteľností a opravu názvu (nesprávne chránené nálezisko, správne prírodná rezervácia) a doplnenie príslušných kódov podľa Prílohy č. 3 vyhl. ÚGKaK SR č. 461/2009 Z.z. na parcelách podľa presného určenia rezervácie,

- vykonať kroky na zmenu pozemkov v PR za pozemky vo vlastníctve štátu pre LPUS PS Zvala.

PR Grúnik – v zmysle opatrení z revízie:

- zabezpečiť monitorovanie rezervácie členmi profesionálnej a dobrovoľnej stráže prírody a náhodnými kontrolami pracovníkov S-NPPO, nakoľko je rezervácia veľmi dobre prístupná a z tohto dôvodu aj viac vystavená ataku,

- zabezpečiť monitoring výskytu čemerice purpurovej a jeho trend (zväčšovanie plochy/úbytok, oprávnenosť zásahu - prebiecky, príp. potreba ďalšieho zásahu, resp. iného opatrenia),

- zabezpečiť opravu zákresu hranice PR Grúnik v katastri nehnuteľností a opravu a doplnenie príslušných kódov podľa Prílohy č. 3 vyhl. ÚGKaK SR č. 461/2009 Z.z. pre parc. C-KN 1956/16 na liste vlastníctva 1969 (odstrániť kód 105 - prírodná pamiatka -nesprávny kód, doplniť kódy 102 - národný park a 110 územie európskeho významu) a doplniť kód 107 - ochranné pásmo chráneného územia pre príslušné parcely C-KN, ktoré sa nachádzajú v ochrannom pásme PR Grúnik,

- zabezpečiť zistenie vlastníka unimobunky a úľov prostredníctvom profesionálnej stráže prírody (povinnosti a oprávnenia stráže prírody) a spoluprácou so Základnou organizáciou Slovenského zväzu včelárov Stakčín a zabezpečiť zameranie unimobunky a úľov a ich identifikáciu na parcelný stav a údaje spolu s identifikáciu vlastníka unimobunky a úľov postúpiť na príslušný stavebný úrad a na vedomie aj OÚ Snina, OSŽP.

Okrem toho S-NPPO realizovala aj vlastné kontroly stavu chránených území a chránených stromov, ktoré spočívajú najmä v kontrole označenia alebo vykonaných manažmentových opatrení. Chránené územia sa kontrolujú aj popri vykonávaní iných činností, ako sú manažment, označovanie chránených území, monitoring, po kalamitách, pri porušovaní podmienok ochrany, pri vykonávaní strážnej služby, a tiež v súvislosti s územnou a druhovou ochranou.

V rámci opatrení z revízie PR Grúnik „Zabezpečiť monitoring výskytu čemerice purpurovej a jeho trend“ bola pripravená metodika monitoringu, ktorej súčasťou bola lokalizácia uzlov k analýze čemerice purpurovej a zisťovanie pokryvnosti a početnosti na jednotlivých uzloch (n = 51).

Chránene stromy

K 31.12.2022 je stav chránených stromov v územnej pôsobnosti S-NPPO nasledujúci:

Tabuľka č. 5: Súčasný prehľad chránených stromov v územnej pôsobnosti S- NPPO:Názov CHS	Kategória	Výmera (ha)	Vyhlasovací predpis	Číslo v štátnom zozname
Dub v Dúbrave	CHS	-	Nariadenie ONV Humenné č. 53/90 z 2.2.1990 prevýhlasený VZV KÚ v Prešove č. 1/1997 z 25.6.1997	343

Tabuľka č. 5: Súčasný prehľad chránených stromov v územnej pôsobnosti S- NPPO: Názov CHS	Kategória	Výmera (ha)	Vyhlasovací predpis	Číslo v štátnom zozname
Ealiovník v Dúbrave	CHS	-	Nariadenie ONV Humenné č. 53/90 z 2.2.1990 prevýhlásený VZV KÚ v Prešove č. 1/1997 z 25.6.1997	344
Vejmutovka v Dúbrave	CHS	-	Nariadenie ONV Humenné č. 53/90 z 2.2.1990 prevýhlásený VZV KÚ v Prešove č. 1/1997 z 25.6.1997	345

Okrem toho S-NPPO vykonávala aj vlastné kontroly stavu chránených území a chránených stromov, ktoré spočívajú najmä v kontrole označenia alebo vykonaných manažmentových opatrení. Chránené územia sa kontrolujú aj popri vykonávaní iných činností, ako sú manažment, označovanie chránených území, monitoring, po kalamitách, pri porušovaní podmienok ochrany, pri vykonávaní strážnej služby a tiež v súvislosti s územnou a druhovou ochranou.

2.2.4 Účasť v odborných komisiách

S-NPPO mala zastúpenie v Rade ministra ŽP pre projekty transformácie regiónu NP Poloniny, ktorá vznikla rozhodnutím ministra ŽP SR z 8.4.2022 č. 28/2022-6.1. Tento poradný orgán vznikol pre posudzovanie projektov financovaných z prostriedkov štátneho rozpočtu, fondov EÚ a Plánu obnovy a odolnosti. V roku 2022 sa zaoberal posudzovaním projektov žiadateľov v rámci výzvy Adaptácia na zmenu klímy (Komponent 5) z Plánu obnovy a odolnosti. Výsledky z uvedenej výzvy sú uvedené v kapitole 2.10.10.

S-NPPO participovala v roku 2022 ako člen na rokovaní poradného zboru za poľovnú oblasť J XXIV Poloninské Karpaty, ktorý vykonáva odborné riadenie poľovníctva, hodnotí plnenie plánov lovu a upravuje kritériá poľovníckeho hospodárenia na ďalší rok.

S-NPPO má zastúpenie vo Výbore pre rozvoj okresu Snina na implementáciu Akčného plánu rozvoja okresu Snina (2019-2023). V roku 2022 sa uskutočnili dve zasadnutia výboru k vyhláseným výzvam č. 6 a č. 7 s hlasovaním *per rollam*. Z aktivít podporených v rámci tohto akčného plánu boli ukončené napr. Destinačná stratégia okresu Snina v Poloninách (Obec Ulič) a Remeselné centrum v Topoli (Košiar o. z. Topoľa).

S-NPPO sa v novembri 2022 stala aktívnym členom pracovnej skupiny na tvorbu Integrovaných projektových balíkov tvoriacich Integrovanú územnú stratégiu PSK pre programové obdobie na roky 2021 – 2027 v rámci Operačného programu Slovensko.

2.2.5 Výkon štátneho dozoru a strážnej služby, vedenie evidencie

Uskutočnila sa kontrola dodržiavania podmienok rozhodnutia č. ŽP – 577/1991 – Mi zo dňa 17.1.1992 vydaného Okresným úradom životného prostredia Košice – vidiek, ktorým boli vymedzené pásma hygienickej ochrany VN Starina a stanovené záväzné podmienky pre spôsob hospodárskeho využitia v nich. Na stretnutí dňa 17.6.2022 bola podaná informácia z hodnotenia kvality vody v jednotlivých parametroch. Na kvalite vody na prítokoch sa najmä v letných mesiacoch objavuje zvýšený výskyt koliformných baktérií. Stav kvality vody k danému dňu bol

vyhodnotený ako vyhovujúci. SVP š. p. podal správu o posudzovaných činnostiach v PHO za rok 2021. OÚ Prešov, odbor štátnej správy vôd požiadal S-NPPO o monitoring nelegálnych objektov. SVP š. p. informoval o pláne od 1.10.2022 vydať nové vstupy do PHO VN Starina v počte 90 ks, pretože súčasné existujúce boli falšované a zneužitú.

V rámci monitoringu vodných tokov a cestnej siete v územnej pôsobnosti S-NPPO pred zimnou sezónou, ktorý bol realizovaný zástupcami Odboru krízového riadenia, Okresný úrad Snina, strediska Správy a údržby ciest PSK, oblasť Stakčín a Slovenského vodohospodárskeho podniku, š. p., povodie Bodrogu, OZ Trebišov, stredisko Humenné bol zistený skutkový stav, na základe ktorého sa uskutočnilo pracovné stretnutie. Na pracovnom stretnutí, ktoré bolo spojené s terénnou obhliadkou sa riešili problémy, ktoré predstavujú stret záujmov s ochranou prírody a krajiny-popadané, vyschnuté a polámané stromy v ochrannom pásme cesty II/558, ktoré sú súčasťou PR Uličská Ostrá s 5. stupňom ochrany a v blízkosti cesty III/3892 pri cestnom moste 3862 – 001 nebezpečne umiestnená bobria hrádza, ktorá zadržiava vodu a hrozí, že pri zrážkach väčšieho rozsahu dôjde k zaplaveniu uvedenej cesty. Poškodené dreviny a hrádza bobra predstavujú ohrozenie života a zdravia ľudí, resp. obmedzenie bezpečnosti a plynulosť cestnej premávky. S-NPPO navrhla riešenie týchto problémov tak, aby boli zabezpečené záujmy ochrany prírody a krajiny a zároveň a zároveň nedošlo k ohrozeniu života alebo zdravia človeka, či neboli spôsobené závažné škody na majetku, resp. sa im predišlo.

Kontroly prebiehali na základe rozpisov služieb. Strážcovia kontrolovali dodržiavanie zákona č. 543/2002 Z. z. a predpisov a rozhodnutí vydaných na jeho základe, vykonávali strážne služby v chránených územiach, usmerňovali a informovali návštevníkov. Tiež vykonávali monitoring chránených území a chránených druhov, označovali chránené územia, strážili alebo monitorovali lokality výskytu niektorých druhov živočíchov alebo rastlín a hniezda dravcov, odchyťovali a prevádzali zranené živočíchy (prevoz uhynutého zubra hôrneho), zabezpečovali dohľad pri uskutočňovaní športových a iných podujatí v chránených územiach a pod. Podieľali sa aj na environmentálnych akciách organizovaných na základe vlastného podnetu, resp. na základe doručených žiadostí o poskytnutie súčinnosti a sprievodcovskej činnosti v chránených územiach, čistení území resp. riek od odpadu (Chotina, Markov sklad, Jalová, Stakčínska Roztoka, Runina), úpravách a udržiavaní terénnych staníc (TS Ruské, IS Nová Sedlica) a značenia v chránených územiach (PR Rydošová) a pod.

V septembri 2022 došlo k požiaru v NPR Stužica. Vďaka včasnému nasadeniu členov Dobrovoľného hasičského zboru Nová Sedlica a pracovníkov S-NPPO sa podarilo požiar uhasiť a zabrániť jeho rozšíreniu.

Pokuty a podnety

S-NPPO v roku 2022 podala 1 podnet na porušenie zákona o OPaK v SKUEV0234 Ulička.

Koordinácia členov stráže prírody

Koordinácia prebiehala priebežne zo strany koordinátorov smerom k jednotlivým členom stráže prírody. Koordinácia bola realizovaná vo forme stretnutí s členmi stráže prírody (osobne), spoločná súčinnosťná akcia v RO Rybníky (ASCHUS, strážcovia z organizačných útvarov ŠOP SR a Správ NP). Členovia stráže prírody sa podieľali na príprave a zaškolení kandidátov na nových členov stráže prírody. Pre aktuálnych členov stráže prírody v obvode svojej pôsobnosti organizovali porady a školenia, spolupracovali pri príprave metodických materiálov.

Oprávnenie členov stráže prírody k 31.12.2022 má 10 zamestnancov S-NPPO. Počet dobrovoľných členov stráže prírody je 10. V roku 2022 boli s MŽP SR, odborom riadenia národných parkov riešený problém preukazov a odznakov členov stráže prírody a so ŠOP SR preškolenie lesníkov za členov stráže prírody.

Výkon súčinnosťných služieb a spolupráce s PZ SR, členmi stráže prírody a SIŽP

S-NPPO poskytla v roku 2022 súčinnosť Policajnému zboru pri riešení:

- nelegálneho zberu lesných plodov zamestnancami S-NPPO v 5. stupni ochrany,
- k poškodeniu drevín v rámci areálu Materskej školy na ulici Vihorlatskej v Snine, kde došlo k dekapitácii (hlboký rez – zrezanie koruny) viacerých kusov drevín,
- k výrubu drevín v k. ú. Starina nad Cirochou (nad Darnovom neďaleko chaty Lančory. V tomto prípade išlo o výrub na lesných pozemkoch v 3. stupni ochrany, a teda nešlo o delikt na úseku ochrany prírody, ale šlo o delikt z hľadiska lesníckej legislatívy,
- úpravy spevnenia svahu vodného toku fyzickou osobou z obce Stakčín za svojim rodinným domom postavením oporného múru, ktorého základy siahajú až do koryta vodného toku Chotinka. Šetrenie sa realizovalo na základe žiadosti SIŽP Košice v rámci poskytnutia súčinnosti pri výkone štátneho dozoru v zmysle §71 ods. 6 zákona OPaK vo veci posúdenia, či došlo k zmene stavu mokrade, najmä jej úprave, zasypávaníu, odvodňovaniu, ťažbu tŕstia, rašeliny, bahna alebo iného materiálu, podľa §6 ods. 5 zákona o OPaK.

2.2.6. Náhrada za obmedzenie bežného obhospodarovania

K 31.12.2022 boli náhrady za obmedzenie bežného obhospodarovania podľa § 61e zákona č. 543/2002 Z.z. o OpaK v NPPO vyplatené 6 subjektom.

Tabuľka č. 6: Prehľad náhrad za obmedzenie bežného obhospodarovania podľa chránených území v územnej pôsobnosti Správy NP Poloniny

Názov CHÚ/JPRL	Stupeň ochrany	Žiadateľ	Nárok uplatnený na obdobie	Výmera(ha)/objem(m3)	Suma schválená
NPR Havešová	5	LPM Ulič, š.p.	2000-2009	165,33 ha	549 803,83 Sk
NPR Jarabá skala	5	SL Kredba, s.r.o. Humenné	1994-2003	39,35 ha	64 900,12 Sk
NPR Jarabá skala	5	SL Kredba, s.r.o. Humenné	2004-2013	203,4 ha	194 434,84 eur
NPR Jarabá skala	5	SL Kredba, s.r.o. Humenné	2014,2015	203,4 ha	24 586,86 eur
NPR Jarabá skala	5	SL Kredba, s.r.o. Humenné	2016,2017	203,4 ha	21 675,00 eur
NPR Jarabá skala	5	BESTRY s.r.o. Bratislava	2018	203,4 ha	10 639,01 eur
NPR Jarabá skala	5	BESTRY s.r.o. Bratislava	2019	203,4 ha	10 789,46 eur
NPR Jarabá skala	5	BESTRY s.r.o. Bratislava	2020	203,4 ha	21 518,28 eur
NPR Rožok	5	PS US Ulič	2004-2013	2,56 ha	22 700,35 eur
PR Šípková	5	LPUS PS Smolník	2010-2015	33,91 ha	18 666,01 eur

Názov CHÚ/JPRL	Stupeň ochrany	Žiadateľ	Nárok uplatnený na obdobie	Výmera(ha)/objem(m3)	Suma schválená
PR Šípková	5	LPUS PS Smolník	2016-2019	33,3 ha	18 958,61 eur
PR Šípková	5	LPUS PS Smolník	2020	2029 m3	5796,64 eur
PR Šípková	5	LPUS PS Smolník	2021	2029 m3	5146,64 eur
PR Šípková	5	LPUS PS Ruské	2010-2019	106,09 ha	95 199,65 eur
JPRL 2342 A	3	LS Rovenky – PS Stakčín	2020-2021	915 m3	6 087,00 eur

V roku 2022 o vyplatenie finančnej náhrady požiadali nasledujúce subjekty:

- Lesopoľnohospodárska urbárska spoločnosť PS Smolník – za PR Šípková. Rozhodnutím OÚ Prešov bola uvedenému subjektu priznaná pomerná časť finančnej náhrady za roky 2020 a 2021.
- Lesopasienková spoločnosť Rovenky PS Stakčín – za obmedzenie bežného obhospodarovania na území NP Poloniny. Rozhodnutím OÚ Prešov bola priznaná časť finančnej náhrady za roky 2020-2021.
- Lesopoľnohospodárske a urbárske pozemkové spoločenstvo Ruské – za PR Šípková a NPR Pľaša. Rozhodnutie OÚ Prešov ešte nebolo vydané.
- BESTRY s.r.o. Bratislava – za zónu B PR Veľký Bukovec a jej ochranného pásma. Rozhodnutie OÚ Prešov ešte nebolo vydané.
- Ing. Matúš Bindzár – za PR Šípková. Rozhodnutie OÚ Prešov ešte nebolo vydané.

2.2.7 Rámcová smernica o vodách

Listom č. NPPO/85-001/2022 uzavrela S-NPPO so SVP, š. p., Povodie Bodrogu, o. z. v zmysle § 6 ods. 6 zákona č. 543/2002 Z. z. o OPaK „DOHODU organizácie ochrany prírody so správcom vodných tokov o zásadách starostlivosti o vodné toky v chránených územiach“. SVP, š. oboznámil na pracovnom stretnutí dňa 02.03.2022 v priestoroch Správy povodia Laborca Michalovce – Prevádzkové stredisko Humenné S-NPPO s Plánom údržby a opráv vodných tokov na rok 2022. Dohoda sa uzavrela na základe záverov z prerokovania tohto plánu údržby a opráv vodných tokov na rok 2022 vo vzťahu k chráneným územiám v územnej pôsobnosti S-NPPO, chráneným biotopom a chráneným druhom živočíchov a rastlín a predstavuje všeobecný rámec požiadaviek so strany S-NPPO vo vzťahu k záujmom ochrany prírody a krajiny. Údržbe jednotlivých úsekov tokov vždy predchádzal výrobný výbor, kde sa prejednali konkrétne úseky a S-NPPO v nadväznosti na to vydala k jednotlivým úsekmi údržby písomné stanovisko so stanovenými podmienkami realizácie danej údržby, tak aby bol zabezpečený súlad s cieľmi Rámcovej smernice o vodách.

2.3 Starostlivosť o osobitne chránené časti prírody a krajiny

2.3.1 Zabezpečenie ochrany prirodzeného druhového zloženia ekosystémov reguláciou výskytu nepôvodných druhov rastlín a živočíchov

V rámci praktickej starostlivosti o osobitne chránené časti prírody a krajiny v územnej pôsobnosti S-NPPO v roku 2022 zabezpečovala ochranu prirodzeného druhového zloženia ekosystémov reguláciou výskytu nepôvodných druhov rastlín a živočíchov, vykonávala praktickú starostlivosť o nelesné biotopy a chránené druhy rastlín, zabezpečovala praktickú starostlivosť o chránené živočíchy, označovala chránené územia, robila revízie a kontroly chránených častí prírody.

Odborní pracovníci a strážcova NPPO upozorňovali na povinnosť odstraňovania invázných druhov – komunikáciou so známymi vlastníkami pozemkov s cieľom upozorniť ich na výskyt invázných druhov na ich pozemkoch, povinnosti ich odstraňovania a odporúčaných metódach odstraňovania.

Na 9 lokalitách v 6 katastrálnych územiach (Smolník - sklad, Belá nad Cirochou – pri Ciroche, Ladomirov – pri Ublianke, Kalná Roztoka – pri Ublianke, Stakčín – dolina Chotinky, splav pod Vrškom, za Agrifopom, Snina – pri železničnom priecestí, pri vodnom toku Cirochy) bolo zabezpečené odstraňovanie invázných druhov v chránených územiach na výmere 2 ha so zameraním na odstraňovanie invázneho druhu krídlatky japonskej (*Reynoutria japonica*). Týmto bola zabezpečovaná ochrana prirodzeného druhového zloženia biotopu Lužné vrbovo-topoľové a jelšové lesy (kód Natura 91E0*)

V území NPPO (3. stupeň – Stakčín) pracovníci S-NPPO usmerňovali činnosť v súlade s PS o NP – odstraňovanie nepôvodných druhov drevín (agát) na 1 lokalite (Dara) na výmere 2,36 ha (2 m³).

2.3.2 Vykonávanie praktickej starostlivosti o nelesné biotopy a chránené druhy rastlín

Praktická starostlivosť bola zameraná na nahradenie chýbajúceho tradičného a špecifického obhospodarovania trávnych porastov a spočívala predovšetkým v likvidácii náletových drevín, kosení biomasy s jej odstránením z lokalít. V roku 2022 bola realizovaná praktická starostlivosť v 10 MCHÚ (1 NPR, 6 PR a 1 PP) na celkovej výmere 27,55 ha. Vo vlastnej réžii S-NPPO realizovala praktickú starostlivosť na výmere 3,55 ha. Realizovaná bola ručná a strojová kosba biotopov, výrub sukcesných krovín a odstraňovanie biomasy.

Tabuľka č. 7: Prehľad praktickej starostlivosti o nelesné biotopy a chránené druhy rastlín podľa CHÚ

Názov CHÚ	Stupeň ochrany	Druh realizovaného opatrenia	Výmera realizovaného opatrenia	Zdroj financovania	Vynaložené náklady v eur
NPR Pod Ruským	4	strojová kosba, odstraňovanie biomasy	8,00 ha	PPA	-

Názov CHÚ	Stupeň ochrany	Druh realizovaného opatrenia	Výmera realizovaného opatrenia	Zdroj financovania	Vynaložené náklady v eur
NPR Pod Ruským	4	ručná kosba, odstraňovanie biomasy	2,00 ha	Správa NP Poloniny	2000,00
PR Bahno	5	ručná kosba, výrub sukcesných krovín odstraňovanie biomasy	0,5 ha	Správa NP Poloniny	700,00
PR Stinská slatina	5	ručná kosba, výrub sukcesných krovín odstraňovanie biomasy	0,5 ha	Správa NP Poloniny	500,00
PR Šipková	5	ručná kosba, výrub sukcesných krovín odstraňovanie biomasy	0,55 ha	Správa NP Poloniny	700,00
PR Bzaná	4	strojová kosba, odstraňovanie biomasy	2,00 ha	PPA	-
PR Gazdorán	4	strojová kosba, odstraňovanie biomasy	8,00	PPA	-
PR Ruské	4	strojová kosba, odstraňovanie biomasy	1,00	PPA	-
PP Ulička	5	strojová kosba, odstraňovanie biomasy	5,00	PPA	-

2.3.3 Realizácia praktickej starostlivosti o chránené stromy

V roku 2022 nebola vykonávaná žiadna praktická starostlivosť o chránené stromy v územnej pôsobnosti S-NPPO. Praktická starostlivosť bola v tomto roku zameraná na potencionálne chránené stromy a genofondovo významné dreviny na lokalite, tzv. Stakčínska dubová alej. Ide o súbor drevín duba letného, buka a hraba s nežiadúcou prímiesou agáta bieleho. V roku 2022 boli realizované predovšetkým činnosti zamerané na redukciu zastúpenia nepôvodnej dreviny agáta bieleho. Pre zvýšenie krajinárskej a estetickej funkcie dubovej aleje boli z príľahlej viditeľnej časti porastu odstránené nežiadúce prímiesy krovín a hraba z podúrovne. V celom areály dubovej aleje bol zároveň odstránený komunálny odpad.

2.3.4 Realizácia praktickej starostlivosti o chránené živočíchy

Praktická starostlivosť o chránené druhy živočíchov bola v roku 2022 S-NPPO zameraná na druhy rodu modráčikov (*Maculinea*), obojživelníkov, netopierov, bobra vodného (*Castor fiber*), bociana bieleho (*Ciconia ciconia*), orliaka morského (*Haliaeetus albicilla*) a zubra hôrneho (*Bison bonasus*).

Na vybraných lokalitách bol realizovaný manažment biotopov chránených živočíchov a rastlín *Gentiana pneumonanthe* a modráčika horcového (*Maculinea alcon*) – GP Starina (0,65ha) a krvavca lekárskeho – *Sanguisorba officinalis* a modráčika krvavcového *Maculinea teleius* príprava potencionálneho biotopu v západnej časti NPR Pod Ruským (0,2ha).

V rámci obojživelníkov uviaznutých v nádrži areálu Biokúpaliska Sninské rybníky bolo prenesených viac ako 50 ks ropuchy bradavičnatej (*Bufo bufo*) a skokana hnedého (*Rana temporaria*) do neďalekého potoka Bystrá.

Pracovníci S-NPPO sa zúčastnili čistenia podkrovia od trusu (guána) v Gréckokatolíckom chráme sv. Archanjela Michala v Osadnom, ktoré slúži netopierom ako letný úkryt. Čistenie organizovali členovia zo Spoločnosti pre ochranu netopierov na Slovensku vďaka

cezhraničnému projektu BAT4MAN. Čistiace práce sa realizujú v období, keď sú podkrovia opustené, vtedy keď netopiere zimujú v podzemných priestoroch. Čisteniu priestorov predchádzal letný monitoring reprodukčných kolónií a ich stavu, ktorý sa realizoval na základe starších výskytových údajov, taktiež v rámci projektu BAT4MAN. Podľa literárnych údajov zo starších výskumných prác sa v r. 2007 v Osadnom v týchto priestoroch vyskytovala reprodukčná kolónia s počtom 350 jedincov druhu netopier obyčajný (*Myotis myotis*). Tento údaj sa Spoločnosti pre ochranu netopierov na Slovensku podarilo v predošlom roku 2021 overiť, a okrem druhu *Myotis myotis* tu bol zaznamenaný aj výskyt druhu netopier ostrouchý (*Myotis blythii*). V Osadnom sa čisteniu podkrovia v gréckokatolíckom chráme podľa odhadu 30 – 40 rokov nikto nevenoval, preto tu bol trus nahromadený vo veľkom množstve a výsledkom celodennej práce bolo takmer 40 vriec guána. Priestory boli dôkladne povysávané priemyselnými vysávačmi. Netopierí trus bol z priestorov podkrovia vyzbieraný a vynesенý z budovy chrámu vo vreciach. Vrecia guána boli ponúknuté a rozdelené v rámci miestnej komunity a poslúžia ako kvalitné hnojivo. Vyčistením podkrovia S-NPPO ochránila nielen netopiere, ale aj budovu chrámu, ktorá je národnou kultúrnou pamiatkou a teda kultúrnym dedičstvom. Dĺžka obdobia, keď treba čistenie úkrytov opakovať, závisí od veľkosti kolónie, ktorá ich obýva. V Osadnom by mali mať netopiere priaznivé podmienky pre reprodukciu bez toho, aby stavbu ohrozili, nasledujúcich päť až desať rokov.

Z dôvodu potreby zabezpečenia spolupráce pri likvidácii bobrích stavieb z hľadiska zabezpečenia starostlivosti o uvedený druh Slovenský vodohospodársky podnik, š. p. Bratislava uzavrel so S-NPPO Dohodu o spolupráci pri manažmente chráneného živočícha bobra vodného (*Castor fiber*), ktorá je zverejnená v CRZ pod č. 7138937.

Z dôvodu potreby zabezpečenia starostlivosti o bociana bieleho boli na základe „Dohody o spolupráci pri prekládke hniezda bociana bieleho“ s VSE prekládka 2 hniezd na lokalitách –

- komín na budove lesnej správy LPM Ulič š.p. v k. ú. Klenová, hniezdo ID č. 601,
- na trafostanici v areáli hosp. dvora LPM Ulič š.p. v k. ú. Ulič, hniezdo ID č. 4528.

V rámci starostlivosti o zubra hôrneho (*Bison bonasus*) boli opravené resp. odstránene krmelce v zlom technickom stave v obciach Ostružnica, Zvala, Veľká Poľana, Ruské a Smolník a napĺňanie krmelcov (Ostružnica, Zvala, Veľká Poľana, Ruské 2x a Smolník) senom.

2.3.5 Zabezpečenie starostlivosti o hendikepované živočíchy, prevádzka Chovnej stanice S-NP Poloniny

S-NPPO zabezpečuje starostlivosť o choré, zranené alebo poškodené chránené živočíchy (hendikepované živočíchy) prostredníctvom prevádzkovania chovnej stanice v zmysle §45 zákona č. 543/2002 Z. z. Zabezpečuje odber a prevoz nahlásených hendikepovaných živočíchov, uhrádza výdavky spojené so starostlivosťou, prijíma oznámenia o nájdených chránených živočíchoch, určuje nakladanie s nimi a vedie evidenciu v zmysle platných právnych predpisov. V rámci prevádzkovania chovnej stanice v réžii S-NPPO bolo za rok 2022 prevzatých spolu 25 živočíchov, a z toho vypustených do voľnej prírody 11 živočíchov, uhynutých bolo 9 živočíchov, v chovnej stanici uhynuli 2 jedince a ďalšie 3 jedince boli premiestnené do národnej ZOO Bojnice. Zo všetkých výjazdov, po ktorých bol prebratý živý jedinec, sa podarilo zachrániť 16 živočíchov, čo predstavuje 87,5% úspešnosť. Spomedzi systematických kategórií tvorili najväčší podiel oznámených živočíchov vtáky (19 jedincov). Úspešne zrehabilitovaných vypustených do voľnej prírody alebo umiestnených do ZOO Bojnice z pomedzi vtákov bolo v počte 9 jedincov. S-NPPO zabezpečuje starostlivosť o choré, poranené alebo poškodené živočíchy aj mimo pracovnej doby a počas dní pracovného pokoja prostredníctvom pracovnej pohotovosti ako aj

operatívnych výjazdov v úzkej súčinnosti s linkou tiesňového volania 112. V roku 2022 bolo uskutočnených celkovo 20 výjazdov

Tabuľka č. 8: Prehľad počtu druhov živočíchov v Chovnej stanici S- NPPO

Druh živočicha (slovensky názov)	Druh živočicha (latinský názov)	Počet rehabilitovaných jedincov
Raniak stromový	<i>Nyctalus leisleri</i>	1
sova dlhochvostá	<i>Strix uralensis</i>	3
Bocian biely	<i>Ciconia ciconia</i>	6
Bobor vodný	<i>Castor fiber</i>	1
Jastrab krahulec	<i>Accipiter nisus</i>	1
Myšiak hôrny	<i>Buteo buteo</i>	3
Belorítka obyčajná	<i>Delichon urbicum</i>	3
Sokol myšiar	<i>Falco tinnunculus</i>	1
Žlna zelená	<i>Picus viridis</i>	1
Zubor hrivnatý	<i>Bison bonasus</i>	1
Mačka divá	<i>Felis silvestris</i>	1
Večernica hvízdavá	<i>Pipistrellus pipistrellus</i>	2
Myšiarka ušatá	<i>Asio otus</i>	1

2.3.6. Označovanie chránených území a chránených stromov

S-NPPO v roku 2022 vykonávala označovanie v 9 MCHÚ (PR Udava, PR Gazdoráň, NPR Pod Ruským, PP Ulička, PR Stružnická dolina, PR Grúnik, NPR Pľaša, PR Veľký Bukovec). V rámci úlohy sa vykonávalo aj nové označenie chránených území pri novo vyhlásených rezerváciách (PR Veľký Bukovec) alebo aktualizovaných chránených územiach (PR Udava, PR Gazdoráň, NPR Pľaša), ale hlavne údržba a obnova poškodeného alebo starého označenia a dopĺňanie existujúceho značenia (NP Poloniny a OP NP Poloniny) v obmedzenom rozsahu v rámci finančných možností jednotlivých pracovísk z vlastných zdrojov. Vymieňali sa stĺpy (16), normalizované tabule MCHÚ (13), popisové tabule MCHÚ (7), normalizované tabule VCHÚ (5), piktogramy (12x). Na 2 stĺpoch sa obnovil náter:

1. PR Udava – výmena stĺpov značenia PR 2x, výmena normalizovanej tabule PR 2x, výmena popisovej tabule 1x a doplnenie zákazových piktogramov (4x – zákaz zakladania ohňa, zákaz pohybu mimo TCH, zákaz táborenia a zákaz chytania živočíchov).
2. NPR Pod Ruským – výmena stĺpov značenia NPR 2x, výmena normalizovanej tabule NPR 2x, výmena popisovej tabule 1x a náter stĺpu 1x.
3. PP Ulička – výmena stĺpov značenia PP 2x, výmena normalizovanej tabule PP 2x, výmena popisovej tabule 1x a náter stĺpu 1x.
4. PR Šípková – výmena stĺpov značenia PR 2x, výmena normalizovanej tabule PR 2x, výmena popisovej tabule 2x a doplnenie zákazových piktogramov (4x – zákaz zakladania ohňa, zákaz pohybu mimo TCH, zákaz táborenia a zákaz chytania živočíchov).

5. PR Gazdoráň – výmena stĺpov značenia PR 1x, výmena normalizovanej tabule PR 2x, výmena popisovej tabule 1x a doplnenie zákazových piktogramov (4x – zákaz zakladania ohňa, zákaz pohybu mimo TCH, zákaz táborenia a zákaz chytania živočíchov).
6. PR Stružnická dolina – výmena stĺpov značenia PR 2x, výmena normalizovanej tabule PR 3x, výmena popisovej tabule 1.
7. PR Grúnik – výmena stĺpov značenia PR 1x.

NP Poloniny – Chotina (stĺp 1x, normalizovaná tabuľa 1x), Runina (stĺp 1x, normalizovaná tabuľa 1x), Stakčínska Roztoka (stĺp 1x, normalizovaná tabuľa 1x), Ruské sedlo (stĺp 1x, normalizovaná tabuľa 1x),

OP NP Poloniny – Runina (normalizovaná tabuľa 1x).

Tabuľka č. 9: Prehľad počtu označovaných chránených území a ich ochranných pásiem

Kategória a názov VCHÚ/MCHÚ	Druh označenia (uviesť – základné-nové, obnova, náhrada, doplnenie informačnej tabule,	Počet tabúľ/ dĺžka obvodového označenia v metroch
PR Udava	obnova	2
NPR Pod Ruským	obnova	2
PP Ulička	obnova	2
PR Šípková	obnova	2
PR Gazdoráň	obnova	1
PR Stružnická dolina	obnova	2
PR Grúnik	obnova	1
NP Poloniny	obnova	4
OP NP Poloniny	obnova	1

V roku 2022 bolo realizované terénne označovanie novovyhlásenej PR Veľký Bukovec v celkovej dĺžke 44,58 km. Súčasne sa realizovala aj údržba a obnova poškodeného alebo starého označenia a dopĺňanie existujúceho značenia v obmedzenom rozsahu v rámci finančných možností z vlastných zdrojov. Značenie prebieha v teréne na základe presných podkladov pomocou GPS prístrojov.

V súvislosti s realizáciou starostlivosti o lesné ekosystémy v NPPO, ktorej súčasťou bola ťažba a približovanie dreva, bolo dotknuté územie označené informačnými tabuľkami o vykonávaní danej činnosti z dôvodu zabezpečenia bezpečnosti návštevníkov.

2.3.7. Náhrada škôd spôsobených chránenými živočíchmi

Na základe oznámenia o spôsobení škody určeným živočíchom od Okresného úradu Snina, odbor starostlivosti o životné prostredie, S-NPPO vypracovala stanovisko k posúdeniu nároku a vydaniu rozhodnutia v súlade s ustanovením § 65a ods. 2 písm. zc) zákona NR SR č. 543/2002 o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov pre:

1. PR Starina, k.ú. Stakčín, škoda vlkom dravým na poľovnej raticovej zveri

2. PR Kyčera, k.ú. Osadné, škoda vlkom dravým na poľovnej raticovej zveri
3. PR Kolodník, k.ú. Kolbasov, škoda vlkom dravým na poľovnej raticovej zveri
4. PR Starina, k.ú. Starina, škoda vlkom dravým na poľovnej raticovej zveri
5. PR Starina, k.ú. Dara, škoda vlkom dravým na poľovnej raticovej zveri
6. PR Kolodník, k.ú. Kolbasov, škoda vlkom dravým na poľovnej raticovej zveri
7. PR Ruské, k.ú. Ruské, škoda vlkom dravým na poľovnej raticovej zveri
8. PR Kyčera, k.ú. Osadné, škoda vlkom dravým na poľovnej raticovej zveri

Zároveň S-NPPO vykonala terénnu obhliadku a miestne šetrenie zvolané OÚ Snina pre: PR Starina, k.ú. Dara - škoda vlkom dravým na poľovnej raticovej zveri, k.ú. Ubl'a - škoda vlkom dravým na hospodárskych zvieratách, k.ú. Pichne - škoda vlkom dravým na hospodárskych zvieratách, k.ú. Nová Sedlica - škoda spôsobená určeným živočíchom-medveďom hnedým na včelstve, k.ú. Nová Sedlica - škoda spôsobená určeným živočíchom-medveďom hnedým na včelstve, k.ú. Nová Sedlica - škoda spôsobená určeným živočíchom-medveďom hnedým na včelstve, k.ú. Zboj - škoda spôsobená určeným živočíchom-medveďom hnedým na včelstve, PS Bzaná, k.ú. Ruský Potok - škoda vlkom dravým na poľovnej raticovej zveri, k.ú. Runina - škoda vlkom dravým na poľovnej raticovej zveri, k.ú. Osadné - škoda vlkom dravým na poľovnej raticovej zveri, PR Kolodník, k.ú. Kolbasov - škoda vlkom dravým na poľovnej raticovej zveri, PR Beskyd, k.ú. Nová Sedlica - škoda vlkom dravým na poľovnej raticovej zveri. Z miestnych šetrení boli vypracované záznamy.

2.3.8. Realizácia schválených programov starostlivosti

Programy starostlivosti o NP Poloniny na roky 2017-2026

PS o NPPO bol schválený uznesením vlády SR č. 293/2016 dňa 7.7.2016. Dlhodobým cieľom je zlepšiť poznanie biotopov a druhov; zachovať a/alebo dosiahnuť ich priaznivý stav; zamedziť urbanizácii alebo inému ničeniu lokalít a zachovať funkcie, ktoré národný park plní. NP Poloniny je rozdelený do 17 ekologicko-funkčných priestorov s jednoznačne stanovenými cieľmi a pravidlami využívania. Na realizáciu PS o NP Poloniny boli vyčlenené prostriedky fondov EU, predovšetkým z OP KŽP výzvy č. 49 na projekt Realizácia vybraných aktivít Programu starostlivosti o NP Poloniny (viac v kapitole 2.10.8.).

2.4 Výkon starostlivosti o lesné ekosystémy a poľovníctvo

2.4.1. Výkon činnosti odborného lesného hospodára, vedenie evidencie

Po zápise štátnych pozemkov delimitovaných z LPM š.p. Ulič a LESY SR š. p. Banská Bystrica S-NPPO požiadala OÚ v Humennom dňa 7. 4. 2022 na zápis obhospodarovateľa lesa do evidencie lesných pozemkov v zmysle zákona č. 326/2005 Z.z. o lesoch v znení neskorších predpisov na celkovej výmere 8 241,97 ha. Rozhodnutie o zápise nadobudlo právoplatnosť dňa 9. 9. 2022. Rozhodnutím OÚ v Humennom zo dňa 23. 12. 2022 bol urobený zápis obhospodarovateľa lesa do evidencie lesných pozemkov na S-NPPO zo ŠOP SR v k.ú. Ruské, Smolník a Veľká Poľana o celkovej výmere 35,04 ha. K 31.12.2022 S-NPPO obhospodaruje lesné pozemky o celkovej výmer 8241,97 ha. Súčasťou transformácie boli aj stretnutia zamerané na prevzatie lesnej hospodárskej evidencie od doterajších správcov, postupné sprevádzkovanie LHE v programe Webles a aktualizácia dát. Vzhľadom na skutočnosť, že pre lesy na LHC Nižná Jablonka nebol schválený PSL na obdobie 2022-2031, bolo možné spracovávať bilancie iba za lesy v bývalej správe LPM š.p. Ulič.

Tabuľka č. 10. Prehľad delimitovaných pozemkov do správy NP Poloniny

KPL	LHC	Doterajší správca	Výmera porastov v ha	Výmera ostatných pozemkov v ha	Spolu LPF
LA046	N. Jablonka	Lesy SR	849,62	18,7941	868,42
LA047	N. Jablonka	Lesy SR	15,43994		15,43994
LA071	Ulič	LPM š.p. Ulič	897,8137	16,3318	914,1455
LA073	Zboj	LPM š.p. Ulič	4464,187	109,319	4573,506
SL248	Starina	LPM š.p. Ulič	1823,312	12,1137	1835,425
SL248	Starina	SOP SR	31,3736	3,6632	35,0368
Celkový súčet			8081,75	160,2218	8241,97

V rámci výkonu lesníckej činnosti kancelárske práce boli zamerané na bilanciáciu výkonov v lesných porastoch a ich odpočty (bilancie hodín, výchova, ťažba, zabezpečenie porastov), vyhodnotenie plánov hospodárskych opatrení v pestovnej, ťažbovej a inej lesníckej činnosti, vyhotovenie podkladov pre VO v ťažobnej činnosti, vytvorenie výrobných celkov, návrh na materiálne vybavenie lesníkov, vystavovanie samofaktúr a objednávok pre živnostníkov, spracovanie evidencie zásob a ročnej evidencie lesníckych výkonov.

Tabuľka č. 11: Vybrané ukazovateľ a Programov starostlivosti o les - kategorizácia lesov, bilancia predpisov a vybrané ukazovatele LHE

		Kategoriza lesa		H	O	U	spolu
A	1	Výmera porastovej plochy	stav k 1.1. RZP	5 350,19	936,99	1 017,70	7 304,88
	2		Zmeny užívacích vzťahov				
	3		Aktuálna výmera	5 350,19	936,99	1 017,70	7 304,88

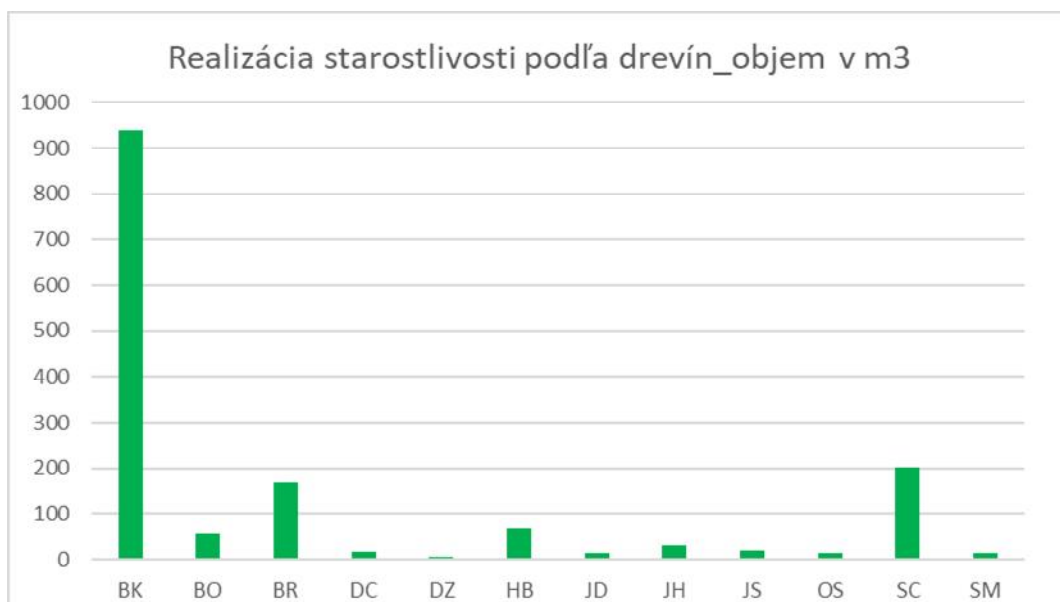
Predpis z PSoL na LHC Topoľa, Ulič, Zboj a Starina		plocha	ihličnaté	listnaté	spolu
		ha	m3	m3	m3
8	Pôvodný predpis	Prečistky	930,16		
9		výchovná do 50 r.	1 211,45	6 682	23 046

C	10	k 1. 1. platnosti PSoL	Ťažba	výchovná nad 50 r.	1 775,29	1 074	59 274	60 348	
	11			obnovná		14 593	242 063	256 656	
	12			CELKOM		22 349	324 383	346 732	
Vykonané za obdobie 2014 -2022					plocha	ihličnaté	listnaté	spolu	
					ha	m3	m3	m3	z toho:
K	52	Evidovaná LHE od začiatku platnosti PSoL	Ťažba	Prečistky	270,71				Správa NP Poloniny v roku 2022
	53			výchovná do 50 r.	534,07	2 338,19	12 836,15	15 174,34	1493
	54			výchovná nad 50 r.	1 470,37	1 318,05	50 950,01	52 268,06	
	55			obnovná		11 102,36	126 060,28	137 162,64	3
	56			Úmyselná spolu (r. 53+54+55)		14 758,60	189 846,44	204 605,04	
	57			Náhodná		795,32	10 374,19	11 169,51	
	58			Mimoriadna					
	59			CELKOM (r.56+57+58)			15 553,92	200 220,63	215 774,55

Celkom bolo za sledované obdobie (LHC Starina 2020-2022 a LHC Topoľa, Ulič a Zboj 2014-2022) na majetku, ktorý je v obhospodarovaní S-NPPO vyťažených 215 774 m³ drevnej hmoty.

Za účelom zabezpečenia praktickej starostlivosti o lesné ekosystémy S-NPPO v roku 2022 zabezpečovala druhového zloženia ekosystémov reguláciou výskytu nepôvodných druhov drevín mladých lesných porastov. V záujme kvalitného výkonu realizovaných opatrení boli všetky porasty zaradené do starostlivosti vyznačené na celkovej výmere 140 ha.

S-NPPO v rámci 6 výrobných celkov uzavrela 6 rámcových dohôd/zmlúv s 3 dodávateľmi. Na 3 výrobných celkoch boli práce zazmluvnené v kombinácii koňmo s UKT a na troch v kombinácii UKT/LKT. Úprava drevinového zloženia sa realizovala v 20-tich lesných porastoch. Štruktúra podľa drevín je v priloženej tabuľke.

2.4.2 Výkon inej lesníckej činnosti

V rámci výkonu boli realizované: riadiaca činnosť vedúceho odboru starostlivosti o ekosystémy, zápis obhospodarovateľa lesa, registrácia ciach, vypracovanie smerníc, usmernenie postupov starostlivosti, riadiaca činnosť vedúceho OO Stuzica – Rožok a OO Havešová - Udava, návrhy na opravu chát a iných drobných stavieb, návrh cenníka dreva, zabezpečovanie materiálo technického vybavenia, návrh opatrení na opravu tvrdých ciest, priekop, priepustov, vypracovanie finančného plánu na opravu tvrdej cesty na OÚ Havešová – Stredný Grúň, výkon činnosti lesníkov na ochranných úsekoch.

V rámci požiarnej ochrany bol v spolupráci s technikom požiarnej ochrany spracovaný písomný pokyn na zabezpečenie ochrany pred požiarimi.

V čase zvýšeného nebezpečenstva vzniku požiaru boli pre OO Stuzica – Rožok a tiež pre OO Havešová – Udava prijaté tieto opatrenia:

- a) zabezpečiť najmä v čase zvýšeného nebezpečenstva vzniku požiaru v lesoch hliadkovaciu činnosť v dňoch pracovného pokoja a v mimopracovnom čase, ktorú budú vykonávať určené osoby.
- b) pre členov protipožiarnej asistenčnej hliadky vykonať preukázateľným spôsobom odbornú prípravu prostredníctvom technika PO v stanovenom rozsahu podľa bodu č. 6,
- c) vypracovať pre osoby vykonávajúce hliadkovaciu činnosť časový harmonogram s určením trasy pochôdzok a s uvedením konkrétnych časov a miest, kde sa má hliadkovacia služba v danom čase nachádzať.

Trasa A: Stakčín – 8:00 hod., Stredný Grúň – 9:00 hod., Roveň – 10:00 hod., Havešová – 12:00 hod., Zaloma-13:30 hod., Kopyto – 15:00 hod., Dielnica – 16:00 hod., Stredný Grúň – 17:00 hod.

Trasa B: Stakčín – 8:00 hod., Javorovec – 9:00 hod., Hlboký potok – 10:00 hod., Markov – 12:00 hod., Jalová – 13:00, Ruské – 14:00 hod., Gazdoraň - 17:00 hod.

Trasa C: Osadné – 8:00 hod., Kobyłka - 9:15 hod., Djaková jama - 10:00 hod., Prehyb -11:00 hod., Stremtury -12:00 hod., Sklad Drozdiačka-13:00 hod.
Bosniky – 14:00 hod., Za barakom – 15:00 hod., Balnica – 16:00 hod., Osadné – 17:00 hod.

- d) členov protipožiarnej asistenčnej hliadky zabezpečiť telefonickým spojením.
- e) dať k dispozícii pre členov protipožiarnej asistenčnej hliadky funkčné služobné vozidlá:
- MITSUBISHI ASX – SV 740 AU a MITSUBISHI L 200 – SV 008 AJ
- f) v požiarnej zbrojnici, resp.v sklade požiarneho náradia umiestniť potrebné náradie v závislosti od plochy lesných porastov nad 1000 ha v minimálnej počte 60 ks:
 - a. 11 ks sekeromotyka,
 - b. 11 ks lopata,
 - c. 11 ks motyka zalesňovacia,
 - d. 10 ks tlmnica,
 - e. 5 ks krompáč,
 - f. 11 ks hrable,
 - g. 3 ks ručné striekačky – genfo vak,
 - h. 2 ks motorová píla,

- g) viditeľne označiť na všetkých prístupových cestách, resp. chodníkoch a na ďalších vhodných miestach zákaz zakladania ohňov mimo určených a vyhradených priestorov.
- h) v čase zvýšeného nebezpečenstva vzniku požiarov zakázať vypaľovanie porastov, kríkov a stromov, resp. zbytkov po ťažbe dreva.
- i) budovať na lesných pozemkoch na vyznačených miestach a v najviac navštevovaných lesných oblastiach ohniská zabezpečené proti voľnému šíreniu ohňa.
- j) evidovať a vyznačovať v mapových podkladoch všetky dôležité údaje z hľadiska ochrany pred požiarmi, najmä zoznam užívateľov lesných pozemkov, ako aj stav a počet existujúcich vodných zdrojov, prejazdových a lesných ciest, zväžnic, ochranných pásov a priesekov a ich dostupnosť pre lesnú a hasičskú techniku a na požiadanie ich poskytnúť OR HaZZ v Humennom.
- k) udržiavať existujúce prejazdové cesty, zväžnice a zdroje vody v stave, ktorý umožňuje bezproblémový príjazd hasičských jednotiek a ich využitie na účinný zásah.

V rámci lesnej dopravnej siete na OO Stučica – Rožok boli vyčistené priepusty a odrážky na LC Beskyd a LC Geborová, taktiež boli prečistené zväžnice, hlavne po predchádzajúcej ťažbovej činnosti LPM Ulič, š. p. o dĺžke približne 15 km.

Na OO Havešová - Udava boli vyčistené priepusty a odrážky na lesnej ceste Grún – Stakčínska Roztoka v dĺžke 2,5 km a realizované protierózne opatrenia na zväžniciach v lokalite Hlboký potok (k. ú. Stakčín), na tvrdej ceste Chotina – prečistenie priepustov v počte 3 ks. Realizované bolo prekopanie existujúcich a založenie nových odrážok na lesných zväžniciach po ťažbe a približovaní dreva po predchádzajúcom správcovi LPM Ulič š. p. v JPRL 292,288,293 v počte 7 ks na dĺžke 2 200 bm. Rovnako pravidelne bola realizovaná očista verejných komunikácií, ktoré boli znečistené pri odvoze drevnej hmoty.

2.4.3 Výkon činnosti strážnej služby (lesnej, poľovnej, rybárskej)

V rámci výkonu strážnej služby bol S-NPPO podaný dňa 12.12.2022 návrh na OÚ Humenné na ustanovenie členov lesnej stráže v celkovom počte 8, z toho 4 pre OO Stučica – Rožok a 4 pre OO Havešová - Udava.

2.4.4 Lesnícka hospodárska činnosť

V rámci praktickej starostlivosti o lesné ekosystémy v roku 2022, ktoré zabezpečovala S-NPPO reguláciou výskytu nepôvodných druhov drevín mladých lesných porastov, jej vedľajším produktom je vyťažená drevná hmota. Celkový objem drevnej hmoty získaný jednotlivým výberom predstavoval v roku objem 1 553 m³.

Drevina	Realizácia starostlivosti_objem v m ³	Odpredaj	Zásoba na OM
BK	939,2	763,26	175,94
BO	56,7		56,7
BR	167,65	60,76	106,89
DC	16,34	16,24	0,1
DZ	6,74	1	5,74
HB	67,85	52,21	15,64
JD	14		14

podľa	JH	31,63	31,63	0	Tabuľka č. 12: Štruktúra drevnej hmoty získanej zo starostlivosti o lesné ekosystémy
	JS	19,38	19,38	0	
	OS	15		15	
	SC	202,6	1,73	200,87	
	SM	13,33		13,33	
		1550,42	946,21	604,21	

Predaj palivového dreva miestnemu obyvateľstvu

Drevnú hmotu získanú v rámci starostlivosti o lesné ekosystémy S-NPPO na základe medzirezortnej dohody medzi MŽP SR a MPVRR SR v roku 2022 ponúkla na predaj miestnemu obyvateľstvu. Z uvedeného dôvodu vydala smernicu na predaj drevnej hmoty z OM zo dňa 2. 9. 2022, v ktorej určila postup uvedeného predaja. Zároveň listom požiadala o súčinnosť obecné úrady v k. ú., v ktorých je S-NPPO obhospodarovateľom lesa pri zostavovaní poradovníka na žiadateľov o palivové drevo. Na základe priebehu prác a stavu zásob drevnej hmoty na OM S-NPPO vybavovala uvedené žiadosti od miestneho obyvateľstva. V roku 2022 bolo miestnemu obyvateľstvu dodaných 946,21 m³ drevnej hmoty, vrátane deputátneho dreva, a vybavených bolo 111 žiadostí.

Bilancia dodávok palivového dreva za rok 2022 a požiadavky na 1. ¼-rok 2023:

LO	Počet prijatých žiadostí	Vybavené	Ostáva 2023
LO Havešová Udava	126 žiadostí	63 vybavené	63 vybavené
LO Stužica-Rožok	155 žiadostí	48 vybavené	107 nevybavené

Elektronický aukčný systém

S-NPPO uzavrela dňa 8. 11. 2022 s LESY SR Rámcovú zmluvu o uvádzaní dreva a výrobkov z dreva pochádzajúceho z národného parku na trh. Na základe tejto dohody nebol realizovaný predaj dreva v roku 2022. Prakticky celý objem vyťaženého dreva z národného parku bol poskytnutý na odpredaj pre miestne obyvateľstvo na palivové účely.

Systém náležitej starostlivosti (DDS – Deu Diligence systém)

- 1) Dňa 1. 7. 2022 S-NPPO zaviedla Systém náležitej starostlivosti, ktorý obsahuje opatrenia a postupy zabezpečujúce prístup k informáciám, ktoré sa týkajú „dreva“ uvádzaného hospodárskym subjektom na trh, postupy, ktoré umožňujú analyzovať a hodnotiť riziko uvedenia na trh nelegálne vyťaženého „dreva“ a opatrenia, ktoré hospodársky subjekt, prijal k zmierneniu rizika uvedenia nelegálne vyťaženého „dreva“ na trh v prípade, že zistené riziko uvedenia nelegálne vyťaženého „dreva“ nie je zanedbateľné.

2.4.5 Iná hospodárska činnosť

V roku 2022 S-NPPO nevykonávala inú hospodársku činnosť.

2.4.6 Výkon práva poľovníctva

V súčasnosti sa na území NPPO (bez ochranného pásma) nachádza v celosti, alebo doň z časti zasahuje, 19 poľovných revírov. Na základe §104i ods. 8 písm. e) zákona 543/2002 Z. z. o OPaK dňom nadobudnutia správy podľa odsekov 2 až 7 prešli na správy národných parkov pokiaľ ide o zmluvy o užívaní poľovného revíru práva a povinnosti prenajímateľa (správcu). To znamená, že správa národného parku od daného dňa má nárok na náhradu za užívanie poľovného revíru za poľovné pozemky, ktoré má v správe. Zároveň má právo podľa §5 ods. 2 zákona o poľovníctve vykonávať právo vlastníka, ktorým je štát, na zhromaždení vlastníkov poľovných pozemkov (možnosť hlasovať).

S-NPPO sa podľa § 104i ods. 8 písm. l) zákona č. 543/2002 Z. z. o OPaK stala správcom poľovných pozemkov začlenených do poľovných revírov: PR Beskyd na ploche 84,69%, PR Veža na ploche 27,31%, PR Kyčera na ploche 25,02%, PR Jeseník na ploche 17,67%, PR Nastaz na ploche 15,65%, PR Starina na ploche 12,05%, PR Maguriča na ploche 10,69%, PR Ruské na ploche 10,58%, PR Poloň na ploche 4,58%, PR Kolodník na ploche 4,37%, PR Javorník na ploche 2,97%, PR Kolonička na ploche 1,90% a PR Poľana na ploche 0,09%.

V roku 2022 S-NPPO oslovila všetky uvedené poľovné subjekty za účelom vysporiadania vzájomných nájomno-právnych vzťahov.

2.4.7 Prevádzka rybného hospodárstva

S-NPPO nemá v správe žiaden rybársky revír. Do jej správy prešiel rybník Mláky na lokalite Grófske chyžky v k. ú. Zboj. Uvedený rybník je na KN vedený ako TTP. Z uvedeného dôvodu S-NPPO v roku 2002 začala proces jeho legalizácie.

2.5 Monitoring, mapovanie a výskum

2.5.1 Mapovanie výskytu invázných a nepôvodných invázne sa správajúcich druhov

V rámci mapovania invázných druhov rastlín bolo v roku 2022 spomedzi druhov vzbudzujúcich obavy Slovenskej republiky a druhov vzbudzujúcich obavy EÚ a ďalších nepôvodných druhov, ktoré sa správajú invázne a majú potenciál významne negatívne ovplyvniť pôvodné ekosystémy, zmapovaných spolu 6 lokalít. Údaje boli zaznamenané pre druhy rastlín – krídlatka japonská (*Reynoutria japonica*) a agát biely (*Robinia pseudoacacia*).

2.5.2 Mapovanie ohrozených a chránených druhov a biotopov

V priebehu roka 2022 boli overované historické lokality výskytu druhov národného významu – modráčika (*Maculinea alcon*), ktoré sú zaradené do prílohy č. 5 vyhlášky Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky č. 170/2021 Z. z., ktorou sa vykonáva zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov.

V roku 2022 bol uskutočnený monitoring netopierov na zimoviskách v Ďakovej jaskyni a telese hrádze VN Starina. Zaujímavý je prvý zaznamenaný nález dvoch zimujúcich jedincov

podkovára veľkého (*Rhinolophus ferrumequinum*) v telese hrádze. Údaj publikovaný v CHÚS 40 (https://www.sopsr.sk/publikacie/OP40_final.pdf).

Realizovaný bol inventarizačný prieskum druhov horca plúcneho (*Gentiana pneumonanthe*) a modráčika (*Maculinea alcon*) na genofondových lokalitách Starina a Hostovice v zmysle Upozornenie OÚ Snina. Údaje o výskyte boli vkladané KIMS rovnako ako výskytové dáta z mapovania chránených druhov živočíchov.

S-NPPO v roku 2022 realizovala pravidelný monitoring hniezd bociana bieleho (*Ciconia ciconia*) na trvalých monitorovacích plochách v okrese Snina. Výsledky boli spracované a vložené do tzv. Atlasu bocianích hniezd (www.bociany.sk). V celom okrese z 57 evidovaných hniezd bolo obsadených 46 hniezd, 38 hniezdiacich párov vyviedlo 110 mláďat, čo predstavuje 2,89 mláďat/pár s mláďatami. Je to rovnaký počet mláďat v okrese ako v r. 2021, resp. najvyšší počet mláďat od kedy sme začali s pravidelným monitoringom hniezd (v r. 2003). Najviac mláďat bolo v obciach - Dlhé nad Cirochou (11 hniezdiacich párov vyviedlo 25 mláďat), Ulič (5 hniezdiacich párov vyviedlo 14 mláďat) a Pichne (4 hniezdiace páry vyviedli 11 mláďat).

S-NPPO v roku 2022 realizovala monitoring hniezd dravcov v rámci spolupráce s obhospodarovateľmi lesa v lokalitách s plánovanými lesohospodárskymi zásahmi v rámci obnovy PSoL prevažne vo vlastnom území NPPO. V lokalitách s nájdenými hniezdami bolo odporúčané presunúť lesohospodárske aktivity do mimohniezdneho obdobia.

V roku 2022 bolo zaznamenané aj prvé doložené hniezdenie orliaka morského (*Haliaeetus albicilla*) v NPPO. Následne bola zabezpečená ochrana hniezdnej lokality vydaním upozornenia OÚ Snina, odborom starostlivosti o životné prostredie. Zároveň si S-NPO splnila povinnosť udelenú orgánom ochrany prírody a vykonávala monitoring predmetnej lokality. Hniezdenie prebehlo úspešne, hniezdo opustilo jedno mláďa.

Vykonaná bola aj kontrola dlhoročnej hniezdnej lokality orla skalného (*Aquila chrysaetos*). Na začiatku hniezdnej sezóny bola zaznamenaná aktivita, no neskôr hniezdenie z neznámych príčin nebolo úspešné.

Pracovníci Lasov Państwowych, Lesného inšpektorátu Stuposiany nás oslovili s prosbou o spoluprácu ohľadom výskytu choroby telaziózy v populácii zubra hrivnatého na území Poľska. Thelazióza je závažné parazitárne ochorenie spôsobené háďatkami rodu *Thelazia*. Parazity žijúce v očnej buľve zubra spôsobujú slepotu, poruchy pohybu a nakoniec smrť. Vývojový cyklus háďatka spôsobujúceho ochorenie zahŕňa medzihostiteľov a vektorov – muchy rodu *Muscidae*, čo vedie k veľmi rýchlemu prenosu choroby. U voľne žijúcich zubrov prakticky neexistuje liečba telaziózy. V posledných rokoch zaznamenali Poliaci zvýšený výskyt tejto choroby a medzi rokmi 2019-2022 museli pristúpiť k utrateniu 94 zubrov s príznakmi ochorenia. Našli sa tiež 4 uhynuté jedince následkom ochorenia. Zubor zachytený v roku 2021 na fotografii v území Polonín bol neskôr v roku 2022 v Poľsku, v blízkosti hranice so Slovenskom utratený s príznakmi ochorenia. Nie je možné zistiť, či sa zubor nakazil u nás alebo v Poľsku. Vzhľadom na migráciu zubrov v rámci krajín vyslovili Poliaci dôvodné obavy z šírenia, či výskytu choroby aj na našom území a potreby spolupráce ohľadom monitoringu zdravotného stavu populácie a jej manažmentu. U nás zatiaľ nevidujeme žiadny prípad nákazy.

Foto: Mladý orliakorský na hniezde

2.5.3 Geologický a geomorfologický prieskum významných anorganických javov a foriem

S-NPPO vykonala prieskum a výskum osobitne chránených časti prírody a krajiny, ktorých predmetom sú anorganické javy a formy v koordinácii a podľa požiadaviek ŠOP SR.

2.5.4 Iné vedecko-výskumné aktivity

S-NPPO vykonáva prieskum a výskum osobitne chránených časti prírody a krajiny, vrátane zhromažďovania, uchovávanía a vyhodnocovania údajov o ich stave, prijíma oznámenia o začatí a ukončení prieskumu a výskumu, vedie evidenciu správ a výsledkoch prieskumu a výskumu a zverejňuje informácie o prieskume a výskume na svojom webovom sídle.

V súvislosti s plnením tejto úlohy boli pripravené interné materiály:

- Výskumný zámer Správy Národného parku Poloniny so sídlom v Stakčíne na roky 2022–2027,
- Smernica na podporu vedy a výskumu Správy Národného parku Poloniny so sídlom v Stakčíne,
- Štatút vedeckej rady Správy Národného parku Poloniny so sídlom v Stakčíne.

Správa NP Poloniny prebrala prácu: Zpráva o výsledcích realizovaného entomologického průzkumu brouků (Coleoptera) v NP Poloniny za roky 2017 – 2022 od riešiteľov: Ing. arch. Michal Bednařík, Jiří Bouchal, Ing. Karel Doležel a Mgr. Ondřej Sabol. V rámci predmetného prieskumubolo k roku 2022 identifikovaných 1152 druhov rodu *Coleoptera*, z nich bolo 149 druhov určených ako ekologicky, faunisticky a legislatívne významné druhy a 9 druhov patrilo k endemitom Východných Karpát. Z zistených druhov bol 1 v r. 2016 hlásený ako nový druh pre Slovensko, 1 druh ako druhá známa lokalita na Slovensku (v r. 2015 hlásený ako nový druh pre Slovensko) a 1 druh ako pozoruhodný výskyt prežívajúcej populácie z dôb dávno minulých, nový druh pro Slovensko (Nový druh nosatce (Coleoptera: Curculionidae) pro Slovensko: Karel Doležel & Roman Borovec, *Západočeské entomologické listy* (2019), 10: 64–67 ISSN 1804-3062).

[*Nebria fuscipes* Fuss, 1849; *Carabus zawadzki* Kratz, 1854; , *Patrobus styriacus* Chaudoir, 1871; , *Duvalius subterraneus* (L. Miller, 1868); *Hydraena hungarica* Rey, 1884; *Bryaxis*

reitteri (Saulcy, 1875); *Bryaxis ruthenus* (Saulcy, 1877); , *Triplax carpathica* Reitter, 1890 ;*Tetratoma pictipennis* Reitter. 1896; *Otiorhynchus millerianus* Reitter, 1913 , *Argoptochus viridilimbatus* Apfelbeck, 1898; *Thamiocolus kraatzi* (C. Brisout, 1869)]

S-NPPO prebrala prácu: Gajdoš, P., David, S., Majzlan, O., Jászay, T., & Černecký, J. (2022). Habitat of *Carabus zawadzki* (Coleoptera: Carabidae) in the Eastern Carpathians. *European Journal of Entomology*, 119, 285-299.

[*Carabus zawadzki* Kratz, 1854]

S-NPPO spracovala podklady o vážkach z územia NP Poloniny a širšieho územia: PRÍSPEVOK K POZNANIU VÁŽOK (*INSECTA: ODONATA*) SEVEROVÝCHODNÉHO SLOVENSKA Štefan Pčola, Jozef Nutil, Martina Vlasáková, Jozef Štofík Ochrana prírody, Banská Bystrica, 40: 23–37, 2022

[*Aeshna isocetes*; *Coenagrion hastulatum*; *Coenagrion ornatum*; *Coenagrion scitulum*; *Cordulegaster bidentata*; *Cordulegaster heros*; *Epitheca bimaculata*; *Lestes virens*; *Onychogomphus forcipatus*; *Orthetrum brunneum*; *Orthetrum coerulescens*; *Somatochlora*; *Sympecma fusca*; *Sympetrum flaveolum*; *Sympetrum fonscolombii*; *Sympetrum meridionale*; *Sympetrum pedemontanum*].

2.6 Výchova a vzdelávanie, edičná činnosť a propagácia

2.6.1 Náučne zariadenia v prírode – zabezpečenie činnosti

S-NPPO zriaďuje a prevádzkuje náučne zariadenia v prírode (náučné chodníky/NCH, náučné lokality/NL, náučné/informačné body/IB, náučné areály). Správa NP Poloniny má k aktuálnemu obdobiu vo vlastnej správe 6 NCH (M. Poliščuka, K Mergencovmu kameňu, Havešová, Rožok, Ruské, Pod tmavou oblohou) a 1 NL (GNL Dara).

S-NPPO v roku 2022 v zrealizovala nasledujúce aktivity:

- zabezpečila pre verejnosť prevádzku Informačného strediska Nová Sedlica v období mesiacov júl – september,
- upravila a sprístupnila dňa 1.7.2022 pre verejnosť Areál Grófskych chyžík. Areál je udržiavaný pracovníkmi Správy NP Poloniny a v interiéri Leopoldinej poľovníckej chaty pripravila Správa NP Poloniny ako novinku pre verejnosť expozíciu venovanú pôvodným vlastníkom – grófskemu rodu Serényiovcov. Dokumentáciu o uvedenom rode poskytol Otto Povolný z Košíc, vnuk hlavného lesného správcu uvedeného rodu Ottokara Povolného. Vo vlastnej réžii bol upravený exteriér chaty, vrátane blízkeho rybníka Na mlákach, určený na využitie pre širokú verejnosť. Expozícia bola obsluhovaná pracovníkmi Správy NP Poloniny, ktorí zabezpečili informačné služby pre verejnosť počas turistického sezóny (júl – september). Okrem vzhľadnutia expozície si môžu návštevníci v areáli Grófskych chyžík oddýchnuť, k dispozícii pre verejnosť je drevené posedenie, v priestore pri chate je možné opekať na otvorenom ohni. Viac na: <https://nppoloniny.sopsr.sk/grofske-chyzky-nova-atrakcia-otvorena/>,
- realizovala sprievodcovskú činnosť na NCH Rožok, NCH Havešová a NCH Osadne – Balnica podľa požiadaviek návštevníkov,
- v spolupráci s KST v teréne vyznačila nový červený turistický značkovaný chodník Príslop – PR Gazdorán. č.0924. TZCH má dĺžku 7 km a prevýšenie 230,
- v spolupráci s KST aktualizovala turistické označenie na trase červeného TZCH Uľ'a – Uľič – Nová Sedlica, kde boli inštalované nové turistické smerovníky v lokalite Dunovo (Donovoj) a na križovaní sa s NCH Rožok,
- v spolupráci s Detskou organizáciou FENIX Snina zriadila nový Geologický náučný chodník Ladomírov,

- zmapovala stav informačných panelov v území zmapovala stav 25 informačných panelov v území, na základe čoho bolo odstránených 5 nefunkčných a zničených zariadení (k.ú. Snina, Stakčín, Osadné, Runina, Topoľa/rázcestie),
- nefunkčné, zničené zariadenia (tzv. oborohey) z dôvodu bezpečnosti návštevníkov územia odstránila (k.ú. Snina, Stakčín, Osadné, Runina, Ruské). V priebehu roku 2023 budú tieto informačné body nahradené novými. V spolupráci s Oblastnou organizáciou cestovného ruchu Horný Zemplín zrealizovala výrobu a výmenu nových informačných tabúl (vyhliadka VN Starina, rázcestie Ostrožnica/Veľká Poľana, lokalita Poľana v Novej Sedlici, obec Ubl'a, obec Runina), výrobu dreveného oddychového sedenia pri vyhliadke Holica na NCH Miroslava Poliščuka, umiestnenie stojanov na bicykle pri IS Nová Sedlica.
- v rámci zlepšenia turistickej infraštruktúry v území S-NPPO osadzovala drevené oddychové lavičky (6 ks- 2x NCH Udava, 2x Osadné, 2x Stakčínska Roztoka), drevené studničky (2 ks – Stružnická dolina, Stakčínska Roztoka), natierala informačné panely (vstup do NP – vstup do NP/pri štátnej ceste Stakčín-Ulič, NCH Ruské, PR Udava, Dara, Príslop) (viac: <https://nppoloniny.sopsr.sk/starostlivost-o-studnickyy-v-np-poloniny-s-podporou-csob-nadacie/>)
- realizovala údržbu TZCH, NCH na celkovej dĺžke 24 km (TZCH Nová Sedlica – Stužica: 5 km, TZCH Nová Sedlica – Čierťaž: 4,5 km, TZCH Nová Sedlica – Jarabá skala: 2,5 km, NCH Poliščuka: 8 km, NCH Rožok: 2,5 km, ŠKNCH K Mergancovmu kameňu: 1,5 km).
- obnovila nápisy na oddýchovo-náučenej lokalite Beskydský panteón v k.ú. Starina,
- zadala vypracovanie návrh projektu „Turistická infraštruktúra na lokalite Medová Baba“ pre pripravovaný projekt v rámci výzvy č. 22 (OPKZP-PO1-SC131-2017-22): „Starostlivosť o územie v správe Národného parku Poloniny“ (viac v kap. 2.10 Príprava a realizácia projektov).
- pripravila podklady a začala legislatívny proces k vydaniu územného rozhodnutia na vyznačenie nových cykloturistických trás (získanie súhlasov vlastníkov): Stružnická zátoka (rázc.) – Ostrožnica – Zvala a Veľká Poľana (rázc.) – Smolník nad Cirochou – Ruské (rázc.)
- pripravila podklady k vyhradeniu miest pre pohyb mimo turistického chodníka alebo náučného chodníka a vchádzanie a jazdu na bicykli, trojkolke alebo kolobežke v katastrálnom území Dara (cintorín), Ostrožnica (obecný cintorín a vojenský cintorín pod Jalovým), Zvala (kaplnka a cintorín I, obecný cintorín II a III), Smolník nad Cirochou (obecný a voj. cintorín, kaplnka a obecný cintorín), Veľká Poľana (kaplnka, obecný a vojnový cintorín) a Ruské (obecný cintorín, kaplnka a voj. cintorín).

2.6.2 Výchovno-vzdelávacie aktivity pre rôzne cieľové skupiny

V roku 2022 S-NPPO realizovala nasledujúce aktivity pre rôzne cieľové skupiny:

- 4 vzdelávacie programy pod názvom Poznaj, maj rád a chráň a Zvieratá v zime, ktorých sa zúčastnilo 66 žiakov základných škôl.
- 4 sprievody (mimo NCH) po území národného parku, ktorých sa zúčastnilo 150 osôb.
- zrealizovala podujatie Potulky Poloninami určené širokej verejnosti, ktorého sa zúčastnilo 70 ľudí.
- zapojila sa do celoslovenskej výzvy MŽP SR Čisté Slovensko, v rámci ktorej 85 ľudí vyzbieralo 250 vriec odpadu.
- v rámci podujatí pre seniorov pripravila exkurziu Poznávajme kraje svoje, ktorej sa zúčastnilo 45 ľudí.

2.6.3 Konferencie, semináre, workshopy – vrátane prípravy podujatí a zhotovenie propagačných materiálov

V rámci tejto úlohy sa zamestnanci S-NPPO zúčastnili workshopu Svetovej banky k tematike odkanalizovania obcí okresu Snina v rámci komponentu Základná environmentálna infraštruktúra v okrese Snina, ktorý organizoval PSK dňa 5.10.2022 na Obecnom úrade v Ubli ako súčasť iniciatívy Catching-up Regions. Workshop sa zameriaval na predstavenie fungovania a prevádzky koreňových čistiarní odpadových vôd.

S-NPPO sa zúčastnila na konferencii v rámci projektu PSK Karpatská mobilita na tému „Turizmus v dobiehajúcom regióne“, ktorá sa konala 13.9.2022 v Kaštieli v Snine. Súčasťou konferencie bola panelová diskusia o rozvoji turizmu v oblasti Národného parku Poloniny, ktorej sa zúčastnil riaditeľ Správy NP Poloniny.

Účasť na seminári „The night sky as part of the natural and cultural heritage of the region – The influence of the night sky on the quality of life“ NP Bükk, Répáshuta-Maďarsko.

S-NPPO sa zúčastnila na odbornom seminári spojenom s exkurziou na tému manažment lesných ekosystémov na princípoch ochrany prírody, zachovanie a zlepšenie stavu biotopov EV v Slovenskom Raji a v Tatrách v Tichej doline.

S-NPPO sa zúčastnila a bola súčinná pri technickom zabezpečení informačného seminára MŽP SR k výzve na predkladanie žiadostí o poskytnutie prostriedkov mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti s kódom 05101-18-V02 so zameraním na rozvojové projekty transformácie regiónu NP Poloniny v dňoch 5. a 25. mája 2022 v spoločenských priestoroch kaštieľa v Snine.

2.6.4 Iné odborné vzdelávanie

Zamestnanci S-NPPO sa počas roka zúčastňovali na rôznych seminároch, konferenciách a pod.:

- online-seminár SAŽP a ŠOP SR k problematike primeraného hodnotenia v súlade s požiadavkami platnej legislatívy EIA/SEA a odporúčanej Metodiky hodnotenia významnosti vplyvov plánov a projektov na územia sústavy Natura 2000, oboznamovanie sa s novými IRA - 24.03.2022
- informačný seminár MŽP SR k výzve na predkladanie žiadostí o poskytnutie prostriedkov mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti s kódom 05101-18-V02 so zameraním na rozvojové projekty transformácie regiónu Národného parku Poloniny – 5.5.2022
- pracovaná porada pre oblasť ochrany prírody, krajiny a biodiverzity v súvislosti s transformáciou národných parkov za účasti MŽP SR, orgánov štátnej správy a novovzniknutých správ NP - 24. a 25.5.2022 - prezentácia k novele zákona č. 543/2022 o OPaK - hlavné legislatívne zmeny - § 65b, § 104i, hlavné zmeny vo vyhláske 170/2021 Z.z. ktorou sa vykonáva zákon o OPaK. - § 1 prírodné biotopy, § 2 nepôvodné druhy, § 3 CHR a CHŽ, § 19 Podrobnosti o primeranom hodnotení vplyvov na územia Natura 2000, § 21 osvedčenia o odbornej spôsobilosti autorizovanej osoby, § 22 ochrana drevín, § 33 Podmienky zámenny pozemkov, § 34 a 35 k strážii prírody, § 44 a 46 Škody spôsobené určenými živočíchmi, Zákon č. 15/2005 Z.z. o ochrane druhov voľne žijúcich živočíchov a voľne rastúcich rastlín reguláciou obchodu s nimi a o zmene a doplnení niektorých zákonov – novela č. 7/2022 platná od 1.2.2022, vyhláska MŽP SR č. 110/2005 Z.z. ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona o ochrane druhov voľne žijúcich živočíchov a voľne rastúcich rastlín reguláciou obchodu s nimi a o zmene a doplnení niektorých zákonov – novela 56/2022 platná od 1.3.2022, novela zákona a vyhlásky CITES, problémy aplikačnej praxe
- konferencia VSD a. s. pod názvom „Environmentálne aspekty údržby vegetácie v koridoroch elektrických vedení“- 27. a 28.9.2022 - Východoslovenská distribučná, a.s. dlhodobo hľadá environmentálne najvhodnejšie spôsoby zásahov do vegetácie v koridoroch

elektrických vedení v lesných porastoch. Cieľom je eliminovať invázne a expanzné náletové dreviny, podporiť biodiverzitu, zatriktívniť koridory elektrických vedení z krajinnno-ekologického hľadiska a v neposlednom rade aj zabezpečiť udržateľnosť budúcich nákladov na údržbu koridorov elektrických vedení. Takto orientované aktivity boli realizované aj v rámci medzinárodného projektu LIFE Pannon Eagle, ktorý bol podporený Európskou komisiou a Ministerstvom životného prostredia Slovenskej republiky. Na konferencii boli prezentované aktivity realizované na Slovensku a v ďalších krajinách Európskej únie rôznymi organizáciami s cieľom zdieľania a výmeny skúsenosti z projektov a podobných aktivít

- Školenie strážcov Sninské rybníky,
konzultácia prechodu programu SAP-CES v Banskej Bystrici, školenie k programu CES „Základy práce v CES“,
Školenie o BOZP (firma PYROBOSS),
Školenie o predpisoch platných pri požiarnej ochrane (firma PYROBOSS),
Školenie o predpisoch o mlčanlivosti,
Informačný seminár MŽP SR k výzve na predkladanie žiadostí o poskytnutie prostriedkov mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti v Snine, účasť a prezentácia na pracovných stretnutia „Nechajte sa sprevádzať“, „Z prvej ruky“, koordináčne stretnutie k príprave katalógu „Zelený balíček pre školy“.

2.6.5 Edičná činnosť

S-NPPO sa zúčastnila dňa 1. februára 2022 online vzdelávacieho seminára s cieľom skvalitniť poskytované služby v území, ktorý s finančnou podporou Ministerstva dopravy a výstavby SR zorganizovala OOCR Horný Zemplín. Podujatie bolo pokračovaním série vzdelávacích seminárov realizovaných v roku 2021.

Účasť na pracovnom stretnutí "Nechajte sa sprevádzať" organizované Aevis, n. o. v priestoroch TIC v Snine (Sninské rybníky) dňa 11. mája 2022, ktorého cieľom bolo vytvoriť ponuku produktov CR v regióne Snine, zlepšiť zručnosti v oblasti sprievodcovských služieb poskytovaných v rámci prírodných a kultúrnych zaujímavostí destinácie Poloniny.

S-NPPO sa aktívne podieľala na pracovnom online stretnutí „Z prvej ruky“ organizované Aevis, n. o. dňa 14. novembra 2022 za účelom zhodnotenie letnej turistickej sezóny 2022 v Poloninách, kde v rámci programu informovala o novinkách v území národného parku v prospech prírodného turizmu.

2.6.6 Propagácia

V roku 2022 S-NPPO v rámci tejto úlohy:

- zabezpečila aktualizáciu internetovej stránky (<https://nppoloniny.sopsr.sk/>), na ktorej bolo zverejnených celkovo 20 príspevkov v sekcii Aktuality. Príspevky sa týkali podávania informácií:
 - o aktuálnom dianí (vznik Správy NPPO so sídlom v Stakčine, V stužickom pralesi horelo),

- vykonávané činnosti (Národný park Poloniny – krátke bilancovanie právnej subjektivity, Starostlivosť o studničky v NP Poloniny s podporou ČSOB nadácie, Retrospektívy),
- uverejnili sa pozvánky na plánované aktivity (Legendarium 2022, Objavte Poloniny, Unes sa UNESCOm, Diaľkový etapový pochod Poloniny, Potulky Poloninami), otváracie hodiny IS Nová Sedlica,
- zaujímavosti o prírodných hodnotách a turistických atrakciách (Stinská – horský masív a jeho pseudokrasové jaskyne, Grófske chyžky – nová turistická atrakcia otvorená),
- boli zverejnené aktuálne výzvy s ponukou na voľné pracovné miesta, výzva k predloženiu cenovej ponuky „Starostlivosť o lesné ekosystémy v NP Poloniny“, výzva na vyplnenie dotazníka Úradu PSK „Cykloturizmus v Poloninách“, projektová výzva Enviroföndu pre obce v národných parkoch NP1 - Ochrana a starostlivosť o životné prostredie na území národných parkov).

Oficiálna internetová stránka Správy NPPÖ ponúka nielen základné informácie o organizácii (štatút, organizačná štruktúra, kontakty, a pod.), ale aj informácie o prírodných hodnotách, turistických atrakciách, ubytovacích zariadeniach, environmentálnej výchove, návštevnom poriadku národného parku, či dokumentácii ochrany prírody krajiny. Návštevnik webového sídla môže získať tiež aktuálne informácie o pripravovaných akciách pre verejnosť, alebo o činnostiach Správy NPPÖ, ktoré práve prebiehajú, na čo slúži sekcia Aktuality. Zároveň slúži webové sídlo na povinné zverejňovanie objednávok a faktúr, ktoré sa týkajú verejných prostriedkov, majetku štátu, ktoré spravuje Správa NPPÖ, ktoré vyplývajú zo zákona č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám v aktuálnom znení.

Najpopulárnejšími príspevkami na internetovej stránke z hľadiska zdieľania používateľmi bol príspevok „Grófske chyžky – nová turistická atrakcia otvorená“ (2620 zdieľaní), „Pracovná ponuka – projektový manažér“ (1167 zdieľaní), „Stinská – horský masív a jeho pseudokrasové jaskyne“ (437 zdieľaní) a „Národný park Poloniny – krátke bilancovanie právnej subjektivity“ (311 zdieľaní).

Podľa štatistických nástrojov WordPress bola návštevnosť internetovej stránky za obdobie od vzniku samostatnej organizácie (od 1.4.2022): počet návštev 184 505, počet návštevnikov 26 788. Návštevnosť za celý rok 2022 predstavuje údaje: počet návštev 326 343, počet návštevnikov 38 195.

- uverejnila 107 príspevkov na stránke FCB: Správa NP Poloniny na FCB stránke publikovala 107 príspevkov. Z toho 36 príspevkov sa venovalo vlastným aktivitám (podujatia pre širokú verejnosť, pre školské zariadenia, praktická ochrana prírody, retrospektíva, monitoringy, starostlivosť o MCHÚ, chovná stanica a pod.), 42 príspevkov prezentovalo rôzne zaujímavosti (atraktívne miesta, tipy na výlety, plánované podujatia a pod.), 17 príspevkov informovalo o živočíšnych a rastlinných druhoch, 6 príspevkov bolo venovaných lesným ekosystémom, 6 príspevkov pripomínalo významné environmentálne sviatky. FCB stránka má 3 700 sledovateľov (50,60 % mužov, 49,40 % žien). Z hľadiska vekovej štruktúry majú najväčšie zastúpenie ľudia vo veku 25 – 44 rokov). Podľa štatistiky je publikum tvorené predovšetkým ľuďmi zo Sniny, Bratislavy, Humenného, Košíc, Prešova, Stakčína, Michaloviec, Prahy, Vranova n/T, Belej n/C (podľa uvedeného poradia). <https://www.facebook.com/NarodnyParkPoloniny>
- začala zverejňovať v pravidelných intervaloch informácie pre verejnosť o aktuálnom dianí/činnosti Správa NP Poloniny pod názvom Retrospektíva,
- Podieľala sa na príprave dokumentárnej série RTVS – Rozhlas a televízia Slovenska a Zdeno Vlach – FOTO a KAMERA KARPATIA Pralesy Slovenska v dvoch častiach Prales Havešová a Prales Stučica, tiež na tvorbe dokumentárneho filmu Poloniny ozveny minulosti Karpát, ktorý vznikol v rámci projektu obce Ulič,

2.6.7 Propagácia biosférických rezervácií, medzinárodných dohovorov a iniciatív

V časopise Chránené územia Slovenska č. 99/2022 - https://www.sopsr.sk/publikacie/chus/chus99_final.pdf: bol publikovaný článok:

- M. Mrázová, Z. Bartušová, 2022: Študijná cesta do biosférických rezervácií v Slovinsku v rámci realizácie projektu Implementácia Agendy 2030 prostredníctvom biosférických rezervácií, Chránené územia Slovenska – časopis Štátnej ochrany prírody Slovenskej republiky, č. 99, str. 83 – 88, ISSN 2453-6423.

Článok bol uverejnený v rubrike „Zo sveta“ a opisuje skúsenosti a poznatky, ktoré získali zamestnanci S-NPPO na zahraničnej pracovnej ceste v Slovinsku v Biosférickej rezervácii Karst a Biosférickej rezervácii Julské Alpy v dňoch 13. 6. – 17. 6. 2022.

2.6.8 Spolupráca s mimovládnyimi organizáciami, samosprávami, OOCR a inými subjektami

V roku 2022 S-NPPO v rámci spolupráce s:

- Vihorlatskou hviezdárňou Humenné pri realizácii medzinárodného projektu Karpatská hviezdna cesta, ktoré sa zaoberá environmentálnym problémom nazývaným svetelné znečistenie. V rámci realizácie projektu bude v NPPO pre návštevníkov inštalovaný ďalekohľad na pozorovanie hviezd v obce Runina a monitorovanie svetelného znečistenia mobilnou jednotkou (viac na: <https://astrokarpaty.net/sk/>),
- PSK Prešov na realizácii projektu Poloniny Trail SÚC PSK nás informovala o začatí stavebných prác na stavbách:
 - „Dobudovanie cykloinfraštruktúry Poloniny Trail, 1. etapa, úsek Stakčín“ v zmysle vydaného právoplatného stavebného povolenia
 - a „Dobudovanie cykloinfraštruktúry Poloniny Trail, 2. etapa; 1. Etapa: Starina – bývalá obec Ruské“ v zmysle vydaného právoplatného ohlásenia stavebných úprav a udržiavacích prác a schválenej projektovej dokumentácieOstatné úseky v rámci pripravovanej cykloinfraštruktúry Poloniny Trail sú v štádiu povoľovacích procesov a prípravy. (viac na: <https://geopresovregion.sk/home/2020/03/09/poloniny-trail/>)
- Mestom Snina participovala na príprave Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja Cirošskej a Uličskej doliny na roky 2022 – 2030. Zamestnanci Správy NP boli zapojení do pracovných skupín v rámci projektu INTEGROVANÁ PRÍPRAVA ROZVOJA regiónu SNINA, ktorého cieľom je vytvoriť efektívne fungujúcu, pro-klientsky orientovanú verejnú správu poskytujúcu kvalitné služby udržateľným spôsobom (viac na Výzva k spolupráci pri príprave Integrovannej územnej stratégie - Oficiálna stránka mesta Snina).
- Obcou Ulič participovala Destinačnej stratégie rozvoja cestovného ruchu v okrese Snina, v NP Poloniny 2030
- Neziskovou organizáciou AEVIS n.o. na monitoringu veľkých šeleiem
- KST TK LOKO zrealizovala podujatie Diaľkový etapový pochod Hrebeňom poloninských Karpát.
- Krajskej organizácie cestovného ruchu Legendárium a Zimná výzva, na projekte Oblastnej organizácie cestovného ruchu Obnova turistickej infraštruktúry
- Take naše o z. 3. ročník zážitkového festivalu Objavte Poloniny .
- Galériou Andreja Smoláka na obnove sochy Medovej baby na Grófskych chyžkách,

- Firmou Ondruš a spol. na obnove turistických známkov (viac na: <https://www.turisticke-znamky.sk/>).

2.7 Reporting, informatika a dokumentácia

2.7.1 Komplexný informačný a monitorovací systém (KIMS)

Komplexný informačný a monitorovací systém (KIMS) bol v roku 2022 doplnený o 5598 záznamov (zoologických - 1659, biotopových – 71, botanických 3863 a invázných – 5).

Tabuľka č. 13

Zoznam, výskytových údajov vložených do KIMSu v územnej pôsobnosti NPPO (rok 2022)

Hl. mapovateľ	biotop	botanika	Invázne rastliny	zoológia	Celkový súčet
Bartušová Zuzana				9	9
Daniel-Szabó Juraj	10	560			570
Danilák Martin		2	5	34	41
Didirka Tomáš				63	63
Dudáš Matej	1	62			63
Duchoň Mário	7	585			592
Gereg Branislav	25	810			835
Gizela Jaroslav	9	435			444
Harman Marcel				40	40
Jarčuška Benjamín				78	78
Jozefovič Jozef (Štofík Jozef)		17		206	223
Kolárová Kristína	4	264			268
Macková Anna				71	71
Oselský Milan				7	7
Šepeľa Martin				5	5
Šírka Pavol		232			232
Škovran Jaroslav	12	700			712
Štofík Jozef		53		1132	1185
Uhrin Stanislav	3	143			146
Vatycha Tomáš				3	3
Vlasáková Martina				11	11
Celkový súčet	71	3863	5	1659	5598

*Pracovníci NP Poloniny so sídlom v Stakčíne –

Priebežne boli zapisované aj údaje z odovzdaných správ z výskumov a záverečných správ.

2.7.2 Tvorba a aktualizácia databáz a GIS vrstiev

Priebežne sa vykonávala aktualizácia a tvorba nových GIS vrstiev, vypracovávali sa mapové podklady a GIS analýzy podľa požiadaviek nadriadeného orgánu, orgánov štátnej správy, verejnosti a pre interné potreby.

S-NPPO spolupracovala so ŠOP SR na aktualizácii GIS vrstvy CHÚ za svoju územnú pôsobnosť. Išlo predovšetkým o doplnenie celoslovenskej GIS vrstvy o novovzniknutú PR

Veľký Bukovec a tiež o aktualizáciu hraníc PR Rydošová po spresnení hraníc JPRL na základe systému LIDAR.

2.7.3 Príprava podkladov pre výročne správy

S-NPPO v roku 2022 podávala podklady pre ŠOP SR do Správa o stave životného prostredia SR za rok 2021 a Zelená správa.

2.7.4 Tvorba odborných materiálov v oblasti informatiky a Štátny zoznam chránených území

S-NPPO v roku 2022 zabezpečila podklady pre zápis CHÚ do katastra nehnuteľnosti súvisiaci s transformáciou národných parkov.

Na základe žiadosti ŠOP SR bol vypracovaný a zaslaný zoznam vyhradených miest v chránených územiach k doplneniu do štátneho zoznamu osobitne chránených častí prírody a krajiny.

2.7.5 Zabezpečenie prevádzky, tvorba a údržba a aktualizácia hardwarového a softwarového vybavenia

Zabezpečili sa nevyhnutné aktualizácie používaných operačných systémov a všetkých softvérových aplikácií.

Údaje na webe boli priebežne dopĺňané a aktualizované v rámci intranetového portálu ŠOP SR, verejnej webovej prezentácie S-NPPO a prezentácie na sociálnej sieti.

Údržba a servis výpočtovej techniky a sieťovej infraštruktúry bola riešená na úrovni odstraňovania porúch.

Nákup spotrebného materiálu do multifunkčných zariadení a tlačiarň bol realizovaný VO na nákup nevyhnutných tonerov a obrazových valcov pre zabezpečenie pravidelnej údržby týchto zariadení.

V rámci VO bola zakúpená nová technika – dve multifunkčné zariadenia a 11 notebookov s príslušenstvom, na ktorých sa vykonala potrebná konfigurácia a inštalácia potrebných aplikácií.

2.8. Investičné akcie, budovanie a údržba zariadení

2.8.1 Výstavba, rekonštrukcia a údržba objektov environmentálnej výchovy – náučné zariadenia

V rámci výkonu boli vypracované žiadosti k povoleniu na realizáciu TCH Príslop - Gazdoráň (trvalé dopravné značenie), pracovné stretnutie k zriadeniu zastávky na znamenie na novom TCH, spracované podklady a podanie žiadosti na vyznačenie cyklotrasy Nová Sedlica - lesný sklad 17 vrátane osadenia cyklostojanov, spracované podklady k vyznačeniu upravenej trasy NCH Rožok, spracovaná dokumentácia k vydaniu rozhodnutí na vyznačenie cyklotrás Stružnická zátoka - Ostrožnica - Zvala a Veľká Poľana - Smolník – Ruské, k vyhradeniu miest

pre pohyb mimo turistického chodníka alebo náučného chodníka a vchádzanie alebo jazdu na bicykli a pod.

V roku 2022 získala S-NPPO potrebné povolenia v zmysle príslušných právnych predpisov na realizáciu vyznačenia novej cyklotrasy Nová Sedlica - lesný sklad 17 (dĺžka trasy cca 6980 m, vhodnosť pre bicykle: MTB, náročnosť trasy: REKREA)

Spracovaný bol návrh na vyznačenie dvoch nových cyklotrás:

- Stružnická zátoka (rázc.) – Ostrožnica – Zvala: dĺžka trasy cca 8200 m, vhodnosť pre bicykle: MTB, náročnosť trasy: REKREA
- Veľká Poľana (rázc.) – Smolník nad Cirochou – Ruské (rázc.): dĺžka trasy cca 13055 m, vhodnosť pre bicykle: MTB, náročnosť trasy: REKREA

Návrhy boli predložené orgánu ochrany prírody z dôvodu potreby získania súhlasov a záväzného stanoviska na vyznačenie cyklotrás a umiestnenie informačných zariadení.

S-NPPO vypracovala návrh na vyhradenie miest (cintoríny v bývalých obciach v OP VN Starina – v k. ú. Dara, Ostrožnica, Zvala, Veľká Poľana, Smolník nad Cirochou a Ruské) pre pohyb mimo turistického chodníka alebo náučného chodníka a vchádzanie alebo jazdu na bicykli, trojkolke, kolobežke. Podľa § 14 ods. 1 písm. b) a c) zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v území, v ktorom platí 3. stupeň ochrany je zakázané:

- vchádzať alebo jazdiť na bicykli, trojkolke, kolobežke alebo na samovyvažovacom vozidle na pozemkoch za hranicami zastavaného územia obce mimo diaľnice, cesty, miestnej komunikácie a vyznačenej cyklotrasy;
- pohybovať sa mimo vyznačeného turistického chodníka alebo náučného chodníka za hranicami zastavaného územia obce.

S-NPPO sa zúčastnila na konzultácií k zámeru výstavby Návštevníckeho centra Divočina.

S-NPPO zabezpečila prekopanie a vyčistenie NCH Pod tmavou oblohou, okolie rybníka Na mlákach a lokality Grófske chyžky.

2.8.2 Oprava a údržba motorových vozidiel a modernizácia vozového parku

V roku 2022 v rámci starostlivosti o vozový park boli realizované nasledujúca oprava a údržba vozidiel:

- Škoda Karoq SV 807 BO – pravidelná servisná prehliadka, výmena pneumatík,
- Mitsubishi ASX SV 740 AU – výmena pneumatík, výmena tyčiek stabilizátora, riešenie poisťnej udalosti,
- Mitsubishi L200 SV 008 AS – výmena kardaňového kríža, oprava nápravy, oprava bŕzd, výmena prevádzkových tekutín,
- Škoda Fábria SV 306 BP – výmena pneumatík,
- Polaris SVZ318 – oprava prednej nápravy,
- LKT – posúdenie technického stavu.

V roku 2022 v rámci modernizácie vozového parku boli začaté dve verejné obstarávania na nákup 4 ks terénnych motorových vozidiel a 1 univerzálneho kolesového traktora.

2.8.3 Rekonštrukcie a stavebná údržba objektov NP Poloniny

V roku 2022 v rámci údržby budov neboli realizované rekonštrukcie a stavebná údržba budov v správe NPPO:

- **Budova Riaditeľstva a areálu Chovnej stanice v Stakčíne:**
- nákup a výmena žiaroviek a neónových svietidiel za úsporné

- náter oplatenie areálu
 - brúsenie a náter chovnej stanice
 - prevoz nábytku a propagačných materiálov (smer: budova OO Havešová – Udava Stakčín)
 - čistenie priekopu pred budovou riaditeľstva a areálu Chovnej stanice v Stakčíne.
 - náter plotu
 - zber kameňov z areálu chovnej stanice
 - montáž prístrešku za chovnou stanicou
 - vývoz poškodených drevín z areálu
 - čistenie areálu pred a za budovou riaditeľstva od náletových drevín.
 - čistenie a odstraňovanie pokosenej hmoty
 - odstránenie starých informačných panelov
- **Budova Ochranného obvodu Havešová – Udava v Stakčíne:**
 - nákup a výmena žiaroviek a neónových svietidiel za úsporné
 - maľovanie a výspravky celého objektu a okolie (altánok, garáž)
 - betónovanie skladových priestorov
 - zakúpenie nového náradia, a to AKU skrutkovač, brúska, krovinorez, motorová píla a iné ručné náradie
 - nákup nového nábytku na zariadenie kancelárskych priestorov
 - nákup žalúzií, roliet, výmena skiel
 - nákup nových hasiacich prístrojov
 - vypratávanie podkrovných a pivničných priestorov
 - oprava dvierok komínov (2x) a ich čistenie
 - vývoz starého nepoužiteľného nábytku na zberný dvor v Stakčíne.
 - demontáž a montáž nových svietidiel
 - betónovanie podláh
 - montáž drevených podláh a ich olištovanie
 - demontáž starého a montáž nového nábytku
 - čistenie dažďových zvodov
 - montáž dažďových zvodov
 - oprava pivničných okien
 - čistenie areálu pred a za budovou
 - sadrovanie a maľovanie budovy a prístavby (2x).
 - oprava a náter podkrovného schodiska.
- **Budova Ochranného obvodu Stučica – Rožok v Novej Sedlici:**
 - nákup a výmena žiaroviek a neónových svietidiel za úsporné
 - osadenie nového zábradlia a úprava vstupu do IS
 - výmena zámkov a kľučiek v celej budove IS
 - bolo zakúpené nové náradie, a to AKU skrutkovač, brúska, krovinorez, motorová píla a iné ručné náradie
 - nákup nemrznúcich zmesí do systému.
- **Areál Grófske chyžky v Novej Sedlici – Leopoldina poľovnícka chata:**
 - renovácia drevených okeníc
 - kompletná výmena zámkov
 - príprava interiéru na expozíciu pre návštevníkov (oprava nábytku, výroba a inštalácia banerov)
 - zabezpečenie požiarnej ochrany objektu

- **Budova Terénnej stanice Ruské:**
 - porez a uskladnenie drevnej hmoty.
 - vypratanie garáže pri TS.
 - upratovanie hospodárskej budovy pri TS.
 - čistenie priekopy za budovou TS po prejení traktora ktorý kosil produkčný blok.
 - oprava poškodených dverí na hospodárskej budove.
 - oprava WC dverí.
 - odstraňovanie polomových konárov.

- **Budova Robotníckeho domčeka na Kyčere v Novej Sedlici:**
 - vypratávanie nepoužiteľného nábytku
 - bezpečnostné zabezpečenie objektu

- **Budova Robotníckeho domčeka na Skoňovej v Novej Sedlici:**
 - vypratávanie nepoužiteľného nábytku
 - bezpečnostné zabezpečenie objektu

- **Budova Poľovníckej chaty Mačkovce v Kalnej Roztoke:**
 - vypratávanie nepoužiteľného nábytku
 - bezpečnostné zabezpečenie objektu
 - čistenie areálu od náletových drevín a polomových konárov.

2.8.4 Investície do objektov NP Poloniny

S-NPPO má k 31. 12. 2022 spracovanú projektovú dokumentáciu na rekonštrukciu objektu TS Ruské. Prostriedky na jej rekonštrukciu boli vyčlenené z Plánu obnovy a odolnosti (viac v kapitole 2.10.10).

V rámci investícií do objektov S-NPPO došlo v roku 2022 ku geodetickému zameraniu 5 stavieb delimitovaných z LPM š. p. Ulič za účelom ich zápisu do katastra nehnuteľnosti a následnej prípravy stavebnej projektovej dokumentácie.

Tabuľka č. 14

Vyhotovenie geometrických plánov na zameranie stavieb

P.č.	Názov objektu	Umiestnenie stavby
1.	<i>Hospodárska budova pri LS Stakčín</i>	<i>k.ú. Stakčín, parcela C-KN č. 698/4 a 699</i>
2.	<i>Chata na Starom poli (Zahrabová)</i>	<i>k.ú. Zboj, parcela C-KN č. 3763</i>
3.	<i>Robotnícky barak pod Kyčerou</i>	<i>k.ú. Nová Sedlica, parcela C-KN č. 1105</i>
4.	<i>Chata Mačkovce</i>	<i>k.ú. Kalná Roztoka, parcela C-KN č. 692/2</i>
5.	<i>Včelín na Medovej babe</i>	<i>k.ú. Zboj, parcela C-KN č. 3790 a 3812</i>
6.	<i>Rybník na mlákach</i>	<i>k.ú. Zboj, parcela C-KN č. 3790, 3807 a 3808</i>

2.9 Medzinárodná spolupráca

2.9.1 Plnenie úloh vyplývajúcich z členstva SR v Rade Európy – Realizácia opatrení vyplývajúcich z udelenia Európskeho diplomu pre NP Poloniny

S-NPPO vypracovala ročnú správu za rok 2022 o plnení rezolúcie. Ročná správa bola zaslaná na Ministerstvo životného prostredia SR odkiaľ následne po recenzii bola správa zaslaná Rade Európy dňa 19.12.2022. Správa v anglickom jazyku je voľne prístupná verejnosti na webovej stránke <https://www.coe.int/en/web/bern-convention/-/poloniny-national-park-vichodme-karpaty->

2.9.2 Plnenie úloh vyplývajúcich z Dohovoru o ochrane svetového kultúrneho a prírodného dedičstva

Na území NPPO sa nachádza lokalita svetového kultúrneho a prírodného dedičstva a UNESCO: Staré bukové lesy a bukové pralesy Karpát a iných regiónov Európy (*komponenty Stužica, Rožok, Havešová a Udava*).

V roku 2022 sa S-NPPO zúčastnila na online zasadnutiach Spoločného manažmentového výboru lokality UNESCO, ktoré organizoval sekretariát sériovej lokality (Belgicko).

S-NPPO pripravila podklady do periodického hodnotenia lokality o stave zachovania slovenskej časti lokality KBP na základe požiadavky MŽP SR v zmysle štruktúry oficiálneho formulára. Tieto podklady boli 1.12.2021 zaslané na MŽP SR.

V Nemecku v Bad Wildungen 19. - 22. 09. 2022 sa zamestnanci Správy NP Poloniny zúčastnili na Spoločnom manažmentovom výbore lokality UNESCO „Staré bukové lesy a bukové pralesy Karpát a iných regiónov Európy“ (ďalej len „lokalita UNESCO“) v blízkosti Národný park Kellerwald-Edersee.

2.9.3 Plnenie úloh vyplývajúcich z Karpatského dohovoru

V roku 2022 S-NPPO neriešila uvedenú úlohu.

2.9.4 Realizácia programov UNESCO – Program „Človek a biosféra“ činnosť

Územie NPPO je súčasťou Medzinárodnej biosférickej rezervácie Východné Karpaty v rámci UNESCO – programu „Človek a biosféra“.

V rámci tohto programu v roku 2022 S-NPPO zabezpečila nasledujúce aktivity:

- účasť na zasadnutiach Slovenského výboru MAB, prípravu a prezentáciu východiskovej situácie v BR Tatry počas stretnutia riešiteľského tímu projektu APVV (07.09.) a priebežné napĺňanie úložiska projektu.
- v spolupráci s OOCR Horný Zemplín pri príležitosti 15. výročia zápisu Karpatských bukových pralesov do Zoznamu svetového dedičstva UNESCO bolo zrealizované dňa 15. septembra 2022 podujatie Unes sa UNESCOm určené širokej verejnosti

2.9.5 Bilaterálna spolupráca s organizáciami ochrany prírody a krajiny v susedných a ostatných krajinách

V rámci bilaterálnej spolupráce s organizáciami ochrany prírody a krajiny v susedných a ostatných krajinách sa v roku 2022 zrealizovalo:

Poľsko:

S-NPPO v rámci spolupráce s Bieščadským národným parkom aktualizovala webovú stránku: Environmentálna výchova/Virtuálna prehliadka dolinami hlavných riek poľského a slovenského pohraničí. Internetový panel bol doplnený o informatívny text, fotografie a audionahrávku v troch jazykových mutáciách (slovensky, poľsky a anglicky) k 20 lokalitám – zaujímavostiam cezhraničného územia.

2.9.6 Plnenie úloh Komisie pre cezhraničnú spoluprácu

V rámci plnenia úloh Komisie pre cezhraničnú spoluprácu bolo plánované zasadnutie Slovensko-ukrajinskej komisie a Slovensko-poľskej komisie, ktoré sa nakoniec neuskutočnili.

2.10 Príprava a realizácia projektov

2.10.1 Technická asistencia pre projekty

V roku 2022 S-NPPO pripravila nasledujúce projektové zámery:

Projekt „Starostlivosť o územie v správe Národného parku Poloniny“ v rámci výzvy OPKZP-PO1-SC131-2017-22 (kód žiadosti NFP310010CPZ7). Začiatok realizácie: 1.1.2023. Ukončenie realizácie: 30.11.2023. Celkové náklady na realizáciu projektu: 594 957,21 EUR. Hlavným cieľom projektu je zlepšovanie stavu vybraných typov lesných a lúčnych biotopov európskeho významu (EV) na štátnych pozemkoch, ktoré sú v správe Správy NP Poloniny. Projekt pozostáva z nasledujúcich aktivít: 1. Podpora zlepšenia drevinového zloženia lesných biotopov, 2. Obnova a zlepšenie stavu biodiverzity na nelesných biotopoch (poloninských lúk) a 3. Turistická infraštruktúra a zvyšovanie environmentálneho povedomia.

Projekt „Zníženie energetickej náročnosti budovy a opatrenia na zmiernenie a prispôsobenie sa nepriaznivým dôsledkom zmeny klímy, Informačné stredisko Nová Sedlica“ v rámci MIRRI: IROP-PO7-SC76-2022-93, 7.6 - Predprojektová príprava (kód žiadosti: NFP302070CTB8). Začiatok realizácie: 1.5.2023. Ukončenie realizácie: 30.11.2023. Celkové náklady na realizáciu projektu: 46 261,55,- €.

Projekt „Rekonštrukcia horskej chaty a doplnenie mobiliáru na lokalite Grófske chyžky“ v rámci MIRRI: IROP-PO7-SC76-2022-93, 7.6 - Predprojektová príprava (kód žiadosti: NFP302070CTA7). Začiatok realizácie: 1.5.2023. Ukončenie realizácie: 31.10.2023. Celkové náklady na realizáciu projektu: 33 907,04,- €.

Projekt „Udržiavacie a rekonštrukčné práce – Terénna stanica Osadné“ v rámci MIRRI: IROP-PO7-SC76-2022-93, 7.6 - Predprojektová príprava (kód žiadosti: NFP302070CSZ4). Začiatok realizácie: 1.6.2023. Ukončenie realizácie: 31.10.2023. Celkové náklady na realizáciu projektu: 19 005,86,- €.

Projekt „Obnova tradičných architektonických prvkov a rekonštrukcia terénnej stanice“ v rámci výzvy Plánu obnovy a odolnosti SR zameranej na podporu rozvojových projektov transformácie regiónov Národného parku Muránska Planina a Poloniny (kód žiadosti: 05I0100021) Začiatok realizácie: 1.1.2023. Ukončenie realizácie: 31.12.2023. Celkové náklady na realizáciu projektu: 130 724,30,- €

2.10.2 Realizácia ukončených projektov OP KŽP v rámci udržateľnosti: Karpatské bukové pralesy, PBOL pilot 2.

V rámci udržateľnosti projektu sa monitoruje 5 projektov z OP KŽP, ktoré sa realizovali v území NPPO. Aktuálne prebieha 5-ročné monitorovacie obdobie všetkých ukončených projektov.

Zoznam ukončených projektov OP ŽP a ich kódy:

1. Spracovanie podkladov pre zabezpečenie priaznivého stavu výberových druhov vtákov a ich biotopov - I. etapa - 24150120011
2. Príprava a zavedenie monitoringu biotopov a druhov a zlepšenie prístupnosti informácií verejnosti - 24150120030
3. Realizácia programu záchrany druhu zubor hrivnatý (*Bison bonasus*) - 24150120035
4. Výskum a monitoring populácií veľkých šeliem a mačky divej na Slovensku – 24150120039
5. Vypracovanie Programov starostlivosti o Medzinárodne významné územie Karpatských bukových pralesov a Chránenú krajinnú oblasť Vihorlat – 24150120039

S-NPPO spracovala stanovisko pre MŽP SR k problematike zosúladenia návrhu Integrovaného programu starostlivosti o lokalitu svetového dedičstva UNESCO SBLaBPKaIRE vypracovaného v rámci projektu ukončeného v predošlom roku s návrhom zonácie (Projekt ochrany o NP Poloniny a jeho ochranné pásmo) resp. s pripravovaným Programom starostlivosti o NP Poloniny a jeho ochranné pásmo.

2.10.3 Realizácia postprojektových aktivít ukončených projektov vyplývajúcich zo zmluvných záväzkov s donormi (nórsky projekt, švajčiarsky projekt)

V rámci udržateľnosti tejto úlohy sa monitorujú 2 projekty od donorov, ktoré sa realizovali v území NPPO. Aktuálne prebieha 5-ročné monitorovacie obdobie všetkých ukončených projektov.

Nórsky projekt CBC01012 Ochrana prírody ako príležitosť pre regionálny rozvoj. V rámci udržateľnosti projektu pracovníci NPPO a projektových partnerov SOMUD a UNPP kontrolovali stav vybudovaných turistických a cykloturistických chodníkov, objektov mäkkého turizmu, informačných tabúľ, realizovali manažmentové opatrenia s technikou, zakúpenou z prostriedkov projektu.

Švajčiarsky projekt Rozvoj ochrany prírody a chránených území v slovenských Karpatoch – pracovníci S-NPPO pokračovali v manažmentových opatreniach, na ktoré využívali techniku zakúpenú z prostriedkov projektu. Kontrolovali technický stav výsledkov projektu počas ich využívania turistami – náučné chodníky Ruské a Rožok, Informačné stredisko Nová Sedlica a Chovná stanica Stakčín.

2.10.4 Bukové lesy svetového dedičstva (BEECH POWER)

Projekt Interreg – Central Europe Programme: „Bukové lesy svetového dedičstva: posilnenie a katalyzácia ekosystémového udržateľného rozvoja“ (BEECH POWER: World Heritage BEECH Forests: emPOWERing and catalyzing an ecosystem-based Sustainable Development) prebiehal v období 01.04.2019 – 31.03.2022. Správa NPPO figurovala v tomto projekte ako organizačná zložka Štátnej ochrany prírody SR v Banskej Bystrici a spolu so zamestnancami ŠOP SR implementovala projekt BEECH POWER v pozícii asociovaného partnera.

Cieľom projektu bolo zvýšiť kvalitu a efektívnosť manažmentu lokality svetového dedičstva „Staré bukové lesy a bukové pralesy Karpát a iných regiónov Európy“, aby sa zabezpečila ekosystémová integrita jednotlivých zložiek. Partneri použili ekosystémový a participatívny prístup a pracovali na rôznych administratívnych úrovniach s cieľom upevniť trvalo udržateľný regionálny rozvoj a vytvoriť replikovateľné a inovatívne modely pre bukové lesy svetového dedičstva a ich región.

V rámci tohto projektu vznikol dokument „Príručka k udržateľnému obhospodarovaniu (manažmentu) lesov nárazníkových zón Svetového dedičstva“, ktorý zahŕňa a ďalej rozvíja princípy manažmentu nárazníkovej zóny lokality UNESCO obsiahnuté v dokumente „Guiding

document on buffer zone management and zonation“. Výstupom projektu je tiež dokument „Kód kvality manažmentu pre bukové lesy Svetového dedičstva“, ktorý je zameraný na hodnotenie kvality manažmentu lesov v nárazníkovej zóne lokality UNESCO prostredníctvom stanovených indikátorov a štandardov. Na príprave týchto dokumentov sa spolupodieľali aj zamestnanci Správy NPPO. Medzinárodný riešiteľský tím, v ktorom boli zahrnutí aj pracovníci Správy NPPO, spoločne vytvoril viaceré usmernenia, stratégie a odporúčania, ktoré budú slúžiť ako odborné podklady a podpora pre efektívnejšiu správu chránených území, verejných orgánov a aktérov občianskej spoločnosti v ich každodennej práci. Projekt pracoval so 6 rôznymi cieľovými oblasťami v 5 krajinách: Národný park Kalkalpen (AT), Národný park Paklenica (HR), Biosférická rezervácia Schorfheide-Chorin (DE), Národný park Poloniny (SK) a Snežnik-Ždrocle a Krokár (SI).

Oficiálna web-stránka projektu: <https://beechpower.eu/>.

V decembri 2022 bol schválený ďalší medzinárodný projekt Interreg – Central Europe Programme: „Healthy forest regions“, ktorý nadväzuje na projekt Beech Power. V tomto projekte vystupuje Správa NPPO ako samostatná organizácia, tiež ako asociovaný partner hlavného partnera, ktorým je za slovenskú stranu Národné lesnícke centrum Zvolen. Ďalšími asociovanými partnermi projektu sú: MŽP SR, Lesy SR, š. p. - OZ Ulič, Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka a Obec Ulič. Projekt je naplánovaný na 3 roky, a má potenciál prispieť k regionálnemu rozvoju založenom na ekosystémových službách, ktoré poskytujú lesné ekosystémy a na nich založenej socio-ekologickej transformácii regiónu. Do projektu sú zapojené viaceré územia zo spoločnej nominácie lokality svetového prírodného dedičstva Staré bukové lesy a bukové pralesy Karpát a iných regiónov Európy, v ktorých sa vyskytujú najvzácnejšie lesné bukové ekosystémy Európy.

2.10.5 OPKŽP – Monitoring 2

Realizácia projektu pokračovala výkonom monitoringu biotopov a druhov európskeho významu na trvalých monitorovacích lokalitách (TML) v územnej pôsobnosti Správy NPPO, na ktorom sa podieľali interní zamestnanci S-NPPO a externí zamestnanci ŠOP SR (monitorovatelia) formou dohôd o vykonaní práce. Interní zamestnanci realizovali monitoring na 37 TML a monitorovali 12 druhov živočíchov európskeho významu: zubor hrivnatý, kunka žltobruchá, ropucha zelená, rosnička zelená, bobor vodný, vydra riečna, slimák záhradný, fuzáč alpský, skokan štíhly, skokan hnedý, mlok hrebatý a mlok karpatský.

Spracovanie, editácia a schvaľovanie výsledkov monitoringu v rámci OPKŽP – Monitoring 2 prebiehali prostredníctvom existujúceho KIMS, pričom bolo internými zamestnancami spracovaných 37 záznamov (terénnych návštev). KIMS bol doplnený o 37 zoologických záznamov, z toho 18 zo skupiny obojživelníkov, 8 zo skupiny hlodavce, 6 zo skupiny šelmy a po jednom zo skupiny mäkkýše a kopytníky (prehľad je uvedený v tabuľke č.15).

Tabuľka č. 15

Zoznam záznamov vložených do KIMS z monitoringu na TML, ktorý vykonali interní zamestnanci v roku 2022 v územnej pôsobnosti S-NPPO

NÁZOV TML	LOKALITA	SKUPINA
TML_BisoBona_001	Zátopová oblasť VN Starina	kopytníky
TML_BombVari_027	Chotinka	obojživelníky
TML_BombVari_028	Ubl'anka	obojživelníky
TML_BufoViri_029	Rybník Radovo	obojživelníky

NÁZOV TML	LOKALITA	SKUPINA
TML_HylaArbo_023	Udava	oboživelníky
TML_CastFibe_015	Cirocha Snina - Modrá	hlodavce
TML_CastFibe_016	Cirocha VN Starina - Snina	hlodavce
TML_CastFibe_017	Cirocha a Stružnický potok nad VN Starina	hlodavce
TML_CastFibe_018	Ubl'anka Št. hranica -Kalná Roztoka	hlodavce
TML_CastFibe_019	Ulička št. hranica - odbočka Topoľa	hlodavce
TML_CastFibe_182	Ostrožnica	hlodavce
TML_CastFibe_183	Cirocha nad VN Starina	hlodavce
TML_CastFibe_184	Udava pod Osadným	hlodavce
TML_LutrLutr_054	Cirocha Snina - Modrá	šelmy
TML_LutrLutr_055	Cirocha VN Starina - Snina	šelmy
TML_LutrLutr_056	Cirocha a Stružnický potok nad VN Starina	šelmy
TML_LutrLutr_057	Ubl'anka Št. hranica -Kalná Roztoka	šelmy
TML_LutrLutr_058	Ulička Št. hranica - odbočka Topoľa	šelmy
TML_LutrLutr_059	Zbojský potok N. Sedlica - Ulič	šelmy
TML_HeliPoma_032	Ruské	mäkkýše
TML_RosaAlpi_024_1	PR Šípková, TMP č. 1	chrobáky
TML_RosaAlpi_024_2	Strub, TMP č. 2	chrobáky
TML_RosaAlpi_024_3	PR Šípková, TMP č. 3	chrobáky
TML_RanaDalm_026	Rybník Grófske chyžky	oboživelníky
TML_RanaDalm_025	Rybník na Rovenkach	oboživelníky
TML_RanaDalm_027	Mokrad' pod Brinkami	oboživelníky
TML_RanaTemp_039	Rybník Grófske chyžky	oboživelníky
TML_RanaTemp_038	Rybník na Rovenkach	oboživelníky
TML_RanaTemp_040	Mokrad' pod Brinkami	oboživelníky
TML_TritCris_013	Mokrad' pri Valentíne	oboživelníky
TML_TritCris_014	Mokrad' pod Brinkami	oboživelníky
TML_TritCris_015	Rybník Grófske chyžky	oboživelníky
TML_TritCris_016	Rybník na Rovenkach	oboživelníky
TML_TritMont_022	Mokrad' pri Valentíne	oboživelníky
TML_TritMont_023	Mokrad' pod Brinkami	oboživelníky
TML_TritMont_024	Rybník Grófske chyžky	oboživelníky
TML_TritMont_025	Rybník na Rovenkach	oboživelníky
SPOLU: 37 TML/37 záznamov KIMS		

2.10.6 OPKŽP – Veľké šelmy

REALIZÁCIA OPATRENÍ PROGRAMOV STAROSTLIVOSTI O VEĽKÉ ŠELMY NA SLOVENSKU (skrátенý názov: Veľké šelmy 2) (kód projektu: 310010L489)

Hlavným cieľom projektu je zlepšovanie stavu vybraných typov lesných a lúčnych biotopov európskeho významu (EV) na štátnych pozemkoch, ktoré sú v správe Správy NP Poloniny.

V roku 2022 bola medzi hlavným partnerom projektu ŠOP SR Banská Bystrica a Správou NP Poloniny podpísaná Zmluva o partnerstve č. ŠOP SR-Z/163/2022 zo dňa 28.07.2022 s účinnosťou od 18.08.2022. Na základe nej bude Správa NP Poloniny realizovať do 12/2023 nasledujúce aktivity: B5. Ochrana biotopov veľkých šeliem pred nežiadúcimi antropickými vplyvmi a B10 Zabezpečenie eliminácie vŕadísk a krmovísk pre raticovú zver, ktoré sú založené v rozpore s platnou legislatívou na úseku poľovníctva. Celkové náklady na realizáciu projektu: 11 025,00 ,- €

2.10.7 OPKŽP – PBOL2

ZLEPŠOVANIE STAVU DRUHOV A BIOTOPOV EURÓPSKEHO VÝZNAMU V LESNÝCH EKOSYSTÉMOCH VYBRANÝCH CHRÁNENÝCH ÚZEMÍ 2 (skrátenejší názov: PBOL 2)

Cieľom projektu je zlepšenie stavu ochrany druhov a biotopov a posilnenie biodiverzity vo vybraných lesných porastoch a trvalých trávnych porastoch sústavy Natura 2000. Ide konkrétne o 15 druhov vtákov, 1 druh hmyzu, 7 lesných a 1 nelesný biotop európskeho významu. Projektové územie sa nachádza v 19 územiach Natura 2000. Tento cieľ bude naplnený prostredníctvom vybraných opatrení vychádzajúcich najmä z princípov prírody blízkeho obhospodarovania lesov a ďalších opatrení zameraných na zlepšenie vekovej, priestorovej a druhovej štruktúry a biodiverzity lesných porastov v projektovom území a na zabezpečenie dostatočného počtu stromov ponechaných na dožitie alebo hrubého mŕtveho dreva vo vybraných lesných porastoch. Projekt v územnej pôsobnosti Správy NP Poloniny sa realizoval na Lesnej správe Nižná Jablonka (LESY š.p. Banská Bystrica). V rámci Opatrenia č. 3: podaktivity ponechanie stromov na dožitie boli (v súlade s „príručkou pre prijímateľa štátnej pomoci v rámci Schémy štátnej pomoci... ŠOP SR verzia 1.0, január 2021) prebraných 7 stromov a v rámci Opatrenia č. 4: podaktivity ponechanie hrubého mŕtveho dreva 4 stromy od subjektu LESY SR Banská Bystrica, štátny podnik, OZ Vihorlat. V nadväznosti k týmto stromom bol pripravený preberací protokol pre porast (JPRL): 63_11 cca 41,45m³.

2.10.8 OPKŽP – Realizácia vybraných aktivít Programu starostlivosti o NP Poloniny

REALIZÁCIA VYBRANÝCH AKTIVÍT PROGRAMU STAROSTLIVOSTI O NÁRODNÝ PARK POLONINY (skrátenejší názov: Realizácia PS Poloniny)

Cieľom projektu je zlepšenie stavu ochrany druhov a biotopov a posilnenie biodiverzity vo vybraných lesných porastoch a trvalých trávnych porastoch sústavy Natura 2000, konkrétne 10 druhov vtákov, 1 druh cicavcov a 1 biotop európskeho významu v lesných ekosystémoch a 2 biotopy európskeho významu v lúčnych ekosystémoch.

V roku 2022 bola medzi hlavným partnerom projektu ŠOP SR Banská Bystrica a Správou NP Poloniny podpísaná Zmluva o partnerstve č. ŠOP SR-Z/149/2022 zo dňa 06.07.2022 s účinnosťou od 02.08.2022. Na základe nej bude Správa NP Poloniny realizovať do 12/2023 nasledujúce aktivity: 1: Výrub drevín mechanizovane, 2: Frézovanie, 3: Mechanizované kosenie a 4: Ručná kosba a ručný výrub. Okrem preplácania zvýšených nákladov daným subjektom za realizáciu opatrení, projekt obsahuje aj ďalšie 2 podaktivity: Podaktivita – Zubor hrivnatý a Podaktivita – Sad krajových odrôd ovocných stromov. V rámci podaktivity Zubor hrivnatý je

realizované verejné obstarávanie Satelitná telemetria zebra hrivnatého, predmetom ktorého dodanie 6 ks telemetrických obojkov na sledovanie zebra hrivnatého v teréne pomocou satelitnej telemetrie vrátane zberu súradníc po dobu realizácie projektu.

Podaktivita – Sad krajových odrôd ovocných stromov je v realizácii a bola spracovaná Štúdiá krajových odrôd ovocných stromov, ktorej predchádzal zber údajov v teréne pre zhodnotenie súčasného stavu, či identifikácia genofondu. V roku 2022 bol vyhotovený geometrický plán sadu a bolo nám doručené súhlasné záväzné stanovisko k zmene druhu pozemku. K projektu alebo zjednodušenej projektovej dokumentácii Sadu krajových odrôd boli S-NPPO doručené kladné vyjadrenia/stanoviská (ÚKSUP v Bratislave, RÚVZ v Humennom, odborné stanovisko podľa § 28 ods. 7 zákona o OPaK. Avšak Slovenský vodohospodársky podnik, štátny podnik (Povodie Hornádu, odštepny závod Košice) nesúhlasí so zriadením ovocného genofondového sadu a so zmenou druhu pozemku „trvalý trávny porast“ na „ovocný sad“, nakoľko jeho zriadením a následným udržiavaním a ošetrovaním v území OP VN Starina môže dôjsť k zhoršeniu kvality vody vo VN Starina. Na základe stanoviska SVP š. p. je ohrozená realizácia Podaktivity – Sad krajových odrôd ovocných stromov - výsadba sadu krajových odrôd ovocných sadov a jeho oplatenie.

V rámci realizácie uvedeného projektu S-NPPO poskytla ŠOP SR súčinnosť pri ďalších aktivitách nasledujúcich subjektov:

- Lesopoľnohospodársko urbárska spoločnosť, pozemkové spoločenstvo Zvala

V rámci podaktivity stromy na dožitie boli (v súlade s „príručkou pre prijímateľa štátnej pomoci v rámci Schémy štátnej pomoci. ŠOP SR verzia 1.0, január 2021) od subjektu Lesopoľnohospodársko urbárska spoločnosť, pozemkové spoločenstvo Zvala prebraných 204 stromov. V nadväznosti k týmto stromom boli pripravené preberacie protokoly pre tieto porasty (JPRL): 7101; 7102; 7104; 7105; 7937; 7938; 7990; 7925a; 7926a; 7926b; 7929_2; 7989a; 7989c; 7996a spolu 204 stromov a cca 1000m³. Výška odplaty poskytnutá pre uvedený subjekt bola 159 680,09 EUR.

- Lesopoľnohospodársky majetok Ulič, štátny podnik

V rámci podaktivity ponechanie stromov na dožitie boli (v súlade s „príručkou pre prijímateľa štátnej pomoci v rámci Schémy štátnej pomoci... ŠOP SR verzia 1.0, január 2021) od subjektu Lesopoľnohospodársky majetok Ulič, štátny podnik prebraných 281 stromov. V nadväznosti k týmto stromom boli pripravené preberacie protokoly pre tieto porasty (JPRL): 125_0; 126_0; 128A0; 131_0; 132_0; 209A1; 210A1; 212_1; 288_0; 290_0; 368_0; 372A0; 440A0; 442_0; 443A0; 445_0; 456_0; 465A0; 487_1; 51_1; 541A0; 545A0; 548_1 spolu 281 stromov a cca 1500m³. Výmera, na ktorej sa realizujú dané opatrenia, dosahuje výmeru 5 028,31 ha. Výška odplaty poskytnutá pre uvedený subjekt bola 1 461 256,66 EUR.

2.10.9 Projekt APVV (BIO RESERVE)

Projekt APVV Implementácia Agendy 2030 prostredníctvom biosférických rezervácií (kód projektu: BIO RESERVE – 24032): „Návrh udržateľného inštitucionálneho, finančného a legislatívneho modelu fungovania biosférických rezervácií v podmienkach Slovenska“ sa po osamostatnení od 1.4.2022 nerealizoval z dôvodu pozastavenia zo strany Agentúry na podporu výskumu a vývoja (APVV). Podmienkou riešenia projektov APVV a prijímania účelovej formy podpory je existencia platného osvedčenia organizácie o spôsobilosti vykonávať výskum a vývoj, ktorého platnosť skončila po osamostatnení Správy NPPO a je potrebné o neho znova požiadať. Po vykonaní nápravy a vydaní osvedčenia o spôsobilosti vykonávať výskum a vývoj pre Správu NPPO môže organizácia v tomto projekte pokračovať ako samostatný partner s vlastným rozpočtom (po schválení žiadosti o zmenu projektu). V r. 2022 sa uskutočnila registrácia organizácie Správy NPPO na portáli Centra vedecko-technických informácií

(www.skcris.sk) a začal proces získania Certifikátu spôsobilosti vykonávať vedu a výskum vo veci vykonania nápravy danej veci.

S-NPPO po osamostatnení od ŠOP SR nemohla byť partnerom v rámci tohto projektu, pretože partnermi v rámci projektu APVV môžu byť len verejné výskumné inštitúcie resp. inštitúcie so spôsobilosťou na vykonávanie výskumu a vývoja zapísané v registri zastrešovanom Ministerstvom školstva SR. Správa NP Poloniny požiadala o zápis do tohto registra.

Niektoré aktivity, ktoré mali byť realizované v rámci tohto projektu boli realizované v osobitnom režime. Vid'ťe úlohu č. 09.04.

2.10.10 Plán obnovy a odolnosti

V rámci výzvy z Plánu obnovy a odolnosti SR – Výzvy pre žiadateľov rozvojových projektov transformácie regiónu Národného parku Poloniny (Komponent 5 Adaptácia na zmenu klímy Investícia: 1 Adaptácia regiónov na klimatickú zmenu s dôrazom na zadržiavanie vody, ochranu prírody a rozvoj biodiverzity) v Národnom parku podporených 13 rozvojových projektov v celkovej hodnote 8,6 mil Eur, ktorými sa vytvorí 69 nových pracovných miest. Schválené projekty sú zamerané predovšetkým na sektor mäkkého turizmu, vybudovanie a rekonštrukcie objektov pre múzea, ekologicko-edukačné centrá, podpora služieb astroturizmu, agroturizmu a prírodného turizmu (<https://www.minzp.sk/files/poo/poloniny/zoznam-schvalenych-ziadosti-ppm-narodny-park-poloniny.pdf>).

Tabuľka č. 16

Prehľad schválených žiadostí

Žiadateľ	Názov projektu	Schválená suma
Obec Nová Sedlica	Environmentálna výchova v Novej Sedlici	1 755 071,26 €
Obec Topoľa	Environmentálne centrum v Topoli	654 586,30 €
DO FÉNIX Snina	Modrá chyžka – oživené remeslá, hrnčiarska dielňa	518 042,89 €
Správa údržba ciest Prešovského samosprávneho kraja	Nákup techniky na údržbu cyklochodníkov v Poloninách	299 841,17 €
AUTOLANC, s.r.o.	Bigovský potok – oddychová zóna pre turistov	212 193,20 €
TRANSPORTIT s.r.o.	Tradičná mazanka v Zboji	664 701,38 €
Inovačné partnerské centrum, Prešov	Digitálne EkoPoloniny	190 353,93 €
Vihorlatská hviezdáreň v Humennom	Cez Poloniny ku hviezdám	288 025,14 €
AEVIS n.o.	Implementácia konceptu prírodného turizmu v Poloninách	580 358,64 €
Obec Zemplínske Hámre	Zmierňovanie negatívnych dopadov zmeny klímy v obci Zemplínske Hámre ako vstupnej brány do starých bukových pralesov a vulkánov Východných Karpát	1 305 403,26 €
Správa Národného parku Poloniny so sídlom v Stakčine	Obnova tradičných architektonických prvkov a rekonštrukcia terénnej stanice	130 724,30 €
Obec Stakčín	Múzeum rusínskej kultúr	1 828 267,00 €

Žiadateľ	Názov projektu	Schválená suma
Košiar o.z.	Záchrana poloninských lúk	268 639,30 €

2.11 Iné úlohy

2.11.1 Prevádzkový a ekonomický servis

Opravy, údržba a revízie vyhradených elektrických zariadení, tlakových a plynových zariadení sa vykonávajú priebežne podľa lehôt vyhlášky č. 508/2009 Z. z. a výnosu 110/1138/1994. Taktiež sa vykonali revízie elektrických spotrebičov a elektrického ručného náradia, opravy Závažné poruchy a nedostatky pri prevádzkovaní elektrických zariadení a tlakových nádob sa nevyskytli.

V roku 2022 bola vykonaná jedna mimoriadna a jedna riadna inventarizácia majetku S-NPPO.

Z ČOV pri IS v Novej Sedlici boli odobraté vzorky odpadovej vody na rozbor do akreditovaného laboratória v Humennom v súlade s Rozhodnutím OU-SV-OSZP-2015/000597-004-Re, ktorým bolo vydané povolenie na vypúšťanie odpadových vôd z Informačného strediska Správy NP Poloniny v Novej Sedlici cez ČOV BCTS 3 do vodného toku Packov potok, hydrologické číslo 4-30-05-012, v rkm 0,100. Výsledok rozboru je v zmysle vyššie uvedeného rozhodnutia každoročne zasielaný Okresnému úradu v Snine.

Zmluvná firma Pyroboss s. r. o. vykonávala v objektoch Správy NP Poloniny pravidelnú kontrolu dodržiavania právnych a ostatných predpisov na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci (ďalej len „BOZP“). Cieľom kontrol je preverenie plnenia povinností zamestnávateľa v oblasti BOZP. Zamestnávateľ v zmysle zákona č. 124/2006 Z. z. o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci je povinný sústavne kontrolovať a vyžadovať dodržiavanie právnych predpisov a ostatných predpisov na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, zásad bezpečnej práce, ochrany zdravia pri práci a bezpečného správania na pracovisku a bezpečných pracovných postupov. Nedostatky zistené kontrolnou činnosťou zamestnávateľ je povinný odstraňovať.

2.11.2. Správa pozemkov v chránených územiach, ktoré sú v správe NP Poloniny

Správa pozemkov v chránených územiach, ktoré sú v správe ŠOP SR v zmysle § 65a zákona č. 543/2002 Z. z.

a) príprava výkupu pozemkov štátom, správa pozemkov

b) kontrola stavu nehnuteľného majetku

Na základe Protokolov o prechode správy majetku a s tým súvisiacich práv a povinností od LESY SR, š.p. a LPM š.p. a Zmluvy o prevode správy majetku štátu od LPM Ulič, š.p. , prešli do správy S-NP Poloniny pozemky uvedené v tabuľke č. 17.

Tabuľka č. 17: Prehľad delimitovaných pozemkov podľa listov vlastníctva

k.ú.	LV	Výmera v ha
Hostovice	2180	366,3483
Kalná Roztoka	893	280,8694

Kolbasov	361	0,1766
Nová Sedlica	906	1644,2977
Osadné	1174	504,4381
Ruský Potok	322	161,3873
Stakčínska Roztoka	610	525,1114
Stakčín	2598	934,062
Starina nad Cirochou	446,447	12,0761
Ruské	220,221,222,226,292,330	342,3233
Ulič	1483	72,4852
Uličské Krivé	676,967	545,7189
Zboj	645,1331	2948,3314
SPOLU		8337,6257

Na základe Delimitačného protokolu od ŠOP SR, prešli do správy S-NP Poloniny pozemky za nasledujúce k.ú.:

k.ú.	LV	Výmera v ha
Nová Sedlica	245	0,15
Príslop	186	0,3044
Ruské	75,157	51,2224
Smolník nad Cirochou	172	11,4375
Stakčín	1196	0,2381
Veľká Poľana	435	4,7956
SPOLU		68,148

2.11.3 Majetko - právne vysporiadanie pozemkov ako majetku štátu

Zákonom č. 6/2022 Z. z., ktorý vstúpil do platnosti dňa 15. januára 2022 a 1.4.2022 (čl. II. až VI.), sa novelizoval zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov (ďalej „zákon“ v príslušnom gramatickom tvare). Touto novelizáciou sa v zmysle § 65b odsek 1 písmeno i) zákona zriadila Správa Národného parku Poloniny so sídlom v Stakčíne, ktorá v zmysle § 65b odsek 5 zákona spravuje pozemky vo vlastníctve štátu vrátane podielov vo vlastníctve štátu na pozemkoch a spoločných nehnuteľnostiach, ktoré sa v celosti alebo sčasti nachádzajú v národnom parku, ako aj iné nehnuteľnosti a majetok, ktorého správu nadobudla podľa § 104i, a plní úlohy súvisiace so správou tohto majetku.

V tejto súvislosti bol vypracovaný :

- „Protokol o prechode správy majetku a s tým súvisiacich práv a povinností uzavretých na základe § 104i ods. 9 zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny a § 51 Občianskeho zákonníka“ (ďalej „protokol“ v príslušnom gramatickom tvare), ktorý bol podpísaný štatutármi medzi LESY Slovenskej republiky, štátny podnik so sídlom Námestie SNP č. 8, 975 66 Banská Bystrica, IČO: 36038351 ako „odovzdávajúci“ a Správa Národného parku Poloniny so sídlom v Stakčíne, Mieru 193, 067 61 Stakčín, IČO: 54435480 ako „preberajúci“.
- „Dodatok č. 1 k Protokolu o prechode správy majetku a s tým súvisiacich práv a povinností uzavretých na základe §104i ods. 9 zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny a § 51 Občianskeho zákonníka, ktorý bol podpísaný štatutármi medzi LESY Slovenskej republiky, štátny podnik so sídlom Námestie SNP č. 8, 975 66 Banská

Bystrica, IČO: 36038351 ako „odovzdávajúci“ a Správa Národného parku Poloniny so sídlom v Stakčíne, Mieru 193, 067 61 Stakčín, IČO: 54435480 ako „preberajúci“.

- „Protokol o prechode správy majetku a s tým súvisiacich práv a povinností uzavretých na základe § 104i ods. 9 zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny a § 51 Občianskeho zákonníka“ (ďalej „protokol“ v príslušnom gramatickom tvare), ktorý bol podpísaný štatutármi medzi Lesopoľnohospodársky majetok Ulič, štátny podnik, so sídlom Ulič 96, 067 67 Ulič, IČO: 00492531, ako „odovzdávajúci“ a Správa Národného parku Poloniny so sídlom v Stakčíne, Mieru 193, 067 61 Stakčín, IČO: 54435480 ako „preberajúci“.
- „Dodatok č. 1 k Protokolu o prechode správy majetku a s tým súvisiacich práv a povinností uzavretých na základe § 104i ods. 9 zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny a § 51 Občianskeho zákonníka, ktorý bol podpísaný štatutármi medzi Lesopoľnohospodársky majetok Ulič, štátny podnik, so sídlom Ulič 96, 067 67 Ulič, IČO: 00492531, ako „odovzdávajúci“ a Správa Národného parku Poloniny so sídlom v Stakčíne, Mieru 193, 067 61 Stakčín, IČO: 54435480 ako „preberajúci“.
- „Dodatok č. 2 k Protokolu o prechode správy majetku a s tým súvisiacich práv a povinností uzavretých na základe § 104i ods. 9 zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny a § 51 Občianskeho zákonníka, ktorý bol podpísaný štatutármi medzi Lesopoľnohospodársky majetok Ulič, štátny podnik, so sídlom Ulič 96, 067 67 Ulič, IČO: 00492531, ako „odovzdávajúci“ a Správa Národného parku Poloniny so sídlom v Stakčíne, Mieru 193, 067 61 Stakčín, IČO: 54435480 ako „preberajúci“.

Okrem nehnuteľností a majetku prevádzaných podľa § 104i zákona bol identifikovaný aj nehnuteľný majetok, ktorý súvisí so zabezpečením plnenia úloha na úseku ochrany prírody a zároveň nespĺňa kritéria prechodu správy majetku postupmi podľa § 104i zákona. Z tohto dôvodu na základe listov Lesopoľnohospodárskeho majetku Ulič š. p. č. LPM-204/212/2022 a LPM 249/100/2022 Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky (ďalej MPRV SR) vydalo rozhodnutie č. z. 7327/2022, ktorým rozhodlo o zmene správy lesného majetku vo vlastníctve štátu v zmysle § 50 odsek 5 v spojitosti s § 58 odsek 2 písmeno b) zákona o lesoch č. 326/2005 Z. z. v znení neskorších predpisov (ďalej „zákon o lesoch“) a zároveň listom č. z. 7328/2022 vydalo predchádzajúci súhlas na prevod správy ostatného majetku vo vlastníctve štátu v zmysle § 50 odsek 5 v spojitosti s § 58 odsek 2 písmeno g) zákona o lesoch.

Následne v tejto súvislosti bola vypracovaná:

- „Zmluva o prevode správy majetku štátu č. 90/2022/LMU“, ktorá bola podpísaná štatutármi medzi Lesopoľnohospodársky majetok Ulič, štátny podnik, so sídlom Ulič 96, 067 67 Ulič, IČO: 00492531, ako „odovzdávajúci“ a Správa Národného parku Poloniny so sídlom v Stakčíne, Mieru 193, 067 61 Stakčín, IČO: 54435480 ako „preberajúci“.

V súlade s ustanovením § 104i ods. 1 zákona č. 6/2022 Z. z. zo 14.12.2021, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony, bol vypracovaný:

- „Delimitačný protokol č. ŠOP SR-Z/53/2022“ ktorý bol podpísaný štatutármi medzi Štátna ochrana prírody Slovenskej republiky, Tajovského 28B, 974 01 Banská Bystrica, IČO: 17058520 ako „odovzdávajúci“ a Správa Národného parku Poloniny so sídlom v Stakčíne, Mieru 193, 067 61 Stakčín, IČO: 54435480 ako „preberajúci“.

Na základe Protokolov o prechode správy majetku a s tým súvisiacich práv a povinností od Lesy SR, š.p. a LPM Ulič, š.p. a Zmluvy o prevode správy majetku štátu od LPM Ulič, š.p. a Delimitačného protokolu od ŠOP SR prešli do správy S-NP Poloniny objekty uvedené v prílohe č. 18.

Tabuľka č. 18: Prehľad delimitovaných objektov

P.č.	Názov stavby	názov k.ú.	parcela	číslo LV	súpisné číslo
1	Budova Lesnej Správy Stakčín	Stakčín	699	2598	292
2	Hospodárska budova pri LS	Stakčín	698/4 a 699	stavba neevidovaná na LV	X
3	CHATA (Grófske chyžky)	Zboj	3804, 3806 a 3790	1331	280
4	Robotnícky barák Skoňová	Zboj	3790	stavba neevidovaná na LV	X
5	Robotnícky barák	Osadné	1488/2	1174	146
6	Rybník	Zboj	3790, 3807, 3808	stavba neevidovaná na LV	X
7	Včelín	Zboj	3790, 3812	stavba neevidovaná na LV	X
8	Robotnícky barák pod Kyčerou	Nová Sedlica	1105	stavba neevidovaná na LV	X
9	Chata na Starom poli (Zahrabová)	Zboj	3763	stavba neevidovaná na LV	X
10	Chata Mačkovce	Kalná Roztoka	692/2	stavba neevidovaná na LV	X
11	Chata na Príslopci	Ruský Potok	271 (EKN 531, 533/201, 817)	stavba neevidovaná na LV	X
12	Chata Lančory	Starina nad Cirochou	11/1 (EKN 2062)	stavba neevidovaná na LV	X
13	Budova S-NP Poloniny	Stakčín	358/2	1196	193
14	Terénna stanica Ruské	Ruské	82/4	75	43
15	Informačné stredisko Nová Sedlica	Nová Sedlica	993/6	245	174
16	Garáž 1 pri IS Nová Sedlica	Nová Sedlica	993/7	245	1
17	Garáž 2 pri IS Nová Sedlica	Nová Sedlica	993/8	245	2

2.11.4 Riadenie a menežment pracoviska

Riadenie pracoviska prebieha v súlade internými riadiacimi aktami.